

1-12

h. 7-8

h. 7-8

14616

XXIX. évfolyam.

1-2. szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI
NÉPMŰVELÉS

Felőlős szerkesztő:
Greczmajer Károly

Felőlős kiadó:
Csiky Ernő

Szolnok, 1936. január—február hó.

RENYI DEZSŐ KÖNYVNYOMDÁJA SZOLNOK.

RÉNYI DEZSŐ, SZOLNOK

PIAC-TÉR. KÖNYV- ÉS PAPIRÁRUHÁZ TELEFON 112

Raktáron van és azonnal szállítható :

945. Helyreállításai számozás
 646. Balorelszámozás
 647. a. Állami elemi népiisk. óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, külív
 647. b. Állami elemi népiisk. óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, belív
 648. I. Kimutatás beirattási díjakról
 649. II. Kimutatás egyes adókról, 5%, 3%-os pótdadóválszagról
 650. III. Kimutatás a készpénz- és terményhozzájárulásról
 651. IV. Kivonat a bérszerződésből
 652. V. Kimutatás lapítványok jövedelméről
 653. VI. Kivonat kölcsöntörlesztés tervezetéből
 654. VII. Kimutatás hiteltörítési díjak megállapításához
 958. VIII. Kimutatás fűtési és irodai átalány megállapításához
 656. IX. Kimutatás tiszta mennyiségéről és értékéről
 657. Átvételi elismervény anyagokról
 658. Napszámjegyzék

945. Leltári napló (1. sz. minta)*
 946. Szakleltár (2. sz. minta)*
 947. Szobaleltár (4. sz. minta)

Nyomatványok az 1921. évi XXX. törvények végrehajtásához.

1. m. Tanköteles törzskönyvi lapja
 2. m. Kísérőlevél törzskönyvi lap diktálásához
 3. m. Óv- és tanköteles korba lépő gyermekek bejelentése
 4. m. Beköltözött gyermekek bejelentése
 5. m. Válgag elköltözött gyermekek bejelentése
 6. m. Kivonat a születési anyakönyvből
 7. m. Kivonat a haladási anyakönyvből (szep. 1-től)
 8. m. Kivonat a haladási anyakönyvből (aug. 31-ig).
 9. m. Jelentés
 10. m. Kimutatás iparos- és kereskedőtanonok számában az előző évi szeptember 1. óta bedíltolt változásokról

Iskolai nyomtatványok.

- 659/6 Népiiskolai helyi tanmenet A) belív B) külív
 661. Könyvtári költségvetés
 662. enziári napo és számadás*
 662. Könyvtári pénztári napló és számadás kötve
 663. Állami elemi iskolai (kisdodóvoda) anyagszámadási könyv. Kötve, 5 évre
 663. Áll. elemi isk. (kisdodóvoda) anyagszámadás*
 665. Kimutatás ingyen-tankönyvekről
 666. Iskolai pénztári napló A) minta
 667. Közs. isk. számadás
 668. Népiiskolai költségvetés
 669. Isk. alapvagyon-számadás
 671. m. Statisztikai kimutatás
 672. Bérszerződés bérbeveendő épületek száma
 675. Posti feladókönyv
 698. Javaldalmi jegyzőkönyv tanítók részére
 699. Elbocsátó-levél
 691. Beirattási díj kezelési napló*

803. Iktatókönyv Iktatókönyv, kötve, tárgymutatóval ellátva
 805. Argymutato
 824. Állami elemi iskolai és óvodai számadás (teljes példány)
 824/a. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, bevételi belső ív
 824/b. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, kiadási belső ív
 824/c. Állami elemi iskola is óvodaszámadás kötve
 829. Elemi iskolai értesítő-könyvecske
 830. Népiiskolai (elemi) bizonyítvány. Medített papírra
 844. Tisztorvosi bizonyítvány
 947. Orarend elemi iskolák számára (1 ív — 2 példány)
 948. Nyugta tanítói fizetésekéről (1 ív — 2 példány)
 950. X. Kimutatás I. a. Kimutatás

Leltári nyomtatványok.

940. Könyvtári szakleltár (3. sz. minta)*
 941. Selejtezési jegyzék (5. sz. minta)*
 942. Arverési jegyzőkönyv (6. sz. minta)

943. Más intézetnek átadandó argyakra kiállítandó kimutatás (7. sz. minta)

Önálló gazdasági és gazdasági ismétlő-iskolák számára.

- A. Műlis- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium 1922. évi 139.109. sz. rend. előirt 1—41. mintájú nyomtatvány

703. Félévi jelentés
 33/a. Anyakönyvi napló
 A felvétel, mulasztás és haladás céljaira

az elemi iskolai felvételi, mulasztás és haladási napló használatához

Kisdodóvodaik számára.

727. Haladási napló puha kötésben és
 728. Bizonyítvány nyári menházakat vezető dajkák részére

729. Bizonyítvány állandó menházakat vezető dajkák részére

Iparos- és kereskedőtanoniskolák számára.

746. Felvételi napló*
 748. Felvételi napló*
 749. Tanulmányi napló*

750. Előmeneteli és mulasztási napló*
 751. Anyakönyvi törzslap
 752. Iparostanonciskolai bizonyítvány

754. Értesítő (ellenőrző) könyvecske
 757. Kereskedőtanonciskolai bizonyítvány
 758. Zárószámadás

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendeleteknek megfelelően készültek és azok használatára kötelező.
 A nyomtatványokat előnyösen számított nettó áron számítjuk és postai utánvétellel küldjük meg.
 A megrendelésnél ajánlatos a nyomtatvány megnevezése előtt álló raktár- vagy miniszter- vagy más számot is, valamint a kőléző vagy belső ívet is pontosan megjelölni.
 A megrendéseket betérkezéskor napján késedelem nélkül elfogadjuk.
 A *-gal jelölt nyomtatványokhoz külön ív (boríték) is kapható.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség, s a vármegyei iskolán kívüli népművelési bizottság NIVATALOS KÖZLÖNYE.

Lapfelfeladónak: Jász-Nagykun-Szolnok-vármegyeyel Áll. Tanítóegyesület.

Honlap: Helyi Jász-Nagykun-Szolnok-vármegyei Tanítóegyesület, Szolnok (Hársfa-útr.)

FELELŐS SZERKESZTŐ:
ORCSIMAJER KÁROLY.

FELELŐS KIADÓ:
CSIKY ERNŐ.

Megjelenik hét-havonként.

Előzetes díjazás és reklámokért Csiky Ernő engedélyt kért a közönség számára, a lap szellemi tartalmáért a közönség részéről díjazást kér. A lap kiadását a közönség részéről díjazás támogatja. A lap kiadását a közönség részéről díjazás támogatja.

Az Egyetemes Tanítószövetség munkája.

Lapunk előző számában titkári jelentésem kapcsán ismertettem a tanítói közelet nagyjelentőségű eseményét, az újjáalakult Tanítószövetség Munkatervét. Jelen soraimban már nemcsak a Munkatervről, hanem komoly, országos érdeklődést kiváltó munkáról számolhatok be.

A karácsonykor tartott rendkívüli Szövetségtanács Gyűlés a megindított munka bejelentése s az ország minden részéből megjelent tanítóképviselők részéről pedig a munka lelkes vállalása volt.

Szövetségünk célja:

1. egységbe forrasztani a magyar tanítósgot;

2. minőségi mozgalmával felszínre hozni és kifejleszteni a szunnyadó tanítói értékeket s

3. az egységbe forrt, értékei teljében kivirágzott tanítósgra reáirányítani a magyar társadalom figyelmét, hogy legjobb lelkiismerete szerint értékelje a magyar tanítót.

Ennek az értékelésnek azután nemcsak szép szövegekben, hanem elsősorban anyagiakban kell kifejeződnie.

A gyűlés is e cél szolgálatában volt. Hirdette Berkényi Károly költői szépségű elnöki megnyitóját, ezt követte Sugár Béla szokatlanul szuggesztív erővel előadott, remekbe készült főtitkári jelentése s a közönségek kiküldöttének rokonszenves megnyilatkozása.

A gyűlés elhatározásai folytán megindult

a Magyar Tanítók Szabadegyeteme Budapesten Péterhídi József igazgatása alatt, azóta Debrecenben is és már tanítótestvéreink szárai hallgatják a legkiválóbb magyar elmék előadásait.

Földes Ferenc szövetségi titkár szervezésében a magyar falu szociografiai tanulmányozását kezdi meg a tanítósg s végzi ki azóta több helyen dicséretes lelkiséggel.

Ekamp Nándor alelnök előterjesztésére megalkotta a gyűlés a különböző bizottságokat (pedagógiai, tanyai, külügyi, anyagi és propaganda, valamint irodalmi és művészeti bizottság). Ezek, az azóta már működő bizottságok hivatása, hogy tárgyalják részleteiben azokat a kérdéseket, amelyek az Egyetemes Magyar Tanítósgot különösen foglalkoztatják.

Ime, megindult a munka! De ez a megindulás csak akkor lesz lehetséges, ha a magyar tanítósg egymásra talál. Jaj nekünk, ha a mostani utolsó órákban ispatópálonkodunk, ha széthúzunk, ha még most sem ismerjük fel az idők jelét. Természeti törvény, hogy a szervezetlen erők megbénulnak s egymást öröklik fel. Nemcsak tanítói, de nemzeti közösségünknek érdeke, hogy egységesek legyünk. Nevelési egyeztetni csak egységes lelkületű nevelők tudnak teremteni. Ezért tanítótestvérek! első kötelesség a közösség szolgálása. Ennek elemi nyilvánítása a közösség fenntartásának az anyagi megalapozása, vagyis a tagdíjak pontos befizetése. Ne feledjük el, hogy e fillérek nélkül elakad munkánk s elérhetetlenek lesznek lesznek.

Tóhelyi Ferenc

A tanító szertára.

3. Kiss József körzeti iskolafelügyelő.

A korszerű iskolafelügyelet megindítására kiadott utasítás szerint az új iskolafelügyelők kötelessége meggyőződni arról, hogy a tanítók miként szemléltetnek, mit és hogyan gyűjtögetnek. Vajjon a saját erejükből gyarapítják-e a megkezdett gyűjteményeiket.

A pedagógiai szemináriumokon, a kir. tanfelügyelő ajkáról elhangzott elismerő szavakból arra következtethetünk, hogy a gyűjtögető munka a pedagógiai szemináriumok lendületével párhuzamosan halad.

Leleményesség dolgában a magyar tanítót sohasé kellett féltetni! Ez a lelki erő segíti legtöbb kartársamat versengő munkájában. (Főként a tanyákon működőnek lehet ez nagy hasznára.)

Érdemes volna lapunkban friss rovatot nyitni, melynek keretében — mindnyájunk hasznára — ki-ki közölhetné azokat az eljárásokat, módokat, amelyek segítségével gyűjteményét értékes egységekkel, sorozatokkal gyarapította.*

Ennek a megnyitandó új rovatnak az első kitöltésére, közlöm azokat a körvonalakat, — amelyeknek keretén belül az én iskolán szemléltető gyűjteményét kezdtem és gyarapítom.

Tantárgyanként kezdem a felsorolást. Előbb azonban a tanteremben elhelyezhető alkalmatosságokról szólok.

1. A térképek — amelyek oly sok helyet foglalnának el — egymás fölélt lógnak. A falba vert sodronyzegekre facsígakat huztam. A csigákon átvetett zsinórral a magasból azt a térképet eresztetem le, amelyikre szükségem van.

2. A dobogó alját (az asztal alatt) kivágtam, a resbe 140x80 nagyságú homokládát toltam. Ezt a szükséges pillanatban kihúzzák a gyermekek, beléje 2—3 vödör száraz homokot öntenek s már meg is indulhat az építés! Nemcsak a földrajzi tétellekkel kapcsolatban, hanem máskor is, amikor arra szükség van, vagy alkalom kínálkozik.

*A gyakorlati értékű s a tanítás elmélyítését szolgáló közleményeknek mindig készséggel adunk helyet s ha kell örömmel nyitunk új rovatot is. Szerk.

3. Az iskolai szekrény alján kis ládikában apró házak, hidak, iskola, templom, utszéli kereszt, vasúti sínek stb. stb. vannak felhalmozva. (A nagyobb gyermekek tucatszámra készítik otthon, ha egyszer mintát adunk kezükbe.)

4. A szekrény mellett, vagy künn, a hűvösebb előtérben, bádoggal bélelt cukrosládában egész évben agyag van. A kiszáradás ellen nedves zsákkal védjük. Gyuródeszka gyanánt fedőpalát használunk.

Ha a homokládában közösen megépített témát a tanulókkal is el akarom készíttetni, akkor agyagból készíthetik. (Pl. vasutépítés, tanyaközpont, alagút, bánya, hegyvidék, lovagarak, kő-és bronzkori szerszámok, a mesteremberek szerszámái, stb. stb.)

5. Agyagmunkához, festéshez, ragasztóanyagok számára a folyami kagyló héja a legalkalmasabb. (Száz darab is van összfel a ládikában.)

6. Agyagmunkához rajzoló tűnek* a glédicsia kemény töviseit használjuk. (Nem ázik el, vágni is lehet vele.)

7. Kézimunka és rajz órák végeztével — amikor a birálatáshoz érünk — mindig nagy gondot okozott a kiszemelt munkák kiállítása. Ezen úgy segítettem, hogy a tanító asztalának szélére 40 cm. széles deszkát erősítettem, amely szükség esetén 26 fokos szög alatt felcsapható. A deszka alján ujjnyi lécs fut végig, amire a rajzokat, kézimunkákat felrakhatom.

8. Hogy a falakba ezer szegyet ne verjek, 2 mm vastag sodronyt feszítettem a szegre. Ezzel a sodronyra kampozom a képeket. (Bármikor válthatom, leszedhetem azokat, ami a takarításkor fontos.)

9. Ha van arra hely, a tanítói asztal fölélt álló tábla egyik oldalán 200x140 cm. területen, érdemes a falat enyves fekete festéssel befestetni. Térképvezetéseket s a csendes foglalkozásra szánt vázlatokat erre a foltra éppen úgy rajzolhatom, mint a falitáblára. (Tisztítása természetesen csak száraz anyaggal történhetik; legjobb erre egy darabka báránybőr.)

10. Ha ez a folt tiszta, erre mint háttérre szegezhetem a csomagolópapírra rajzolt s a csendes foglalkozáskor másolandó vázlataimat.

Mélyen tisztelt Uram!

A magyar könyvpiacnak a közeli jövőben egy a maga nemében páratlan eseménye lesz a

RÉVAI KIS LEXIKONA

megjelenése.

Engedje meg, hogy erre a rendkívüli munkára ezen az uton hívjam fel szives figyelmét és külön levélben szolgáljak részletes felvilágosításokkal a művet illetően.

A kiadóvállalat a Révai Kis Lexikona megjelenése alkalmából kizárólag a mű iránt érdeklődők számára külön díszes kiállítású ismertető prospektust és ezenkívül a Magyar Globus című atlaszt jelentette meg, amely szövegrészen kívül tartalmazza a mai Magyarország összes vármegyéinek művészi kivitelű színes térképét. Azzal bizott meg engem, hogy a prospektusnak és az emlékfüzetnek

egy tisztelet példányát juttassam el Önhez

az idemellékelt utalvány ellenében, ha azt hozzám kitöltve beküldi.

A Révai Kis Lexikona olyan különleges könyvkiadói teljesítmény, amelyenhez foghatóval könyvkereskedői pályámon már igen hosszú idő óta nem találkoztam. Formájában kislexikon, de tartalmában, amely 15 rendes kézikönyv szövegterjedelmét foglalja magában, k ö z é p l e x i k o n .

A csodálatosan alacsony ár, a mű belső és külső értékei mutatják, hogy a Révai Kis Lexikona valóban csuosteljesítménye a magyar, sőt mondhatnók a modern európai könyvtermelésnek.

Abban a reményben, hogy önt is mielőbb a Révai Kis Lexikona előjegyzői között üdvözölhetem, vagyok

iges tisztelettel

RÉNYI DEZSÓ
könyvkereskedése
Szolnok

(A szemre is jó hatással van a köröskörül kila-
látszó fekete háttér). Ha már a csomagolópa-
pirra készült vázlatokról beszéltek, — hogy sza-
vamat ne felejtsem — elmondom, miként ké-
szülnek ezek. Mindenkor úgy, hogy azoknak
minden vonala, betűalakja 10 méternyi távol-
ságból is látható legyen. Ezeket a vastagvo-
nalu ábrákat és betűket az ugynevezett fa-
tolal rajzoljuk. Nyárfa vagy körisfa szeletet tá-
rogatósip módjára, élézünk, majd a végét fer-
dére vágjuk s a rondírást utánozva dolgozunk
vele. Az asztalosok által használt színes fa-pác
a tintánk, amelybe néhány csepp spirituszt ön-
tünk. Ez rögzíti a festéket. (Folytatjuk.)

Igaz gyöngyök.

Az a generáció, amely egykor a boldog
Nagy-Magyarország levegőjét szivhatta, most
most pedig a haza vészes megcsönkítottságát
irtózatossal lelki fájdalommal és örök tiltakozással
az ajkán mégis elszenvedni kényszerül, soha-
sem szűnik meg esdve, könyörögve és bense-
jében hangosan kiállva kérdezni mindenkitől,
aki él e földön és az Egekben: Istenem, hol
és kinek a kezében van hát most a magyar
sors, a magyar jövő? Lesz-e hát magyar
jövendő?

Én megmondom nyíltan, kinek a kezében
van a magyar sors: A ti kezetekben, a ti lel-
ketekben magyar tanító-testvéreim! Igen, a ti
lelketek forrón izzik és sugárzik a haza sze-
retének szent tüzetől. Ti benne égtek ebben a
szent tűzben és hazaszeretettől égő lelketeket
sugároztaok egy egész életen át az új nem-
zedék szívébe.

Magyar tanítók! Ti szent hivatástokat
egész lelketek odaadásával, önfeláldozóan tel-
jesítitek.

Ebben a munkában, ebben a szent hevü-
letben égtek el. Így látom én dicső munkátokat,
mikor munkátok küzdő terén olykor megjele-
nek közöttetek.

És én boldog lélekkel járom a szent he-
lyeket, hol a ti munkátok révén állandóan ég
az igazságunk, — a becsületnek, a hazasze-
retnek szent tüze s ahol mindig világít a tudás

fáklyája, mert ti azt fennen lobogtatjátok, hogy
előbbre vigyétek a haladás útját.

Ha nem így volna, nem találnék annyi
igaz gyöngyöt munkátok mezején. Igaz gyöng-
yöket, miket a haza oltárára adtok naponta
gazdag és hazaszerető lelketek gazdag kincs-
tárából.

Ime mutatóban néhány gyöngyűzér:

Én szeretem ovónénit!

Nem régen, egyik ovodában történt: Lá-
togatásom végeztével hazamenőben volt az
apróság. Az ovónéni öltöztette őket. Vicám,
bájos gyermekzaj, gyermekmozgás. Az ovóné-
ninek mindegyikhez van egy-egy kedves száva.
Egy kis piros arcú ragyogó szemű gyermeket
öltöztetett éppen. Meleg kendőbe bugyolítja,
ráhajolva szeretettel. A művelet közben egyszer
csak felemeli kis piros arccsókáját, ragyogó
szemét a gyermek, két kezét feltárja és át-
leli vele az ovónéni lehajló nyakát. Ugyanekkor
szívből jövő szavakkal, átanozhatatlan bájjal és
kedvességgel így szól: „Én szeretem ovónénit
én nagyon szeretem ovónénit”.

Isteni jelenet volt ez! Ugy éreztem, mintha
a Nagy Szeretet szállt volna le a földre, e
felejthetetlen, kedves jelenet képében. Repésze
kiálltatta bensőmben a szívem: Dicsőség neked
nevelő-művészet, ki ekkora szeretetet, ily an-
gyal bájtt varázsolsz e földre, ki 3—4 éves
emberbimbók szívébe!

Fel a szemétből béres gyerekek!

Egy kis sötét, alacsony, rosszul téglázott
rozzant tanteremben vagyunk. Béres gyerekek
ülnek a padokban.

Béres gyerekek? Kik ezek? Nyers anyag.
Hasonló a fekete földhöz. És ez a nyers, buta
anyag itt ebben a teremben ma már csak volt,
de nem az többé! Művelt gyermektársaság
most már ez a 99 (!) kis paraszgyerek. Fe-
gyelem, figyelem és életelevenség ragyog a
tudástól és jól neveltségtől, az úde, okos gyer-
mekarcokon. Bizalom az élethez, hát az emberi
megbecsülésben! Ezt olvasom le náluk.

Mekkora vívmány a földhöz ragadt páriák
között!

Sovány, beteges külső a tanítónő alakja. De ez a külső erős lelket takar. Ha a padok elé áll, ő már nem hús és vér ott többé, hanem sugárzó szellem, ki a magasból néz alá apró gyermekei közé, tudást illemtet, becsületet, istenfélelmet öntve beléjük, meggyőződéses hittel, hivatottsággal és energiával. Kicsíholja e parlagi, nyers anyagból a benne lappangó szellemi szikrát, beléoltja a műveltséget. Mintha a sors ezt a valakit azért sodorta erre az elhagyott helyre, hogy ott bátran, keményen erős hittel szembeszálljon a hatalmas ezerholdak árnyékában meghuzódó emberi nyomoruság, reménytelenség és hitetlenség ördögével.

Látja és érzi ezt az a szegény béres gyerekek is és hálából szeretettel, tisztelettel és becsüléssel adózik a szellemi kincseket reá pazarló angyali apostolnak.

Ha lelkes beszéde, munkája közben hall egy piciny zajt a padsorok között, abban a pillanatban felemeli hangját s véle helyreállítja a diszsonanciát. Nincs ott pálcá, nincs ott góromba szó (pedig béres gyerekek közt van!) hanem lélek, emberfeletlenül odaadó lelki erő és szeretet. És ez mindennél hatalmasabb.

Remeg a hangja, ha valamelyik tanítványa előfordul valami kis tévedés, mintha minden cseppje, minden atomja azt a gondolatot élné át, hogy e földön legyen mindig, minden pillanatban csakis rend, csakis jóság, igazság, tudás és emberi élethez méltó színvonal. Én ezt akarom és ettől nem tágitok! Nincs a tanítói munkának olyan részlete, amit ő tökéletesen ki ne dolgozott volna és amiből ő teljes sikert ne produkált volna.

Én hódolattal és csodálattal nézem e fenséges munkát és lelke hangosan kiáltotta: Emberek! Ide nézzetek és csodáljátok az emberben lakozó isteni erő hatalmát!

Magyar sors! Drága magyar jövőd! Ugy érzem és szent a meggyőződésem, hogy Te a nemeslelkű magyar tanítóság kezében jó helyen vagy letéve. Ezért én hiszek, hinni merek a magyar jövődében és hiszek Magyarországot feltámadásában!

Dr. Kovács János.

A tiszai alsójárás elemi iskolai énekversenyének szabályai.

1. A járásköri énekversenyt a járásköri elnökség a magyar dalkultúra és a rendszeres énektanítás fellendítése érdekében rendezi.

2. Ezen járásköri elemi iskolai énekversenyen résztvehet bármely jellegű elemi iskola egy vagy több csoporttal.

3. Lehet fiú vagy leány csoport, de kívánatosabb a vegyes (fiú és leány) csoport.

4. Csakis elemi iskolai tanköteles korban levő gyermekek versenyezhetnek.

5. Benevezési határidő április 15-ig bezárólag.

6. A verseny A.) és B.) csoportból áll. A.) csoportba a nagyobb létszámmal bíró iskolák tartoznak és azok, amelyek az eddigi versenyeken vándordíjat nyertek. E csoportban a létszám legkevesebb 30, a legtöbb 50 tanuló lehet.

B.) csoportban a kisebb számmal bíró iskolák kerülnek. E csoportban a létszám legkevesebb 16, a legtöbb 25 tanuló lehet.

Ugy az A.) mint a B.) csoportnak a köztöltött kötött és egy-egy szabadon választott darabot kell bemutatni. A kötött darab két szólamu, a szabadon választott darab lehet 2—3 vagy 4 szólamu. Ugy az A.) mint a B.) csoport részére a kötött darabokat a járásköri elnök adja ki verseny előtt legalább két hónappal.

7. Amely csoport a 6-ik pontban foglaltaknak nem tesz eleget, vagyis kevesebb darabban áll ki, énekelhet, de versenyen kívül.

8. A csoportok éneklési sorrendjét úgy az A.) mint a B.) csoportban sorshuzással állapítja meg a bírálóbizottság.

9. Egyszeri nemsikerült megismételhető, (gyermekekről lévén szó) ha a karvezető az éneklést azonnal leállítja és újra kezdi, de a darab éneklése közben ejtett hibákat ismétléssel javítani már nem lehet.

10. Több darabból álló dalegyvelegnél csak egyszeri hangadás van és pedig az első darabnál. Önálló daraboknál természetesen külön-külön lehet a hangot megadni.

11. Ha éneklés közben zaj támadna s

ebből előadási hibák keletkeznének, a karvezetőnek joga van az éneklést beszüntetni s a darabot újra kezdeni. Különben ezt a bírálóbizottság ellenőrzi.

12. A karvezetőnek a „beleéneklés” szigorúan tilos.

13. A szabadon választott darabokat hangszer vagy zenekar nem kísérheti.

15. Minden karvezető a szabadon választott darab 3 példányát köteles a verseny előtt legalább fél órával az elnöknek átadni

15. A bírálóbizottság elnöke a vezető királyi tanfelügyelő, helyettes elnöke: dr. Erődy-Harrach Tihamér országgyűlési képviselő. Tagjai: a magyar Tanítóegyesületek Egyetemes Szövetségétől kiküldött zenei szakértő (dalárkák karnagyai, karvezetésben jártas és hozzáértő tanítók, akiket a versenyben szereplő csoportokhoz semmi érdek nem fűz, de az elemi iskola életét s a tanítói munkát ismerik.) A bírálóbizottság tagjainak száma 3, az elnökkel 4.

16. Az énekcsoportok osztályozása a járásköri elnök által kiállított s a járásköri pecsétjével ellátott osztályozási íven történik az éneklés után nyomban a zsűri tagok által külön-külön — (tehát nem tanácskozás szerűen.) Az elnök nem osztályoz, csak pontozás egyenlőség esetén dönt. Verseny végeztével az osztályozó lapokat az elnök összeszedi, a pontszámokat összegezi és a sorrendet ennek megfelelően megállapítja, az eredményt kihirdeti. Az eredmény kihirdetésekor indokolást nem ad, ellenben a csoportok jó tulajdonságait a bírálóbizottság javaslatára kiemeli, illetve megdicséri.

Osztályozás alá kerül: 1. Intonálás. 2. Összhang. 3. Dinamika, (színezés) 4. Ritmika. 5. Szöveg-kiejtés. 6. Felfogás és 7. a szabadon választott darabnál a darab nehézségi foka.

18. Az osztályozás minden szempontra 1—5 pontszámra terjed és pedig a többi darabból álló kötött versenykarral együttesen, a szabadon választott darabra pedig külön. A két osztályozás pontszámai adják az elért eredményt (egy zsűri lapon). Ezután az elnök az osztályozó lapok eredményeit, pontszámait összegezi. Ez képezi a végleges eredményt. Az

eredmény elbírálásánál az is figyelembe veszendő, hogy a szabadon választott darab elemi iskolába való-e? Szabadon választott énekként csak magyar népdal vagy irrederent darab adható elő.

13. A bírálóbizottság döntése ellen fellebbezésnek helye nincs.

20. előfordulhatnak esetek, amikor két három csoport is mindenből a legjobb osztályozást kapja, ilyenkor nem a sorshuzás dönt, hanem a működési helyen kisebb létszámmal bíró iskola előnyben részesül.

21. A versenyző csoportok a döntéseket emelkedett tanítói lelkelethez mérten megnyugvással tudomásul venni tartoznak.

22. A verseny rendezősege által fölkerült bírálóbizottsági tagok, személyek ellen kifogást emelni nem lehet.

23. A jövőre való tekintettel és a nemes cél érdekében a karvezetők előtt a bírálóbizottság egyik tagja külön időben az osztályozólapok aljában a tévedéseket fölírja. Ezáltal a figyelmet felkelti eddig jelentéktelennek látszó részek pontos tanulmányozására. — Ez csak oktatás lesz és nem a bíralat fölötti vita.

24. Verseny alkalmával a kiadások fedezésére önkéntes adományok kérhetők.

25. A versenyen résztvevő csoportok maguk gondoskodnak az élelmezésről és az utazási költségek fedezéséről, ami könnyen fedezhető, ha verseny előtt mindenik iskola célra önkéntes adományokkal iskolai ünnepélyt rendez.

26. Díjazások: A.) csoport részére: A verseny I-ső díjat nyert csoport kapja azazslót, dr. Erődy-Harrach Tihamér országgyűlési képviselő ur vándordíját.

A II.-ik díjat nyert csoport: Jász-Nagykun-Szolnok vm. Iskolánkívüli Népművelési Bizottság vándordíját.

A III.-ik díjat nyert csoport: Tiszaföldvár község vándordíját.

A IV.-ik díjat nyert csoport: A tiszaföldvári állami elemi iskolák Gondnokságának vándordíját.

B.) Csoport részére:

I. díjat nyert csoport kapja: A tiszai alsójárás tanítóságának vándordíját.

II. díjat nyert csoport kapja: A Mohács-család vándordíját.

III. díjat nyert csoport kapja: — . . vándordíját.

A többi helyezést nyert csoportok megfelelő díjat vagy „díszoklevelet”, a vándordíjat nyert csoportok annak bizonyítékául oklevelet is kapnak, ha fedezet van rá.

27. A vándordíjakat az évenként tartandó énekverseny alkalmával a bírálóbizottság által megállapított arra érdemes iskola énekzár nyeri el, mint 1, 2, 3, vagy 4. díjat, anyagi felelőséggel birtokában tartja és gondozza, amíg a következő versenyen a bírálóbizottság annak sorsa felől nem határoz. Az A.) csoport 2,3 és 4-ik és a B.) csoport 1,2 és 3 vándordíjat nyert iskolák igazgatósága felhatalmazást nyer arra, hogy a emléktárgyra a birtoklás idejét vezesse rá. A vándordíjjal kintüntetett iskolák igazgatósága nyilvános iskolai ünnepélyek alkalmával mutasson rá a tanuló ifjúságnak a múltban elért szép sikerére s buzdítsa a jövőre. A verseny alkalmával a vándordíjakat az az iskolák vezetői a járásköri elnökek adják át, aki azokat a bírálóbizottság rendelkezésére bocsátja.

Tiszaföldvár, 1935. március 30.

Sóos József
járásköri elnök.

LEGENDA.*

Hirt: HUNYOR ILONA.

Személyek:

Napkeleti királyfi.	Szegény asszony.
Özvegy királyné.	Szegény lányka.
Dada.	Remete.
I. Bohóc.	Orvos.
II. Bohóc.	1, 2, 3 tündér.
A gyermek Jézus.	Szolgák. Angyal.

S z i n t

Szoba, benne heverő ágy, királyné részére trónszékűl, karosszék. (Történhetik a szabadban is.)

I. JELENET.

Orvos, dada.

Dada: (Jóságos öregasszony.) Tessen mány mondaní, meggyógyul-e az én kis uram?

*20 pengős pályadíjat nyert pályám.

Orvos: (Fontoskodva.) Lassan, lassan jó asszony, nem olyan egyszerű a gyógyítás tudománya, mint azt kend hiszi a maga tudatlan fejével. Kendnek csak arra legyen gondja, hogy kedvébe járjon a kis felségnek, mulattassa, felvidítsa.

Dada: Hiszen éppen az a legnehezebb, felvidítani! Mindig olyan szomorú a lelkem, ettől gyógyítsa meg, ha tudja!

Orvos: Na, na, ne olyan nagyhangon! Mind nekem kell helyrehozni, amit a többi orvos rontott rajta. Hát csak pontosan úgy tenni, amit rendeltem. (Kegyesen int és el.)

II. JELENET.

Dada.

Dada: No ez a vén méregkeverő sem tud semmit! Hát senki sem gyógyítja meg az én kis drágámat? Pedig az életemet adnám érte! Óh, édes kis lelkem! (Sir.)

III. JELENET.

Dada, remete.

Remete: (Kopott ruhájú öreg ember, nagy bottal.) Mit sírsz jó asszony, tán te is a kis király miatt bánkódsz, pedig én a segítséget hozom.

Dada: (Megragadja a kezét.) Jó ember, te tudsz segíteni? Óh mondjad mit tegyek?

Remete: Te nem sokat tehetesz, jó lélek. De halljad, mit mondok. Éppen most jövök a királyasszonytól, akinek elmondtam az én csodálatos látomámat. Réges-régen elhagytam már ezt a drágá világot s magányosan élek kis kunyhómban, várom azt az égi küldöttet, aki ezt a világot megváltja, mint azt némely népek hirdetik. A csendes erdőben, az éjszaka sötétségében egyszerre nagy lényességben egy csodálatos angyalt láttam, s az így szólt hozzám: Menj és mondd meg a napkeleti országnak királyasszonyának, sok az ő kevély szívének a bűne és csak akkor gyógyul meg a gyermeke, ha talál olyan anyát, aki a királyfiért odaadja a gyermeke életét.

Dada: Az én öreg életemet adom érte!

Remete: Az nem ér semmit! Gyermekeit gyerekek legyen az áldozat. Már mentek is a lovas hírdőkök mindenfelé, én is elvezetem, ami rám bízott, megyek erdőmbe vissza. Béke veled! (El.)

IV. JELENET.

Dada, királyné, szolgák, kiskirály később jönnek.

Dada: Vajon találak-e olyan anyát? Nagyon nagy ár! Elkészitem neki a párnácskáját. (Igazgatja az ágyat.)

Szolgák: (Ölben hozzák a királyfiat, nincs királyian öltözve, hosszú ingyszerű öltözet, fején valami arany pánt jelzi rangját, szolgák lefektetik a dadával, igazgatják.) Pihenj jól kis urunk! (Meghajlásal el.)

Királyfi: Köszönöm. (Kezével kedvesen int.)

Királyné: (Ő már díszesen van öltözve, méltósággal leül a királyfi ágyánál karosszékbe.) Fiam, kedves tündérek jöttök az erdőből meglátogatni, akarod látni őket?

Dada: (Királyfi ágya szélén ül.) Hívjuk be őket angyalkám, hadd vidítsák fel az én kis uramat.

Királyfi: (Nyájasan.) Öreg dadus, jobban szeretem én a te szép szomorú meséidet, Mesélj valamit inkább.

Dada: Jaj dehogy is mondok többet, hogy megint sirjal rajta. Ilyen kis fiúnak vignak kell ám lenni, rosszkodni, meg huncutkodni, nem addig busulni, míg belebetegszik.

Királyné: Jól mondja dadád, király vagy, akinek minden meg van, a nép ura, mindenki kedvét keresi, neked nem lehet okod szomorkodni.

Királyfi: Hiszen én is szeretnék vig lenni, nevetni, de ha nem tudok. Felséges anyám, jó dadusom, emlékeztek-e mikor az elmúlt évben, a tavasz ünnepén a nagy felvonulásban gyönyögs, drágaköves trónszékemben ott vittek engem is a fényes menetben. (Hevesen.) S egyszerre, mintha a földből pattant volna ki, odarohant hozzám síró gyermekével egy rongyos, szegény asszony, átölelte a térdemet és zokogva kért, segítsék rajta, mert éhen halnak! Óh hogy hajtották el a szolgák (belógja fölét) s hallottam a korbácsot csattanni a hátán! (Eltakarja arcát, szűnet után.) Akkor lettem beteg . . . és azóta hány éjszaka élesztett meg álmomban a nyomorult rongyos gyerekek jajgatása, könnyes szemmel ébredtem és úgy látszott, oly rossz itt azóta valami. (Szívére teszi kezét.)

Királyné: (Lehajtott fejvel) Ne gondolj ilyenekre fiam.

Dada: Hiszen felséges anyád elhozta aztán a palotába őket, hogy te anyyira sietél rajtuk és ellátta minden jóval.

Királyfi: Köszönöm anyám, de nem csak ennyi szegény van ám s mind szenved.

Dada: Óh dehogy van, no már ne szomorkodj, hadd jöjjenek már a tündérek.

Királyfi: Jó, hát nem is álló elutasítani őket. (Dada meggy értük.)

V. JELENET.

Előbbiek, tündérek.

I. Tündér: Jó reggelt kis beteg. Elhoztuk neked az erdő üdvözlét. Hívogatnak az anyas lombok, meggyógyít balzsamos levegője, meglásd.

Királyfi: Óh szomorúan zúgnak a sötét fák a szélben mintha sírának.

II. Tündér: Dehogyan sirnak, hisz tele vannak madárral, majd elgyönyörködöl csattogó énekükben.

III. Tündér: Hát még ha meglátod az erdő gyönyörű gyermekeit, a tarka virágokat, tudom meggyógyítanak illatokkal.

Királyfi: A szegény madárkák telel meglágnak, a virágokat durva lábak letaposák; (fejét rázza) nem vágyom oda!

Tündérek: (Táncmozdulatokkal énekelve.)

Kicsi királyfi, mért vagy szomorú,
Hiszen az élet olyan szép.
Kacagnak rád a tarka virágok,
Röpködnek játszi kis lepkék.
Erdő mélyén a fagy mohában,
Vidám kis tücsök muzsikál.
Gyere velünk kicsi király,
S elfeledted bánatodat.

(Dallamul szolgálhat a „Bob herceg”-ből Bob belépője.)

Királyfi: Köszönöm nektek kicsi tündérek,
Hogy oly kedvesen hívtatok,
Hiába mennék én el veletek,
Nem lehetnék ott sem boldog.
A vigasztok fájna nekem,
Nem gyógyulna meg beteg szívem.
Menjettek hát kis tündérek,
Ne törődjétek érvelem.

Tündérek: Szegény kis király! Gyógyulást kívánunk neked, élj boldogul. (Elmennek.)

VI. JELENET.

Dada: Milyen aranyosak pedig. De hallgassa csak, valami gyermekírást hallok (Kinyitja az ajtót). Nohát milyen furcsa két kis figura ugra bugrál itt. (Beszól.) Hozok neked lám két huncut kópét, ezek már csak megnévetetik az én borbékámat. (Fülföngvagy vezet a két bohócot.)

VII. JELENET.

Előbbiek, bohócot.

Bohócot: (Tarka rongyból varrott ruha lüszter arc, pirosítva, tréfás grimással, mély meghajlással).

Szerencsés jóreggelt királyasszonyunknak!
Friss jó egészséget kis felséges urnak!
Engedjék meg kérem, egyes uraságok,
Hogy elmulattassák a vidám bohócotok.

I. Bohóc: (Előugrik, bemutatkozva) Én vagyok a gerbó, aki nem jár gyalog. (Ránt a II. bohócra, az hirtelen négykézlábra áll s akkor a hátára ül.) Fűtynetek lovamnak s a hátára flapok. (Pár lépést tesznek, folytatja) Ha eszt a szontomat igen összerázza, Egy két cigánykerék mindjárt helyrehozza. (Leugrik s egyszerre ketten kétfelé cigánykereket vetnek.)

I. Bohóc: (Amint feláll, megszárd, fejéhez kap, össze esik) Jaj!

II. Bohóc: (Letérdel mellé.) Segítsék! (Sir.)

Királyfi: (Szánakozva leül melléjük.) Szegény kis bohóc, mi baj, beteg vagy?

I. Bohóc: (Feleszmél, felült.) Éhes vagyok, még ma nem ettem.

Királyfi: Szegények, hát kik vagytok?

II. Bohóc: (Megtölgli a király ruháját.) Felséges kis király, szegény rongyos árva vagyunk. Táncolunk, mókázunk, megkacagtatjuk az embereket, hogy egy kis enivalót dobjanak érte. De látom már nem kellünk senkinek, hisz te még el sem mosolyogtad magadat Mi lesz velünk?

Királyfi: Látod dadus, megint megcsaltok engem. Itt ugráltatjátok szegényeket, hogy én nevessek, míg bennük sir az éhség. (Előveszi kendőjét, letörli a bohóc arcát.) Letörődjük ezt a hazug festéket, nem kell többet komédiáznotok, itt maradtok velem és elmeszítitek, hogy élnek a szegények. (Tapsol).

VIII. JELENET.

Előbbiek, szolga.

Szolga: Parancsolsz uram?

Királyfi: A gyerekeknek ebédet adsz és felöltöteted az én ruhámba. (Szolga és bohócok el)

IX. JELENET.

Királyfi: Azt mondjátok, az én népem boldog és ime mennyi a szerencsétlen! Miért hazudik nekem mindenki? (Kopogás.) Nem akarok látni senkit már, nem akarom, hogy megint megcsalljanak.

X. JELENET.

Szolga: Egy szegény asszony és gyermeke kér bebo-csátást.

Királyné: Nem jöhet senki!

Királyfi: Anyám, de szegény, hátha segítséget kér. Jöjjön be! (Szolga el).

XI. JELENET.

Előbbiek, szegény asszony és lánya.

Anya: (Mehajjal a királyné előtt.) Királyasszony, hironkód szavára jöttem, hogy felajánljam életemet a kis királyért.

Királyné: Nem jól értettem, szegény asszony, a magad életével nem válthatod meg, csak a gyermeke-dével.

Királyfi: (Bámulva felült.) Az én életemért? Nem étem mit beszélsz.

Királyné: Ne hallgass ide fiacskám!

Királyfi: (Határozottan.) De igen, tudni akarom, hogy mitől van szó. (Asszonyhoz.) Beszélj bátran!

Királyné: (Lehaltott fóvel hallgat.)

Asszony: Felséges király, hírnökök járták be az orszá-godat, hogy te csak úgy gyógyulsz meg, ha va-laki felajánlja érted az életét. Eljöttem kis uram, ime vedd az én szegény életemet Nyomorúság az én sorsom, csak az tartott életben, hogy le-ánykámát nem akartam árvaságra juttatni. Oda-adom magamat most érted, csak arra kérélek, ha én máé nem leszek, gondold kis árvámra, talán kevesebbet fog itt szenvedni, mint a mi nagy nyomorúságunkban.

Királyfi: Én elvegyem a más életét, a te életedet?

Asszony: Örömmel válnék meg tőle uram, de azt mondja a felséges asszony, a gyermekemet kell odaadnom. (Elrejtí arcát, szűnet.) Azt nem te-hetem, az én édes egyfelmemet, hisz akkor én is minék éljek tovább?

Királyfi: Nyugodj meg jó asszony, el sem fogadnék anyától ilyen áldozatot. (Anyjához fordul.) Ha el kell mennem anyám, elmegyek s te én helyettem szereted ezt a kis árva-t.

Királyné: Oh én szegény asszony (asszonyhoz) meny-nyivel boldogabb vagy te. Ki segít én rajtam? De miért is tenné? Hát én könyörültem e min-dig másokon? Hányszor kergették el szolgálóm a nyomorult koldusokat! Most megbűnhődök ke-vélyességémet, elvesztem legdrágább kincsemet, a fiamat. Mennyire bánom, amit tettem — de már késő!

XII. JELENET.

Előbbiek, a gyermek.

Gyermek: (Észrevétlenül bejön, szegényes köpeny fedí az alatta levő fehér ingszerű ruhát, feje körül kis dícsfény lehet; a királynéhoz.) A bűnbánat soha sem késő, aki megbánja vétkeit, megbocsáttatnak azok.

Mindnyájan: (Megdöbbenve, önkéntelen tisztelettel.) Egy gyermek.

Királyné: Ki vagy te, hogy ily szeretettel szólsz hoz-zám?

Gyermek: (Leveti felső köpenyét.) Az én atyám elküldött engemet, hogy meggyógyítsam a szenvedő szíveket és felvegyem azoknak terhét, akik leros-kadnak a bánat keresztje alatt.

Királyné: Segíts rajtam, te csodálatos gyermek, te megtudod gyógyítani a fiamat?

Gyermek: Igen, én megvigasztallak, a bűnbánó anyá-nak visszaadom gyermekét.

Királyné: Te megtetheged? De hogyan? Ki küldött té-ged, ki adott erre hatalmat neked?

Gyermek: Atyám küldött.

Királyné: Ki a te atyád?

Gyermek: Az örökkévaló, aki lehajjal a szenvedő bű-nösökhöz és megtisztítja az ő szívüket. Az ő kö-vete vagyok én e földön s én hozzá vezettek ti-teket. (A királyfihoz megy a szívére teszi a ke-zét.) Te jó gyermek vagy!

Királyfi: Mily jóságos a beszéded s mily áldott a ke-zed érintése, oly könnyű lett a szívem.

Gyermek: (Kézenfogva a királynéhoz vezető.) Vissza-adom őt neked, Atyám nevében, új életre.

Királyné: De te gyermek, nem tudod, hogy fiamat életteddel válthatod meg, nem kívánhatom ezt tőled.

A következő szavak alatt 4—6 anygal ész-revétlenül bejön, körülvesszi a gyermek Jézust

Gyermek: Hát nem tudod, hogy az, aki engem küldött mindenható, s ezt is megtetheji. — Igen, egyszer majd életemet adom értetek, de még nem jött el az ideje annak.

Királyné: Hogy köszönjem meg Neked és Atyádnak, hol van ő? Vezess hozzá, hogy leborulhassak előtte?

Gyermek: (Feléz.) Ott fõnn van, emberi szem nem láthatja, de mindnyájunk atya ő. Jöjjetek s én elvezetem hozzá a te szíveiteket. (Ének):

Te vagy a világnak Ura,
Mindnyájunknak édes atya.
Örökké való nagy Isten,
Hozzád emelem a szívem.
Oh vezesse áldott kezéd,
Szegény tévelygő gyermeked!
S ki megszegítesz engemet,
Legyen áldott a te neved!

VÉGE.

HIVATALOS RÉSZ

36—1936. szám.

Valamennyi körzeti Iskolafelügyelő urnak és valamennyi elemi iskolai Tanító urnak! Állomáshelyén.

Tudomás és mihez tartás végett a VKMi-niszter ur 8106—1935. éln. számú rendeletét teljes másolatban az alábbiakban közlöm:

A körzeti iskolafelügyelői Utasítás 9. §-ban kötelezővé tette, hogy minden egyes tanító népiskola jellegére és fokozatára tekintet nélkül óráinak eredményes megtartására írásban rendszeresen előkészülni tartozik. E szakasz (4.) bekezdésében (Utasítás 15. oldal utolsó bekezdés) fel vannak sorolva mindazok a tárgyak, amelyekből minden tárgyalás) alá kerülő tanítási egységről írásban lehetõ rövid, de szabatos vázlatot kell összeállítani. Ugyanez a bekezdés arra vonatkozóan is rendelkezik, hogy a művészeti tárgyak (írás, rajz, ének, kézi-munka, testgyakorlás) nem ismétlődő tanítási egységeire is az előkészület igazolására vázlatot kell készíteni.

E rendelkezés megtételére azért volt szükség, mert a népiskolai nevelés és oktatás sikere érdekében feltétlenül biztosítani kell, hogy minden tanító minden tanítási nap minden ta-

nitási órájára kellően előkészüljön, mert siker-res nevelői és oktatói munka eredményesen csak úgy látható el, ha arra minden egyes tanító egyénileg is kellően előkészül.

A körzeti iskolafelügyelőkkel tartott első értekezleten elhangzott hozzászólások, valamint a „Néptanítók Lapja” szerkesztőségéhez befutott érdeklődések arra engednek következtetni, hogy az Utasításnak a tanításra való írásos előkészület elrendelésére vonatkozó ez az intézkedés egyik-másik helyen téves felfogásokra, helytelen értelmezésekre adott okot. Nehogy-e téves felfogások, e helytelen értelmezések egy-részt a tanítók felesleges és ok nélküli zakla-tásaira vezethessenek, másrészt egyesek szá-mára egyáltalán nem indokolt keresztü lphetőségre alkalhassanak alkalmat, a kir. Tanfelügyelő urak és körzeti iskolafelügyelők je-lentésére, nemkülönbén a tanítóság megnyug-tatására az alábbiakra hívom fel külön is va-lamennyi érdekelt figyelmét.

Az Utasításnak ez át gondolt és igen megfontolt rendelkezése mindenekfelett és csak azt kívánta biztosítani, hogy minden tanító a fel-tétlenül szükséges saját egyéni (nem mástól ellesett, kölcsönöskért vagy talán még meg is fizetett) előkészültséggel lépjen mindennap tan-termébe.

Az Utasítás előbb említett szakasza (16. oldalon 2. bekezdésben) határozatlan és válla-gosan rendelkezik arra nézve, hogy az elké-szíteni rendelt „tanítási vázlat megolvasának külső alakja, formája, terjedelme belső tar-talma legyen a tanító szabad elhatározása”. Tehát sem a vázlat külső alakja, sem annak formája, sem annak terjedelme, sem annak belső tartalma szempontjából a tanító kezét az Utasítás tudatosan és szándékosan nem kötötte meg s ezért eleve is figyelmeztetem mind a kir. tanfelügyelő, mind a körzeti iskolafelügyelők, hogy e tekintetben a felügyeletükre bízott tanítósgtól semmiféle előre meghatáro-zott formaszertintli vázlatkészítést ne igényeljenek.

Tájékoztatas végett nyomatékosan hang-súlyozom most is, hogy az Utasítás e rendel-kezése nem a vázlat formai alakjára vonatko-zik, hanem egyedül és kizárólag a minden ta-

nító számára feltétlenül szükséges előkészület biztosítását célozta.

A tanításra való előkészület minden tanító *egyéni* dolga s az azt megrögzítő vázlat a tanító saját szellemi terméke, saját egyéni tulajdona. E vázlatban mindenki azt adja, amije egyéniségénél, tudásánál, rátermettségénél. tanítói felkészültségénél fogva van s bizonyára azt ami *saját különleges helyi viszonyai* (osztálya) i, (tanulóanyaga, anyanyelv, esetleg túlszűfoltosság, járványszünet, betegség miatt bekövetkezett elmaradás pótlása stb.) folytán szükséges.

A nevelő oktatás, de a tanító szempontjából is igazi értéket csak az így minden korlátozás nélkül, minden külső befolyásolástól mentes, tehát teljesen szabadon a tanító egyéni elgondolása szerint készült tanítási vázlat jelent.

Az Utasítás említett szakaszának folytatóságos intézkedései (16. oldal utolsóoldotti és utolsó bekezdésében, valamint a 17. oldalon mondottak) csak tájékoztató szempontokat kívántak nyújtani a tanítóságnak, nem is annyira a tanítási vázlat, mint inkább a *tanítói felkészültség menettel tökéletesebb biztosítására*. De az ott mondottak nem adhatnak jogot az iskola vezetőjének, igazgatójának arra, hogy e szempontból az egyes osztálytanítókkal szemben a tanítási vázlatra nézve akár a külső alak, akár a forma, akár a terjedelem szempontjából különleges kívánságokat támaszthassanak.

Arról is szerettem tudomást, hogy egyik másik népoktatási kerületben felelős egyének tanítási vázlatoknak előre való elkészítésével és állítólag a tanítóság tájékoztatására szolgáló, de azok költségeire sokszorosított vagy nyomtatott formában való kiadására készülnek.

Már eleve figyelmeztetem mind a kir. tanfelügyelő, mind a körzeti iskolafelügyelőket, hogy bárki által is forgalomba hozott, vagy hozandó ily vázlattervezetek használata mindenki számára tilos, miért is elrendelem, hogy a körzeti iskolafelügyelők már első iskolalátogatásuk során minden tanerőt figyelmeztessenek e tilalomra. Ha ennek ellenére is azt tapasztalnak, hogy egyik-másik tanító (óvónő)

ilyen általános mintatervezet alapján készítené tanítási terveit, azt a kir. tanfelügyelőnek az érdekelt tanerőket névszerint megnevezve bejelenteni tartoznak.

E tilalom kimondására az készített, mert eleve is kizárni óhajtom, hogy bárki a tanítóság jóhiszeműségét kihasználva az Utasítás e rendelkezéséből kifolyólag a tanítóság rovására nem indokolt anyagi haszonra tegyen szert s mert az ily mintavázlatok a tanítót saját egyéni elgondolásai és saját iskolája (osztálya vagy osztályai) mindig különleges viszonyai szerinti előkészültségére nézve minden esetben csak hátrányosan befolyásolják, ami veszélyeztetné azt az igen fontos szempontot, hogy a tanításra való előkészületet igazoló vázlatok mindig az adott viszonyoknak megfelelően a tanító egyéni elgondolásait tükröztessék vissza.

Tájékoztatót végett végül arról értesítem, gondoskodtam, hogy a „Néptanítók Lapja” a körzeti iskolafelügyelői Utasítás kapcsán felmerült és jövőben is felmerülhet problémákkal a szükséghez képest foglalkozzék. Az 1936. évi január 15-iki számban a „Néptanítók Lapja” a tanítási vázlatok ügyében is tájékoztató közleményt fog adni, melyre már ezután is felhívom az összes érdekeltek figyelmét.

Budapest, 1935. évi december hó 30-án.

A kiadvány hitelül:

vitéz Bányai Kálmán s. k.

ber. áll. el. isk. igazgató.

Bihary István sk.

tanügyi tanácsos,
kir. tanfelügyelő.

3017—1935. szám.

Valamennyi el. isk. tek. Tanítótestületének!

Bene Lajos nyug. tanügyi titkár „Számolás-tanítás az el. iskola IV., továbbá „Számolás-tanítás az el. iskola V—VI. osztályában” címen megjelent munkáira figyelmüket felhívom. A szerző célja a fenti vezérkönyvek megírásával az volt, hogy a tanítói kar részére gyakorlati utmutatásokat nyújtson, tanításokban, tanítási vázlatokban, módszeres eljárásban mutassa meg, hogy a számolás tanítás nehéz részeinél miképpen kell eljárni. Minthogy a tanítókar a nyug.

titkár úrnak ezeket a munkáit ahhoz, hogy a célul kitűzött számtani fogalmak a tanulók lelkeben kialakuljanak sikerrel használhatja, azaz megszerzését melegen ajánlom. A művek ára egyenként 80 fillér. Megrendelhető a szerzőnél.

Szolnok, 1936. január 28-án.

A kiadvány hitelül:

Vitéz Bányay sk.

ber. áll. el. isk. igazgató.

Bihary István sk.

tanügyi tanácsos,
kir. tanfelügyelő.

517—1936. szám.

Valamennyi el. iskola Gondnokságának, Iskolaszékének, Uradalmi Tanítónak.

Értesítem a Cimet, hogy a VKM ur 67.432—1935. sz. rendeletével a népiskola egyhuzamos tanítás kérdését országos érvénnyel szabályozta. (L. Hiv. Közl. 1936. évi 2. sz.)

Erre az összes iskolák figyelmét azzal hívom fel, hogyha valamelyik elemi iskola az egyhuzamos tanításra igényt tartana, az említett rendelet szerint, valamint a 146.993—1912. sz. VKM. körrendelet szerint kell eljárni.

Szolnok, 1936. február hó 1.

A kiadvány hitelül:

Vitéz Bányay sk.

ber. áll. el. isk. igazgató.

Bihary István sk.

tanügyi tanácsos,
kir. tanfelügyelő.

610—1936. szám.

Valamennyi elemi iskolai Tek. Igazgató urnak és valamennyi Tek. Tanító urnak!

Állomáshelyén.

Csekő Árpád Jászberényi áll. tanítóképző intézeti tanár ur most adja ki a tanítóképző-intézeti és elemi iskolai tanításba tervszerűen beillesztett „Mennyiség-tani és fizikai tanuló-kísérletek” című művét.

A tanár ur művében a vezetésem alatti pedagógiai szemináriumokon egyes részleteiben már ismertetett módszeres munkásságát teszi közzé. Célja vele az, hogy a működő tanítóknak egyrésztől bepillantást nyújtson a mai tanítóképző intézeti mennyiség-tani és fizikai tanításba, másrésztől pedig megismertesse velük a mai modern, de tulzásoktól mentes népi iskolai szemléltető oktatást. Ez utóbbi érdekében általánosságban és részleteiben közli azokat a gon-

dolatait, ahogy az O és az 1932. évi Utasítás előírásait megvalósítaná. Különös gondjal válogatta össze a legolcsóbb házilag könnyen előállítható szemléltető eszközöket. Iggykezett összeállítani azokat a tanítási vázlatokat, melyekben a gyermekek cselekedtetve-oktatása még a legszegényebb el. iskolákban is megtörténhetik. Ugyancsak bőséges anyagot nyújtott a problémászerűség és a gyakorlatiasság elvének megvalósítására.

A nevezett művet a nagyméltóságú Miniszter ur 51.335—1935. V. 2. §. o. sz. rendeletével engedélyezte, sőt az összes tanítóképzők ifjuságának gyak. isk. tanítói és szaktanári könyvtára számára be is szerezte.

Amidőn mindezeket a tek. Tanítószággal ez uton közlöm, egyben a mű beszerzését a mennyiség-tani és fizikai oktatás eredményesebbé tétele érdekében a legmelegebben ajánlom.

Szolnok, 1936. február hó 14-én.

A kiadvány hitelül:

Vitéz Bányay sk.

ber. áll. el. isk. igazgató.

Bihary István sk.

tanügyi tanácsos,
kir. tanfelügyelő.

Iskolán kívüli népművelés

1115—1935. sz.

Valamennyi Helyi Iskolán kívüli Népművelési Bizottságnak.

1935. november hó 1-én Pettkó-Szandtner Aladár szerkesztésében „Családi Kör” cím alatt családvédelmi folyóirat indult meg, amely szemlémenél és tartalmánál fogva egyaránt alkalmas arra, hogy számára a családvédelmi gondolat terjesztésének és elmélyítésének munkájában minél szélesebb tér biztosíttassék.

Minthogy a családvédelmi mozgalom törekvéseinek támogatása és eszméinek terjesztése elsőrendű nemzeti és népművelési érdek, fenti folyóiratot bizottságunk melegen ajánlja a helyi népművelési bizottságok, közművelődési lényűjűségi egyesületek, népházak, kulturházak valamint társaságok figyelmébe.

A „Családi Kör” egyelőre évenként 10-szer jelenik meg, előfizetési ára egy évre 4 pengő.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest XI. ker.
Horthy Miklós ut 16.

Szolnok, 1935. dec. 24.

Bihary István sk. Dr. Szemerédy Béla sk.
tanügyi tanácsos tanügyi fogalmazó
ügyv. eln. kir. tanfelügyelő vm. népműv. titkár

IRODALOM

Vallásos és vegyes tárgyú szavalókörösök.

Most jelent meg *Tiboldi Józsefnek* két füzet vallásos tárgyú és egy füzet vegyes tárgyú költeményeket tartalmazó szavalókörös füzet.

Tekintettel arra, hogy a vallásos érzés ápolására soha nagyobb szükség nem volt, mint napjainkban; legkiválóbb költőink vallásos tárgyú költeményeinek szavalókörösrre való feldolgozásával *Tiboldi József* a házagópítást mellett valóságos missióra is vállalkozott. A nagyhatású vallásos költemények minden tekintetben alkalmasak arra, hogy a hiteletet elmélyítsék s az egyházak iránynyu törekvéseit támogassák.

A vegyes tartalmu füzetben: Szondi két apródja. Falu végén kurta kocsmá, Rakóczi-induló és több elemi erővel ható örökbecsű költemény minden méltatásnál jobban hirdeti a nagy gyakorlati érzékkel és szaktudással szerkesztett füzetek használatosságát. Egy füzet ára 2 pengő.

Népdalok I. kötet címen pedig egy klaszszikus formában kiállított díszes kötetet adott ki, mely a szerzőnek száz szébbnél-szebb népdalát tartalmazza.

Petőfi Sándor, Endrődi Sándor, Vályi Nagy Géza, Baja Mihály, Havas István, Erdődy Elek s több kiváló költőnk örökbecsű versére szerzett hangulatos, szívbemarkoló dalok, tüzes, pattogó csárdások, székely dalok, göbé-dalok, tavaszi napsütést és vidámságot sugárzó gyermekdalok a népszerű dalköltőnek a sablonos közhelyeken felülemelkedő, maradandó értékű alkotásai.

A szerző arcképével ellátott kötet Rózsa-völgyi és Társa bizományában jelent meg Budapest. — Ára 4 pengő.

Megrendelhető a szerzőnél: Pestszenterzsébet, Vas Gereben-utca II. és minden könyvkereskedésben.

MIREK

Helyettesi megbízás. *Kosztolányi Sarolta* okl. tanítónőt a Törökszentmiklós surjánai áll. el. iskolánál helyettesi minőségben alkalmazta a Miniszter ur. — Ugyancsak helyettesi minőségben alkalmaztattak a következő okl. tanítók, tanítónők: *Nagy Katalin* a jászladányi költ. áll. iskolához, *Kalás Zoltán és Ince Tibor* a Jászberény-tötevényi áll. el. iskolánál, *Almássy Sára* a jászdózsai rk. iskolánál, *Horváth Ferenc* a kis-ujszállási csorbai, *Jancsó Aladár* a Mezőtur-csáderbereki, *Kun András* a kisujszállási-kontatanyai áll. el. iskolánál, *Lázár Barna* a Tiszaróff-pusztagyendai közs. iskolánál, *Doroszlai Elek* a Fegyvernek-vadasi közs., *Kovács Sándor* a tiszaburai rk. és *Mészáros Irén* a turkevei ref. iskolánál és *Vágó Elemér* a dévaványai-fudértanyai áll. iskolánál.

Segédtanítói kinevezés. *Csontos Sándor* devaványai és *Fucsek Valéria* jászárokszállási áll. helyettes tanítókat segédtanítókka nevezte ki a miniszter ur.

Rendes tanítói minőségben alkalmaztattak eddigi állomáshelyükön *Szolomájer Margit* a tiszaszentimrei-ujszentgyörgyi rk. és *Junák Medárd* a mester-szállási rk. iskolánál.

Áthelyezés. *Herczeg Ilona* áll. tanítónő a jászladányi költ. áll. iskolától a belterületre, *Gombkötő Márta* áll. óvónő pedig a végegyházi áll. óvodató szolnoki Bohn teli pi áll. ovodához helyeztetett át.

Lemondás. *Vitéz Tamásy Imre* kunhegyesi rk. tanító állásáról lemondott és Sopronba távozott.

Nyugdíjazás. *Szilágyiné Brandt Viktória* jászberényi áll. tanítónőt saját kérésére nyugdíjazta a miniszter ur.

Igazgatói megbízás. *Horváth Gábor* Tiszaróff-pusztagyendai közs. igazgató tanító igazgatói minőségben megerősítettett.

Magániskolai jogot adott a miniszter ur *Gárdos László* okl. tanító részére Kunhegyesre.

Halálozás. *Maliska Károly* a jászárokszállási bel és külterületi iskolák igazgatója 47 éves korában Jászárokszálláson váratlanul elhunyt. A magyar népoktatásügy értékes munkását, egyesületünk szorgalmas és lelkes munkását vesztette el benne. Emlékét kegyelettel őrzük.

Helyesbítés. A múlt számunkban közölt ifjusági szindarab címe helyesen: „Anyámnak én még sohasem vittem virágot!”

Iskolai árjegyzék címen. *Kiss József* jászberényi áll. tanítóképző-intézeti gyakorló iskolai tanító kartársunk

kiváló gyakorlati értékű szemléltető eszközt készített, amelynek nagyméretű kiadása 10 katonon táblán 8 P, míg a kézi kis kiadás darabonként 2 f-ért szerzhető meg a szerzőnél.

Ötvenéves a „Tanítók Lapja”. Az ORTE hivatalos közlönye a Tanítók Lapja most ünnepelte fennállásának félszázados évfordulóját. 40 éven át *Dobó Sándor* szerkesztette nagy tudással és körültekintéssel a lapot. Halála után *Ormos Lajosnak*, az ORTE kiváló elnökének szerkesztésében jelenik meg a lap, mely félszázados fennállása alkalmából ünnepi kötötben jelent meg. Meleg kartársi szeretettel üdvözljük jubiláló lapjárunkat. Kísérje továbbra is kultur munkájukat siker és megértés.

Pedagógiai szeminárium. Vármegyénkben a f. évi pedagógiai szemináriumok a következő sorrendben lesznek megtartva: Jászpátiában ápr. 2-án, Kisujszálláson ápr. 16-án, Kunszentmártonban ápr. 23-án, Karcagyon ápr. 29-én, Szolnokon május 7-én, Mezőtúron május 14-én és Jászberényben május 28-án.

Eötvs emlékünnepe. A Magyarországi Tanítók Eötvs alapja báró Eötvs József halálának évfordulója alkalmából emlékünnepelet rendezett az Akadémia üléstermében. Az ünnepélyen képviseltette magát a kultuszminisztérium, a főváros, a tanügyi érdekelt-ségek, valamint a fővárosi és vidéki iskolák is. A Budapesti Férki Dalegylet Dötsch Zoltán karnagy vezényletével a Himnuszot énekelték el, majd Solyom János alelnök mondott ünnepi megnyitó beszédet. Rákos István kir. tanácsos, az Eötvs Alap elnöke emlékbeszédében Eötvs Józseffel, mint kulturpolitikkussal foglalkozott és kiemelte a népművelés érdekében kifejtett örökbecsű munkásságát. A tetszettel fogadott beszéd után a dalegylet Petőfi-Huber „Honfi dalát” adta elő, majd Sugár Béla iskolafelügyelő „Az országépítő Eötvs” című alkalmi költeményét olvasta fel.

Tiboldi Daloszebekkönyvének elkere Párisban. Tiboldi József Daloszebekkönyvének (101 dal) megjelenése alkalmából az Associatióon Hongroise de France elnöke a szerzőhöz intézett levelében a többek között ezeket írja: „Mondanom sem kell, mennyire fontos nekünk, idekinn élő magyaroknak s a hazájukhoz hiven ragaszkodó koloniáink központi szervének az, hogy a magyar népdalok, a magyar folklore zenén keresztül is mentől intenzívebben fejlesszük gyermekeinkben nemzeti érzésünket, — és Tanár ur gyűjteményét figyelmesen átnézve az a meggyőződése, hogy egy zenepedagógiai, mint magyar szempontból tekintve kiváló és célunk elérését végtelenül megkönnyítő teljesítmény, amilyenre már régen szükségünk lett volna. Hálás köszönettel és hazafias üdvözléssel maradtam igaz híve: dobai Székely Andorok. Franciaországi Magyar Egyesületek Szövetségének elnöke”.

A szabadegyetemi előadások könyvalakban. A Magyar Tanítók Szabadegyeteme budapesti előadás sorozatának anyagát az Egyetemes Tanítószövetség könyvalakban is közreadja, hogy ezeknek az értékes előadásoknak azok is birtokába juthassanak, akik a távolság, vagy időhiány miatt azokat nem hallgathatták. A kiváló pedagógusok és tudósok kifejezetten a tanítószövetség részére tartott előadásait, úgy az iskolai, mint az iskolán kívüli munkájában mindenki felhasználhatja. Tekintettel arra, hogy az egyes kiállításban körülbelül 200 oldalas terjedelemben megjelenő és maga nemében egyedül álló munkát az Egyetemes Szövetség csak a jelentkezők számára megfélelt példányban nyomtatja, felhívjuk a kartársak figyelmét, hogy azt már most jegyztessék elő. A könyv ára 3 P. A könyv előjegyezhető a Magyar Tanítók Szabadegyeteme vezetőségénél, Budapest, VIII. Szentkirályi u. 47. sz.

Tanulmányi kirándulás Budapestre. A Tanítók Ferenc József Háza igazgatósága az 1936 évi nagyszünetidőben újra megrendezi a budapesti tanulmányi kirándulásokat, amelyekben 1935. nyarán 201 tanító vett részt. A tanulmányi kirándulás 12—12 napig fog tartani és 3 csoportra lehet jelentkezni. A csoportok tanulmányi ideje: I. csoport július 6-17-ig, a II. csoport július 20-31-ig és a III. csoport augusztus 3-14 ig. Az első és második csoportba, amelynek tanulmányi anyaga az elmúlt évvel teljesen megegyezik olyanok jelentkezzenek, akik az előző évben nem vettek részt a tanulmányi kiránduláson, míg a harmadik csoport azok számára rendezőik teljesen új anyagbeosztással, akik az első évben már résztvettek. A tanulmányt költsége a 12 napi teljes ellátással 30 pengő. A belépési díjak, villamos és egyéb költségek pedig 10 pengőbe kerülnek. Jelentkezéseket 5 pengő jelentkezési díj egyidejű beküldésével már most elfogad az igazgatóság: Budapest, VIII. Szentkirályi u. 47. sz.

Dobó Sándor síremlékének meglelése. A hajdubószörményi sírkertben művészi emléket állított az ország református tanítószövetsége néhány évvel ezelőtt elhunyt vezérének, *Dobó Sándornak* hamvai fölött. Az emlékművet Nagy Sándor János debreceni szobrászművész készítette. Most ment végbe a síremlék felhajtása, amelyen közének és a hajdubószörményi református tanítói vegyeskar száma után *Ormos Lajos*, az Országos Református Tanítóegyesület elnöke mondott avatóbeszédet, *Varga Lajos* igazgató tanító pedig alkalmi költeményét szavalta. Az ORTE koszorúját Molnár János alelnök helyezte el, de koszorút kötött még a többi tanítótestület is, *Zolnay Mihály* igazgató tanító vette át megőrzésére az emlékművet.

Választmányi gyűlés. A Vármegyei Általános Tanítóegyesület választmánya a március hó 5-én tartott gyűlésén a tavaszi járásköri gyűlések idejét következésképpen állapította meg: Kisujszálláson április 18-án, Jászberényben április 30-án, Tiszaföldváron május 4-én, Mezőtúron május 9-én lesznek a járásköri gyűlések. A szolnoki járásköri gyűlés idejét később fogja közölni az elnökség.

Halálozás. *Vértes Károly* jászberényi róm. kath. tanító kartársunk életének 60 ik, tanítói működésének 39 ik évében hivatása teljesítése közben, f. évi február hó 28 án, rövid szenvedés után meghalt. Nemes jelleme, becsületessége, munkaszeretete és hazafiassága példaképpül szolgál. Nyugodjék békében!

Hétvégi szünet. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a vármegyei kir. tanfelügyelői hivatalnál hétvégi szünetet engedélyezett akként, hogy a hivatalos óra szombaton déli 12 órakor végződik. A nyári időben ez a szünet akként módosul, hogy a hétvégi szünet szombaton déli 12 órakor kezdődik és hétfőn délelőlt 10 órakor végződik. A szünet alatt mind a fogalmazói, mind a kezelői tisztikar inspekción tart.

A Magyar Tanítók Évkönyve szerkesztősége elhatározta, hogy a közismert és a tanítóság részéről közkedvelt évkönyvet a f. évben is megjelenteti. A megjelenést május hóra tervezi, terjedelme kb. 20 nyomtatott iv lesz. Kiállítás a mult évhez hasonlóan arany-nyomásos egészvászon. Tartalmazni fogja az előző kötet megjelenése óta kiadott összes általános érdekű rendeleteket, a rangsört és sok, az iskola adminisztrációjánál szükséges utasítást, rendeletet, határozó kimutatást stb. Előjegyezni lehet a Dante könyvkiadónál (Budapest, VI. Ó-utca 37.) 3 P-s árban. A bolti ára 5 P lesz.

Abaujvármegye a tanítókért Abaujvármegye a kormányhoz felirattal fordult, amelyben a megye zsufolt iskoláihoz, amelyek némelyikében egy két tanítóra száznál több tanuló esik, segédtanítók kiküldését kéri. A felirat kifejti, hogy az anyagi gondokkal és rossz lakáviszonyokkal küzdő családok tanító nem viheti be teljes lelkesedését a tanításba. A felterjesztés rámutat arra is, hogy a kezdő tanítók előrehaladása a multhoz képest visszaesett és nagy a vármegyében is az elhelyezkedni nem tudó tanítók száma, akiket segíteni kell.

Rhi az Eötvös-Alap Biztosítási Osztályába belép, nemesak önmagáról és családjáról gondoskodott, hanem sok tanító özvegy és árva könnyeit is letörli!

Tagdíj címen. Csiky Anna 4 P Szajol, Boross Katalin 4 P Kunhegyes, Koósné, Sz. Ilona 2 P Turkeve, Kövesdy László 4 P Jászladány, Bozsikné, K. Margit, Kovács Róza, vitéz Egry Elemér, Zeller Ferencné, Zeller Ferenc 2—2 P Kunszentmárton, Módos Jenő, Czifra Sándor, Sztipics Bódogné, Jancsó Kajetánné, Farkas Tivadarné, vitéz Nagy Lajosné, Tóth Piroska, Polonyi Róza 1—1 P Szolnok, Glodeák Béláné 2 P Mezőtúr, Manga Olga 4 P Kőtelek, Tóth Erzsébet 4 P Kisujszállás, Feiszthammel Károly 4 P Szajol, Papp Gábor 4 P Czibakháza, Vincze Imre 4 P Pusztaszenttamás, Gulyás Károly 4 P Kunszentmárton, Mohács Albert 10 P Pusztakengyel, Várhegyi Györgyné 2 P Jászberény, Tóth József, Tóth Józsefné, Lándory Ilona, Molnár Győző, Csátary Lajos, Gaudí Mária, Horváth Imre, Zöld Jánosné, Dobó Sándorné, Benedek József, Gonda János, Vámos Lajos, Kiss Agnes, Fodor Zsigmondné, Fodor Zsigmond, Kasza Sándor, Szathmáry Gaborné, Kosnár Lajos, Szakács János, Várady József, Szaday Sándorné, Korda Julia, Szakács Jánosné, Tóth Béláné, K. Bányai Lajosné, Nagy Gyuláné 4—4 P Mezőtúr, Tarján József, Fazekas Károly, Gyenes Margit, Schmidt Irén, Szegedy Istvánné, dr. Borbély Lászlóné, özv. Török Kálmáné 4—4 P Szolnok, Markóth Dezsőné, Markóth Dezső, Vida Gyula, Vida Gyuláné, Kálmán Katalin, Barcsay Mária, Kiss Sándor, Tury Margit, Nagyné, K. Piroska, Tyepliczky István 2—2 P Homok. Zala József, Zala Józsefné 4—4 P Jászladány, Csinger Teréz 8 P Jánoshida, Magyary Gyuláné 4 P Budapest, Orosz György 4 P, Orosz Györgyné 4 P Szolnok, Nagy Zoltán 4 P Kenderes, Hevesnagyunsági Ref. Tanítóegyesület 50 P, Kun Lajosné 2 P Karcag, Thiel Bernát, Thiel Bernátné, Oláh József, Csizmadia Mária, Mendelényi Elvira, Dercsényi Ilona, Lótos Ferenc 4—4 P Jászárokszallás, Röder Margit 4 P Tiszavárkony.

Nyugtázások: Temetkezési díj címen: Keszthelyi István 3 P 60 f. Budapest, Szabó Róza 32 P 20 f. Szajol, Vályi Imre 21 P 60 f. Szolnok, Schlaghammer Gyuláné 1 P 20 f. Győr, Renner Ignác 2 P 40 f. Eastergom, Zala József és Józsefné 7 P 20 f. Jászladány, Orosz György és Györgyné 7 P 20 f. Szolnok, Zala József és Józsefné 7 P 20 f. Jászladány.

РЭНЫІ ДЕЗСӖ, СЗОІНОК

Telefon 113.

Legnagyobb választék

Piac-ter.

Közigazgatási ügyvédi,
iskolai, közjegyzői, pénzügyi
és más hivatalos nyomtatványokból,
irodai felszerelésekből, írógépekből és
írógépszalagokból. **Üzleti könyvek gyűjteménye.**
Dobozgyűjteményben készülnek az elismerten legjobb
kereskedelmi, patent, vállalkozási és joggyakorlati dobozok.
A vidéken legjobban berendezett könyvtárakhoz képest a
legértékesebb kivétel könyvtárakat, a leggyorsabbal
a legkényesebb ízlést is kielégítő díszművekig.
Írókönyvtárunk elegáns, széles kivitelben, a
legolcsóbb árak mellett készíti felvett
könyveket, rőplapokat, táblázatokat
lakodalmi és házi meghívókat
és minden fajta könyv-
nyomtatási munkát.

Írókönyvtárunk. • **Üzleti könyvek gyűjteménye.**

Írókönyvtárak és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók

Rényi Dezső
könyvesboltjában, Szolnok.

A Dármegyei Tanítótestület által kiadott „**ÉRTESELTŐ**
KÖNYVDELISÉG” kapható. **Ára hállo 18 fillér.**

TELEFON 113.

RÉNYI DEZSŐ

Tanfolyamok

Tanszerek

Hőnyugtatók

Pyrométerek

SZOLNOK

ГОРЬЕ-У. 15

XXIX. évfolyam.

3-4. szám

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

Felolvasó szerkesztő:
Greczmayer Károly

Felolvasó kiadó:
Csiky Ernő

Szolnok, 1938. március—április hó.

RENYI DEZSŐ KÖNYVNYOMDÁJA SZOLNOK.

RÉNYI DEZSŐ, SZOLNOK

PIAC-TÉR. KÖNYV- ÉS PAPIRÁRUHÁZ TELEFON 113.

Raktáron van és azonnal szállítható:

Iskolai nyomtatványok.

945. Helyreállítási elszámolás	659/6 Népiskolai helyi tanmenet A) () belv B) külív	883. Iktatókönyv iktatókönyv, kőtve, tárgymutatóval ellátva
646. Bajtorelszámolás	661. Könyvtári költségvetés	805. Tárgymutató
847/1. Állami elemi népiak, óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, külív	662. Könyvtári pénztári napló és számadás	824. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, (teljes példány)
647 b. Állami elemi népiak, óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, belv	663. Állami elemi iskolai (kisdévodai) anyagszámadási könyv. Kőtve, 5 évre	824/a. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, bevétel belv iv
648. I. Kimutatás beiradási díjakról	663. Áll. elemi isk. (kisdévodai) anyag-számadás*	824/b. Állami elemi iskolai és óvodai számadás, kiadási belv iv
649. II. Kimutatás egyenesadóról, 5%, 3%, -os póladóvárságról	665. Kimutatás ingyen-tan-könyvekről	824/c. Állami elemi iskola is óvoda-számadás kőtve
650. III. Kimutatás a készpénz- és termény-hozzájárulásról	666. Iskolai pénztári napló A) minta	829. Elemi iskolai értesítő-könyvecske
651. IV. Kivonat a bérszerződésből	667. Közé isk. számadás	830. Népiskolai (elemi) bizonyítvány. Merített papíron
652. V. Kimutatás a pítványok üvevédelméről	668. Népiskolai költségvetés	844. Tisztiorvosi bizonyítvány
653. VI. Kivonat költségnövelési tervezetből	669. Isk. alapgyogyon-számadás	947. Orarend elemi iskolák számára (1 iv = 2 példány)
654. VII. Kimutatás hitoktatási díjak megállapításához	671/b. Statisztikai kimutatás	948. Nyugta tanítói fizetésekről (1 iv = 2 példány)
955. VIII. Kimutatás fűtési és irodai átalány megállapításához	672. Bérszerződés bérbveendő épületek számára	950. X. Kimutatás I. a. Kimutatás
656. IX. Kimutatás (fizika mennyiségéről és értékéről)	675. Posti feladókönyv	
657. Átvételi elismervény anyagokról	688. Javadalmi jegyzőkönyv tanítók részére	
658. Napszámjegyzék	690. Elbocsátó-leveli	
	691. Beirási díj kezelési napló*	

Leitári nyomtatványok.

915. Leitári napló (1. sz. minta)*	940. Könyvtári szakleltár (3. sz. minta)*	943. Más intézetnek átadandó árgyak kiállítandó kimutatás (7. sz. minta)
916. Szakleltár (2. sz. minta)*	941. Selejtezési jegyzék (5. sz. minta)*	
917. Szobaleltár (4. sz. minta)	942. Árverési jegyzőkönyv (6. sz. minta)	

Nyomtatványok az 1921. évi XXX. törvények végrehajtásához.

1. m. Tanköteles törzskönyvi lapja	11. m. Értesítés tanoncviznyba lépő tan-kötelestől	23. m. Kimutatás igazolatlanul mulasztó gyermekekről
2. m. Kísérőleveli törzskönyvi lap átküldéséhez	12. m. Értesítés tanoncviznyból kilépett tanonckról	25. m. Feljelentés a negyedszer, vagy ennél több ízben elkövetett kihágásért
3. m. Óvó- és tanköteles korba lépő gyermekek bejelentése	13. m. Egyéni lap	26. m. Figyelmeztetés oktatás meghosszabítására
4. m. Beküldött gyermekek bejelentése	14. m. Értesítés az iskolából kilépő tan-köteles gyermekekről	27. m. Figyelmeztetés magánvizsgálatra jelentkezés tárgyában
5. m. Végleg elköltözött gyermekek bejelentése	15. m. Kimutatás az október 15-ig beirt tanulókról	28. m. Nyilvánlató-napló kirótt büntetépenzekről*
6. m. Kivonat a születési anyakönyvből	16. m. Felhívás a be nem iratkozott gondviselőjéhez	29. m. Nyilvánlató-napló kirótt bírság pénzerőlt*
7. m. Kivonat a halálozási anyakönyvből (szep. 1-től)	17. m. Kimut. törzskönyvezett tankötelesekről	30. m. Felvételi napló*
8. m. Kivonat a halálozási anyakönyvből (aug. 31-ig)	18. m. Feljelentés beiradás elmulasztásával elkövetett kihágásért	31. Haladási napló*
9. m. Jelentés	19. m. Felhívás hivatalból való beiradásra	32. m. Mulasztási napló
10. m. Kimutatás iparos- és kereskedőtanonck számdán az előző évi szeptember 1. óta beállított változokról	20. m. Értesítés hivatalból való beiradásról	33. m. Anyakönyvi napló
	21. m. Kötelező nyilatkozat felmentéshez	34. m. Bírságolás
	22. m. Orvosi jelentés és engedély	35. m. Pénznapló büntetés-pénzekekről*

Önálló gazdasági és gazdasági ismétlő-iskolák számára.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium 1922. évi 139.109. sz. rend. előírt 1—41. mintájú nyomtatvány	703. Félévi jelentés	az elemi iskolai felvételi, mulasztás és haladási napló használáandó
	33/a. Anyakönyvi napló	
	A felvétel, mulasztás és haladás céljaira	

Kisdévodák számára.

724. Felvételi napló.*	727. Haladási napló puha kötésben az	729. Bizonyítvány állandó menházakat vezető dajkák részére
725. Mulasztási napló*	728. Bizonyítvány nyári menházakat vezető dajkák részére	

Iparos- és kereskedőtanonck iskolák számára.

746. Költségvetés	750. Előmeneteli és mulasztási napló*	754. Értesítő (ellenőrző) könyvecske
748. Felvételi napló*	751. Anyakönyvi törzslap	757. Kereskedőtanonck iskolai bizonyítvány
749. Tanulmányi napló*	752. Iparostanonck iskolai bizonyítvány	758. Zárószámadás

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendeleteknek megfelelően készültek és azok használata kötelező.

A nyomtatványokat előnyösen számított nettó áron számítjuk és postai útdíjjal küldjük meg. A megrendelésnél ajánlatos a nyomtatvány megnevezése előtt álló raktár- vagy mintaszámot is, valamint a külső vagy belső ívet is pontosan megjelölni.

A megrendeléseket beérkezésük napján késedelem nélkül elintézzük.

*-gal jelölt nyomtatványokhoz külső ív (boríték) is kapható.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

N É P M Ű V E L É S

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség, s a vármegyei iskoláinkivül népművelési bizottság

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Laptulajdonos: Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Tanítóegyesület.

FELELŐS SZERKESZTŐ: GRECZMAJER KÁROLY.

Megjelenik hetenként.

Előzetes díj és reklámdíj Csigy Ernő ügyvédi irodáján Szolnok, a lap tartalmi részére vonatkozó közlemények elvezetendő címre Szolnok, Kővárosi Könyvtár utca. Hívtartókat nem adhat vissza.

FELELŐS KIADÓ CSIKY ERNŐ.

MEGHÍVÓ.

A Jász Nagykun-Szolnok Vármegyei Általános Tanítóegyesület, a Temetkezési Alosztály, valamint az Áll. Tanítók és Óvónők Vármegyei Köre I. é. május 30 án délelőtt 9 (kilenc) órakor tartja Szolnokon, a vármegyeháza disztertermében

Szemléltetőeszköz kiállítások

évi rendes közgyűlését, melyre kedves Tagtársainkat szeretettel meghívjuk.

- Tárgysorozat:
1. Himnusz.
 2. Elnöki megnyitó.
 3. Titkari jelentés
 4. A Temetkezési Alosztály taggyűlése.
 5. Számvizsgáló bizottsági jelentés.
 6. Számadás, költségvetés.
 7. A zsmóirás. Dr. Stolmár László székesfővárosi gyakori elemi iskola igazgató előadása.
 8. Az Áll. Tanítók és Óvónők Orsz. Egyesülete képviselőjének előadása.
 9. Bírálo bizottsági jelentés az évi pályamunkákról.
 10. A díjat és dicséretet nyert pályázók jutalmazása.
 11. Indítványok.
 12. Szózat.

Szolnok, 1936. május 5-én.

Ferenczy Kálmán sk. Tóhelyi Ferenc sk. elnök. titkár.

Kérjük kedves Tagtársainkat, hogy a közgyűlés előtt jelenjenek meg saját felekezeti templomában. Az rk. vallásuk reggel 8 órakor a Szt. Ferenc-rendi plébánia templomban.

MEGHÍVÓ.

A Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Általános Tanítóegyesület I. hó 29-én délután 4 órakor választmányi ülést tart Szolnokon, a vármegyeháza baloldali kistermében, melyre a választmány tagjait szeretettel meghívjuk. A tárgysorozat azonos a közgyűlésével. Szolnok, 1936. május 5-én.

Ferenczy Kálmán sk. Tóhelyi Ferenc sk. elnök. titkár.

MEGHÍVÓ.

A Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Általános Tanítóegyesület Temetkezési Alosztálya taggyűlést tart Szolnokon, 1936. május 30 án az egyesületi közgyűlési kapcsán, melyre a tagtársakat szeretettel meghívja Szolnok, 1936. május 5-én. Elnökség.

csak a vármegye tanítósa, de a nagyközönség is meleg érdeklődéssel kíséri ezeket a kiállításokat, melyek a pedagógiai szemináriumokon hirdetett és hangzottatott elvek megtestesüléseiként és virágáiként tekinthetők.

A szolnoki szemináriummal kapcsolatos kiállítást ápr. 19-én nyitotta meg *Bihary István* tanügyi tanácsos, kir. tanfelügyelő, a város tanítószágnak, az érdeklő tanügybarátoknak és a sajtó képviselőinek jelenlétében. Emelkedett és meggyőző szavakkal mutatott rá a céltudatos és rendszeres gyűjtés és elrendezés szükségességére. Kiemelve a tudás gyarapítása mellett a nevelés rendkívüli fontosságát, a nemzeti nagy cél érdekében lankadatlan munkára buzdítva a tanítószágot.

A négy nagy termet megtöltő kiállítási anyagot — melynek elrendezéséért *Módos Jenő* Kassai-uti áll. isk. igazgatót illeti a dicséret — nagy érdeklődéssel és figyelemmel szemlélte a kiállítás megnyitásán jelenlévő közönség.

* * *

A szolnoki pedagógiai szeminárium a következő napon volt. Páratlan érdeklődés nyilvánult meg a vidék tanítósa részéről. A nagy tanterem szorongásig megtelt érdeklődőkkel, akik között a tanügyi igazgatás és irányítás több kiválóságát is láttuk. Az előadó terembe és a kiállítási termekhez vezető folyosók is zsúfoltak voltak. *Kardos Bertalané* és *Csomor Irén* szolnoki tanítónők előadása után az elnöklő *Bihary István* tanügyi tanácsos, kir. tanfelügyelő vezetésével a kiállítás megtekintésére indult a szeminárium közönsége, amikor is az egyik teremben *Bihary István* tanügyi tanácsos, a másikban *Módos Jenő* igazgató nyújtott szakaszterü magyarázatot és ismertetést a kiállítás anyagára vonatkozóan.

A kiállítás gyönyörű anyagával és gazdagságával meglepte magát a tanítószágot is. Gyakorlati haszna és értéke szinte felbecsülhetetlen, mert nemcsak a tudást gyarapítják, nemcsak utmutatást adnak a gyűjtésre és munkálkodásra, hanem olyan ösztönzést is, amelynek eredménye csak a jövőben lesz észlelhető.

Külön terme volt *Jászladány*nak és *Jászapátnak*, amely községek tanítósa a jászapáti kiállításon nagy elismerést nyert gyönyörű

anyagot hozta le a szolnoki kiállításra. Itt is elismerést és dicséretet aratott. Egyszeri látásra nem is lehetett áttekinteni a szemléltetési eszközök ily nagy sokaságát. Nem tudta a szemlélődő, hogy mit is nézzen meg jobban. A sivatagot-e, kiváló művészi érzékkel formázott, természetes színezésű kerámia állataival, vagy a sarkvidékban gyönyörködjék-e, ahol jégtablákon mászkálva szemlélhető a foka és jegesmedve. Ügyesen szerkesztett tökéletes melegágyat szemlélhetünk itt, míg mellette mesteri kivitelű gazdasági eszközök, ekék, boronák, tárcsák, vetőgépek kötik le figyelmünket. Láttunk fizikai szemléltető eszközöket nádból, villanycsengőt, távirót működésben, melyeknek minden porcikája a tanító kézimunkája volt. Cserényt gulyással, pulival; kiégett villanykörtekben elhelyezett maggyűteményt, érem és ásványgyűteményt. Képgyűteményeket régi várakról, népviseletekről, elszakított városainkról . . .

Az I. osztály beszédértelmez gyakorlatához szobát, magyaros butorzattal, a II. osztály anyagához minta-falut templommal, emeletes iskolával, kövezett utakkal, fásított terekkel, a III. osztály tanítója megtalálhatta a földrajzi alapismereteket, domborműben hegyet, hidat, alagutat; a vakondot, a sünt, a denevért stb. A felsőbb osztályok anyaga — ha lehetséges — még dusabb, még szebb volt. A sok értékes munka közül kiválik a jászberényi áll. tanítóképző intézet természettani és kémiai szemléltető eszköz sorozata. Mind-mind házilag készített eszköz, pár fillér értékű anyagból előállított felbecsülhetetlen kísérleti és szemléltető sorozat. Hogyan lesz a kenderből kőtél? Hogyan lesz a lenből vászon? Két nagy keretezett kartonon kísérhetjük végig a két fontos ipari növény feldolgozásának egyes fázisait a kinyűtt kendertől a harangkötélig, a lenkórótól a legfinomabb lendamasztig. Láttunk egy nagy dobozban egy 30—40 darabból álló gyűteményt, ahol különféle ipari és gazdasági, olajos és lisztes magvak feldolgozása volt bemutatva a buzakalásztól a kiflilig, a napraforgómagtól az olajig.

Rengeteg rajz, vázlat, festmény és grafikonon kívül képek és térképek sokasága ügyes elrendezésben. Mindmegannyi a tanítószágot élet-

revalósága, hivatászeretetének ékes bizonyága.

A kiállítás megtekintése után folytatódott a szeminárium tárgysorozata, melyen *Soós József* iskolafelügyelő „A vázlatok készítése”, *Grecz-majer Károly* iskolafelügyelő „A népiskola gyakorlati irányu működésének kíméltetése” címen tartottak értékes és nagy figyelemmel hallgatott előadásokat.

(gk.)

A vázlatkészítésről.

Soós József körzeti iskolafelügyelő előadása a szolnoki szemináriumon.

A haladás korszakát éljük. Alig állítanak fel egy rekordot, másnap ledöntik. Világnagyságok nevei röpködnek a rádió hullámain és a tanító végzi munkáját a csapáson, melyet neki kijelöltek. Egy-egy rendelet kizökkent a mindennapiságból, hogy azután afölött is elismuljanak a hullámok.

Az 1935. évi, körzeti iskolafelügyelők részére kiadott Utasítás 9. §-a úgy szól: A népiskolai tanterv célkitűzése, a tantervi utasításokban lefektetett elvek csak úgy és akkor valósulhatnak meg, ha minden egyes tanító a népiskola jellegére és fokozatára való tekintet nélkül óráinak eredményes megtartására írásban rendszeresen előkészül.

Ezt a rendeletet kedvetlenséggel fogadta a tanítószágot. Kerestük a kibuvót, a rendeletet azonban teljesíteni kell. Egy munkával több a tanító vállán. A munkáról pedig azt mondja *Tompa*: „Munkásság az élet sója, a romlástól mely megóvjá”. Az ember boldogsága munkáján épül. Ez az ember kiváltsága, mely őt a többi teremtmény fölé helyezi. És ebből az élet szépségtől kizott nekünk tanítóknak is! Kettéle munka van: testi és szellemi. A tanító ma, amidőn gyakorlati irányu tevékenykedést is kell kifejtetni, bátran mondhatjuk, hogy szellemi és testi munkát végez.

A legegyszerűbb munkához is előkészületek szükségesek. Ha más nem, szerszámait készíti elő. A mesteremberek minden tagozata tervet készít munkájához! De a szellemi pályán működők is áttanulmányozzák irataikat az elintézés előtt. Sőt az orvosok többszöri vizsgá-

lata sem más, mint a betegség előtanulmányozása a diagnózis helyes megállapítására. S im éppen a tanító, aki a legnemesebb anyaggal: az emberi lélekkel dolgozik tudna előkészület nélkül nevelve tanítani?!

Az iskolán kívüli munkával agyonterhelt tanítóra a Miniszter ur a vázlatkészítéssel nem munkatöbbletet rótt, hanem csak azt kívánta, hogy a tanítási előkészületet, ami nélkül tanító az iskolába nem léphet, — írásba foglalja!

A VK. Miniszter Ur 8106—2935. évi rendeletben a vázlatkészítésről azt mondja: E rendelkezés megtételére azért volt szükség, mert a népiskolai nevelés és oktatás sikere érdekében feltétlenül biztosítani kell, hogy minden tanító, minden tanítási nap, minden tanítási órájára kellően előkészüljön, mert sikeres nevelői és oktatói munka eredményesen csak úgy látható el, ha arra minden egyes tanító egyedileg is kellően elkészül.

Az utasításnak ez átgondolt és igen megfontolt rendelkezése mindenekfelett és csak azt kívánta biztosítani, hogy minden tanító a feltétlenül szükséges saját egyéni, nem másról ellesett, kölcsönkért, vagy talán meg is fizetett előkészültségével lépjen mindennap tanterembe. Az utasítás határozottan és világosan rendelkezik arra nézve, hogy az elkészíteni rendelt tanítási vázlat megoldásának külső alakja, formája, terjedelme, belső tartalma legyen a tanító szabad elhatározása. Tehát sem a vázlat külső alakja, sem annak formája, sem annak terjedelme, sem annak belső tartalma szempontjából a tanító kezét az utasítás tudatosan és szándékosan nem kötötte meg.

A nevelő-oktatás, de a tanító szempontjából is igazi értéket csak az így minden korlátotól mentes, minden külső befolyástól mentes, tehát teljesen szabadon a tanító egyedileg elgondolása szerint készült tanítási vázlat jelent.

Ez a rendelet tehát szabadságot ad a tanítónak és én mégis kérem, fogadják szívesen a vázlatkészítéshez fűzött hozzászólásaimat, melyeket részben az Utasítás, részben *Dlody* és *Dr. Stolmár* előadásait nyomán állítottam össze.

Dr. Stolmár szívvel lélekkel hívja a vázlatkészítésnek, bár szerinte helyes lett volna, ha a

vázlatkészítés egy-két tárgyra szorított volna és ezt a tanító alaposan kidolgozná és akörül csoportosítaná a többi tantárgyakat is. A VKM. úr rendelete minden tárgy tanítására kötelezővé teszi a vázlatkészítést, így hát csoportosítsuk tantárgyak szerint.

A vázlatkészítéshez szükségünk van: *tananyagbeosztásra, tankönyvre, esetleg vezérkönyvre és egyéni feljegyzéseinkre.* Minden tárgy tanításának három fokozata van: Célkitűzés, tárgyalás és begyakorlás. Ezen fokozatok azonban nem önálló egységet alkotnak, hanem egymásnak folyamatos következményei. A gyermeki lélek fogékonyabb, ha a nyújtott anyagot egy ismert fogalomhoz kapcsolhatja. Ezért előzi meg a célkitűzést az előkészület, amiben a tanult egységről szerzett ismereteit felelevenítjük, hangulatot keltünk, amihez az új anyagot kapcsolhatjuk. A vázlatkészítésben ezt pár szóval jelöljük meg pl. kapcsolat a megfelelő olvasmányhoz, vagy más tárgyhoz, esetleg mesével, dallal, elbeszéléssel hangulateltetés, amit a célkitűzés követ. Itt elegendő, ha az új anyag címét jegyezzük be.

A tárgyalást két szempontból állítjuk össze: mégpedig az anyag *tárgyi és alaki* céljára vagyunk tekintettel. A tárgyi cél azt szolgálja, mit tanítok? Az alaki cél: miért tanítom ez az anyagot?

Eszérint a tárgy anyaga adja a tárgyi célt, míg az érzés, amit tanításunkkal kiváltani akarunk képezi az alaki célt és ezeknek megállapítása után módszeres eljárással összeállítjuk a tárgyalás menetét, amit a begyakorlás követ. A begyakorlás állhat vagy az anyagnak rendszeres összefoglalásából, vagy a rögzítéshez szükséges rajz, írás, kézimunka készítéséből. A vázlat kiegészítő része a tanítás megrögzítésére, megvilágítására használt szemléltetőképek, rajzok, eszközök felsorolása. Ez tehát a vázlat készítés rövid menete.

Az egyes tantárgyak vázlatkészítésénél következőkhöz kell alkalmazkodni:

A *beszéd- és értelemgyakorlat* óra mindig új anyagot ölel fel, tehát minden órára készítünk vázlatot. Itt figyelembe vesszük, hogy az anyag a gyermek értelmi fejlettségéhez, érzelmi

köréhez alkalmazkodjunk. E tárggyal kapcsolatban tág tér bontakozik a szemléletekre, tapasztalatokra, amit vagy a tanítási óra előtt, vagy után szemléletekhez kapcsolunk. De vigyáznunk kell arra, hogy a melléklet a lényegestől megkülönböztetni tudják. A hangulatot dallal, játékkal, verssel fokozzuk, mélyítsük. Ezen tantárgy az otthon, a szülőföld, a hazaszeretet érzéseit alapozza, fejleszti, tehát ezen anyag alaki célját: az otthon, a szülőföld, a hazaszeretet érzésének ápolásával érjük el.

Az *olvasás- és olvasmánytárgyalásra* nem kell minden órára vázlatot készítenünk, mert nem tárgyalunk minden órán új olvasmányt vagy költeményt. Az olvasmány vagy költeménynek, melyet tanítunk elkészítjük egész vázlatát még azon esetben is, ha csak részletként tárgyaljuk is. A részletenkénti tárgyalásnál vázlatunkban csak megjelöljük a részt, ahol a további tárgyalást folytatjuk.

Az olvasmány tárgyalásánál kétféle módszer szerint járunk el: aszerint, hogy költői, vagy nem költői olvasmányt tárgyalunk. Ezeknél dr. Stolmár szerint eljárásunk a következő: Költői olvasmánynál az előkészület a következő: Hasonló érzések, élmények, hangulatok ébresztése. Helyzetfestés. A tanuló, a tanító, a költő érzései. A költő, író személyének érintése. A költői mű megszületésének helyzetfestése. Rövid célkitűzés. Tárgyalás: a) A költői mű egységes bemutatása. A tanító olvas vagy előad. b) Rövid beszélgetés a mű egységes hatásáról. c) Részekre gondolatlegységekre tagolt olvastatás és tárgyalás. Ezt követi az esetleges szó vagy rajzvázlat megállapítása. A valószínűleg magyarázatra szoruló szavak, kifejezések, mondatok értelmezés módjának megállapítása. Külső, belső szemléltetés, analógiák. d) Egységes olvastatás a szép és értelmes olvasásra való törekvéssel. Jobb olvasók olvasnak. Összefoglalás. a) Az alapeszme, alapérzés erkölcsi igazság megke- resése, kifejezése, értékelése. b) A költemény esetleges megtanulásának módja.

Nem költői olvasmány előkészítése a következő:

Ismert, szemlélt vagy tanult rokon ismeretek felidézése. Ez alapon kapcsolatteremtés az

olvasmánnyal. Rövid célkitűzés. Tárgyalás. a) Az olvasmány egységes bemutatása. Csak jól olvasó tanulók, vagy a tanító olvashat. b) Rövid beszélgetés a mű egységes hatásáról. c) Gondolat egységek kikeresése. Részletcéllok. Egységek olvastatása, tárgyalása. Az esetleges szó vagy rajzvázlat megállapítása. A valószínűleg magyarázatra szoruló szavak, kifejezések, mondatok értelmezés módjának megállapítása. Külső, belső szemléltetés, analógiák. d) Egységes olvastatás a szép és értelmes olvasásra való törekvéssel. Jobb olvasók olvasnak. 3. Összefoglalás. a) A tartalom gondolatmenetnek megállapítása. A szerzett új ismeret értékelése. b) Elmondás, számonkérés.

Az olvasás begyakorlására és változtatásra törekedünk, mert két szélsőséges eljárás van gyakorlatban. Egyik csoport mindig csak gyakoroltat, a másik meg állandóan értelmeztet és kevés idő jut a begyakorlásra. A sablonos olvasás gyakorlása unalmassá válik. Tegyük változatossá a következő eljárásokkal:

1. Egyenkénti olvastatás szótagolással. A ritmust a tanuló maga választja. 2. Egyenkénti olvastatás szótagolással, de a ritmust a tanító koppantással jelzi.

3. Ugyanugy padosor szerinti csoportos olvastatás. 4. Ugyanugy az egész osztály karban olvas. Időnként a ritmust változtatjuk. 5. Néma szótagoló olvastatás koppantással jelzett ritmusban. 6. Olvastatás szótagolással félhangon. 7. Csoportos olvastatás közbeiktatott s csak koppantással jelzett néma olvasás, majd adott jelre a hangos olvasás folytatása. 8. Lassú folyékony olvastatás az írásjelekre koppantással figyelemztetve. 9. Ugyanugy padosorok szerinti olvastatás. A figyelemztető koppantásokat a némán olvasók adják. 10. Egy tanuló adja a jelet, a többi karban olvas. Időnként a ritmust mérsékelten változtatjuk. 11. Olvastatás minden jeladás nélkül egyenként, csoportosan, majd karban. 12. Egy tanuló olvas, ha hibáz, a többi koppant. 13. Versenyolvasás, az ejtett hibák számát jegyezzük. 14. Olvastatás szereposztással. A magyarázó, leíró szövegrészt a szerepet nem kaptak karban olvassák. 15. Az olvasmányból kiemelt néhány eleven, kifejező hangsúlyt

kívánó mondat, szakasz külön gyakorlása egyenként is karban.

Ezek azon eljárások, amelyeket dr. Stolmár husvéti szünethet tartott előadásából vittem, de mindnyájunknak lehet ezeken kívül egy-egy jó ötlete, melyet érdemes azonnal feljegyezni és hogy a begyakorlás unalmassá ne váljon, időközönként változtatjuk.

Az olvasmánytárgyalás tárgyi célja az olvasmány tárgya képezi, az alaki célta benne rejlő erkölcsi nevelő mozzanatok értékelése, dramatizálása juttatja kifejezésre.

(Folytatjuk.)

A jászberényi áll. tanítóképzőintézet Rákóczi- és Liszt-ünnepsége a tanyavilágban.

Elismerésreméltó és a nemzetnevelés szempontjából nagyjelentőségű a jászberényi áll. tanítóképzőintézet ama törekvése, hogy az ottani Népművelési Bizottság segítségével a országos kulturális megmozdulásokról a tanyavilágot is tájékoztatja. Kétségtelen, hogy a nemzet értékeit akkor mutatjuk be a legteljesebben, ha egy estét vagy délutánt betöltő előadás keretében a nemzeti nagyságok halhatatlan alkotásaikkal együtt ismertettjük.

Ezzel az elgondolással tartott a jászberényi áll. tanítóképzőintézet a város közepében lévő Szelei-úti iskolában több, mint 200 főnyi hallgatóság előtt Liszt Ferenc-ünnepséget. A bevezető előadást Móczár Miklós áll. tanítóképzőint. igazgató, népművelési elnök tartotta s beszédében Liszt Ferenc nagyságát méltatta. Az előadás után a tanítójelöltek nagyszólamu énekkara Liszt; Tavasz című művet énekelte el. Ez követően Donáti Ferenc tanítójelölt kedves képet rajzolt Liszt Ferenc életéről, majd két Liszt-rapszódia hangzott el gramofonon. Hollósy Tibor tanítójelölt Liszt egyházi zenéjét ismertette. Az élvezetes előadást Liszt: Istent zengi napkelet c. művének énekkari előadása követte. Az énekkart Berzseny László zenetanár vezényelte. Végül gramofonlemez újból Liszt műveiből adott izellőt.

A Liszt-önnepségekhez hasonlóan az áll. tanítóképzőintézet távol a város zajától, az alföldi tanyavilágban *Rákóczi-önnepséget* is rendezett. A négyzrillási rk. iskolában lezajlott önnepségen a bevezetőt *Móczár Miklós* tanítóképzőint. igazgató mondotta. A kurucokról és II. Rákóczi Ferencről Pornói István tanító-jelölt emlékezett meg. Az előadás után az V. éves növendékek négyzólamu énekkara szebb-nél-szebb kurucnóták előadásával szórakoztatta a közönséget.

E két önnepségen kívül az áll. tanítóképzőintézet V. éves növendékei — ugyancsak tanári előkészítés és ellenőrzés mellett — előadásokat tartottak a városi leventék részére tartott ismeretterjesztő tanfolyamokon is.

HIVATALOS RÉSZ

840—1936. sz.

Tárgy: Közszállítási szabályzat alapján készítenő kimutatások betérjesztése.

Valamennyi áll. el. és gazdasági iskolák, *Tekintetes Igazgatóságának, valamint az áll. ovodák Tek. Felügyelő Bizottságának!*

Allomáshelyén.

Felhívom a tek. Cim figyelmét a Hivatalos Közlöny 1936. évi 3. számában megjelent 7861—1935. eln. sz. VKM. körrendelet rendelkezésére, melyben utalás van az 50.000—1934. sz. K. M. rendelettel kiadott új Közszállítási Szabályzatra abból a célból, hogy az összes intézetek az új Közszállítási Szabályzat rendelkezéseit s az abban előírt új mintaszereint kimutatásokat, bejelentéseket, határidőket stb. vegyék figyelembe.

Mihez tartás végett figyelmebe ajánlom a tek. Cimnek az említett Hivatalos Közlöny 63. oldalán közölt táblázatot, amely ebben a kérdésben részletes utbaigazításul szolgálhat.

Az eddigi tapasztalatom szerint egyes iskolák ezt az ügyet nem kellő megfontoltsággal bírálták el, így történhetett meg azután az, hogy az illetők egyszerűen csak azt jelentették nekem, hogy rájuk a szóban forgó rendelke-

zés nem vonatkozik. Ezzel szemben utalok az említett táblázat „Tárgya” c. 3. rovatának 5. tételére, melyből világosan megállapítható, hogy nemcsak külföldi, hanem mindenféle (az iskola, ovoda részére történt) belföldi beszerzés is kimutatandó. Ez alól tehát a legkisebb iskola (ovoda) sem kivétel.

Szolnok, 1936. február hó 29.

A kiadmány hitelűl:

vitéz *Bányai s. k.* *Bihary István s. k.*
ber. áll. el. isk. igazgató. tanügyi tanácsos, hivatalfőnök.

1093—1936. sz.

Tárgy: Nem áll. tanítónők, ovónők alkalmazásának feltételei.

Valamennyi községi és jelekezeti el. isk. Tek. Iskolaszékének és az Uradalmi iskola Tek. Intézőségének.

Allomáshelyén.

Tudomás és mihez tartás végett kiadom.

Szolnok, 1936. március hó 16.

A kiadmány hitelűl:

vitéz *Bányay s. k.* *Bihary István s. k.*
ber. áll. el. isk. igazgató. tanügyi tanácsos, hivatalfőnök.

Másolat. A m. kir. Vallás-és Közoktatásiügyi Minisztertől. 92—1036. eln. sz. Tárgy: Tanítói és ovónői okleveleknek választás szempontjából való értékelésének szabályozása. Az 1934. évi 69.030—1934. VI. ü. o. sz. rendelettel felhívtam a címet, hogy a nem áll. népiszkolai tanítói, valamint a nem áll. ovónői államségélyes állások betöltésének elbírálásánál feltétlenül figyelemmel kell lenni arra, hogy az „alkalmazásoknál, csakis oly tanérek vétesseinek figyelembe, akik tanítói (ovónői) képesítésüket már régebben megszerezték, tanítói, (ovónői) oklevelük legalább jórendű, alkalmaztatásukat súlyos családi, szociális és egyéb méltányos körülményeik, rászorultságuk, kifogástalan erkölcsi és társadalmi magatartásuk igazolja.” E rendeletben felhívtam a címet, hogyha az itt közölt szempontokra az iskola vagy ovoda fenntartó nem lenne figyelemmel s az üresedésben lévő tanítói (ovónői) állásra oly kezdő tanítót, tanítónőt, ovónőt választana meg, ki-e feltételek szerint nem tekinthető alkalmaz-

hatónak, úgy a választás jóváhagyásának és a fizetés kiegészítő államségély kiutalásának megtagadása iránt tegyen hozzám indokolt javaslatot. E rendelet kibocsajtása óta ismételtelen felmerült érdeklődésekre tekintettel az alkalmazás szempontjából a tanítói, tanítónői és ovónői oklevél értékelésének módját az alábbiakban szabályozom: a tanítói (tanítónői) oklevélben az érdemjegyek száma 25, az ovónői oklevélben az érdemjegyek száma 18. Az oklevél értékének az alkalmazhatóság szempontjából való megállapításánál az oklevélben szereplő minden érdemjegy figyelembe veendő. Mind a tanítói, mind az ovónői oklevél értékének megállapításánál alapelv: jelesrendű oklevélben elégséges nem lehet. Jórendű már az oklevél akkor is, ha 24, illetőleg az ovónőknél 17 jeles és jó mellett 1 elégséges érdemjegy szerepel. Jelesrendű még a tanítói oklevél, ha abban 21 jeles érdemjegy mellett legfeljebb 4 jó érdemjegy van. Jó rendű még a tanítói oklevél, ha a jeles és jó érdemjegyek mellett legfeljebb 4 az elégséges érdemjegyek száma. További bizonytalanság elkerülése végett közlöm, hogy az 1925. előtt kiadott tanítói oklevélben 24, a tanítónői oklevélben pedig 25 jegy van, sőt az 1925. óta kiadott ilyen oklevelekben is csak 24 érdemjegy van abban az esetben, ha természetrajzból és a kémiából nem két, hanem csak egy jegyet irtak be. Ezekben az esetekben is, csak az itt jelzett módon állapítható meg az ily oklevél értéke, vagyis 20 jeles mellett 4 jó érdemjegy még jeles, 20 jeles és jó mellett legfeljebb 4 elégséges érdemjeggyel még jó rendűnek minősül az ily tanítói oklevél. Jelesrendű még az ovónői oklevél, ha abban 15 jeles mellett legfeljebb 3 jó az érdemjegyek száma. Jó rendű még az ovónői oklevél, ha abban a jeles és jó eredmények mellett legfeljebb 3 az elégséges érdemjegyek száma. Végül arra is felhívom a Cim figyelmét, hogy az 1924-ig a tanítók és tanítónők, ovónők osztályozásánál 5 érdemjegy szerepel, miért is az 1924. év előtt kiadott oklevelek érdemjegyeik a 38766—1924. VI. ü. o. sz. rendelet értelmében az általános értékmegállapítás előtt át kell számítani úgy, hogy a ki-

tűnő (1) és a jeles (2) érdemjegyek mindjelesnek (1) veendőek. Az ily tanítói oklevél tehát még jeles rendű akkor, ha abban a kitűnő és jelesek mellett legfeljebb 4 jó, jó rendű még akkor, ha abban a kitűnő, jeles és jó érdemjegyek mellett legfeljebb 4 az elégséges érdemjegyek száma. Minthogy az 1928. előtt kiadott ovónői oklevelek az általános osztályozatot is tartalmazzák, az elfogadandó, de a fentiek szerint az 1924. év-eltű kitűnő rendű ovónői oklevél jeles rendűnek minősül. Miről tudomás és megfelelő eljárás végett értesítem. Budapest, 1936. március hó 5-én. Dr. Hóman Bálint ak. A kiadmány hitelűl: Olvashatatlan aláírás. miniszteri s. hiv. főigazgató. az elnök t. roda főnöke.

ÚJ KÖNYVEK.

Megjelent a népiskola gyakorlati irányu működését ismertető segédkönyv.

Vármegyénk vezető kir. tanfelügyelője a most folyó IX. pedagógiai szeminárium tárgyai közé iktatta a VKM. 59076—1932. VIII. d. sz. rendeletének ismertetését. — Felkérésére alapján *Tanai Antal* jászberényi áll. tanítóképzőintézet tanár, körzeti iskolafelügyelő a vármegye iskolafelügyelőinek 1936. febr. 17-i értekezletén irányító előadást tartott a fenti min. rendelettel kapcsolatban, hogy annak megvalósítása terén a vez. kir. tanfelügyelő elgondolása szerint a vármegye területén egységes eljárás alakulhasson ki. Előadásában jelentette, hogy a jászberényi áll. tanítóképző-int. tanári testülete már 1932-ben, közvetlenül a min. rendelet megjelenése után több módszeres értekezleten foglalkozott a kérdéssel. Jelentette továbbá, hogy az ügy fontosságára való tekintettel megkérte *Móczár Miklós* intézeti igazgatót és a tanári testületet, hogy a kérdést ismét részletesen feldolgozva, munkásságának eredményét juttassa el a nép tanítóknak, nevelőinek kezébe.

E munkásság eredményeképpen most megjelent: *A népiskola gyakorlati irányu működése, annak módjai és eszközei c. segédkönyv.* (Pesti Péter nyomása, Jászberényben, 116 oldal.) A

könyvet a várm. vez. kir. tanfelügyelőjének intézkedése alapján május első napjaiban a vármegye minden iskolájának feleannyi példányban küldik meg, mint amennyi a tanítótestület tagjainak száma. Így a könyvecske a tanítók kezéhez idejében érkezik s az abban foglaltakat a most készülő tanmeneteik kidolgozása közben értékesíthetik. A küldeményhez csekklapot mellékelnek.

A Luttor-féle új írásmód tanmenete

cimmel már külső megjelenésében is érdeklődést keltő könyv jelent meg a husvétii könyvpiacón. Annál alkalomszerűbb, mert épp most vezette be a székesfőváros az elemi népiskolákba ezt az írásmódot, reformírás-zsinórirás néven. Szep-tembertől kezdve már csak ezt az írást tanulják a hat évesek, a gondos szülőket tehát érdekelnie kell. Az „élet írásának“ nevezi a szerző az új írásmódot, igen találóan, mert nem eszményien cizellált betűformákat ad a kiváltságos közégyességük részére, hanem megmutatja hogy a mindennapi élet számára bárki, miképpen szerezhet magának az írás közli céljának megfelelő értelmes és tetszetős s nem utolsó sorban könnyen alakítható egyéni írásformát.

A praktikus amerikai és angol iskolák már évtizedek óta, sőt újabban a német és osztrák iskolák is ilyenféle módon tanítják az írást, tehát a külföldi kultúrában járatosak sok ismerős tényezővel találkoznak a Luttor-féle módszerben.

A könyv 102 oldalon tárgyalja az írástanulást és az írásjavítás módjait. A szabályokat száznál több szöveg közé nyomott ábrával és 42 egészoldalas írásminta táblával szemlélteti.

A könyv méltán számíthat a legszélesebb körű érdeklődésre, Minden könyv- és papírkereskedésben kapható. Ára 1.40 pengő.

Az „Énekszó“ ének- és zene-pedagógiai folyóirat

legújabb száma *Kerényi György és Kertész Gyula* szerkesztésében vezető helyen hozza *Fritz József* professzor cikkét a népdal és a zenekultúra kapcsolatáról. *Popper Irma* az akusztikus tanítás jelentőségét mutatja ki azon a ponton, ahol az

instrumentális zenetanításban a kótaolvasás és a kivitelező mozgás közül kimarad a zene. — *Volly István* termékeny szempontokat nyújt a népzene-kutatás módszeréhez. *R. Ziperovszky Mária Bartók Béla* 44 duójának módszertani felhasználhatóságával foglalkozik. — A cikkhez mindjárt a kótamellékletben 4 duót ad a folyóirat. Ugyancsak kótamelléklettel illusztrálja *Varró Margit* érdekes „Gyermekkompozíciók“ c. cikket. A Liszt-év iskolai ünnepélyeiről *Kerényi György* számol be igen jellemző „tarka“ képen. A lap érdeklődési körének változatosságáról és sokoldalúságáról tanuskodik *dr. Vidor Márta* szép cikke: „Egy régi hangszer újraéledése“. Különböző rovataiban helyet kap minden, ami az Éneklő Magyarországot érdekli. Kótamelléklete most is példátlanul gazdag. A már említetteken kívül *Kodály Zoltán*; A Magyarokhoz (Berzsenyi) c. nagyszabású 4 szólamu kánonját adja, egy 16 oldalas füzetben *Farkas Ferenc*; Karikázó tánc c. 2 szólamu gyermekkari gyűjteményét, végül *Bárdos Lajos*; Liszt Ferenc c. Sztankó Béla szövegére írt, 4 szólamu ünnepi kórusát (az idei leányközépiskolai dalos ünnep közös karéneke) adja ingyen mellékletként. A folyóirat a Magyar Énekköztársaság Országos Egyesületének hivatalos lapja, évi előfizetési díja 4.50 pengő. — A hathetenként megjelenő számokból készséggel küld mutatványként a kiadói hivatal. Budapest I. Fery Oszkár-u. 55.

MIREK

Athelyezés. Kövesdyne Kovács Ilona tiszaföldvári és Gadácsy Margit abonyi gazd. szaktanítónők kölcsönösen áthelyeztetettek. *Buday Gusztáv* kisújszállási gazd. szaktanító a szolnoki önálló gazd. népiskolához, *Bihary Lajos* gazd. szaktanító a kisújszállási iskolához helyeztetett át.

Uj iskolafelügyelők. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur vitéz *Bányay Kálmán* berendelt áll. isk. igazgatót a szolnoki iskolák és ovodák, *Markóth Dezső* tiszaföld-

vár-kerületi isk. igazgatót a tiszai középjárás I. körzetébe tartozó iskolákhoz, *Takács Sándor* jászapáti rk. tanítót pedig a jászaberényi kerületi iskolákhoz körzeti iskolafelügyelőkké kinevezte. Gratulálunk!

Miniszeri elismerés. *Jaskovszky József* karcagi ref. tanítónak, hosszú és eredményes működéséért, elismerését nyilvánította a miniszter ur.

Államsegély. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur a kisújszállási gazd. népiskolai háztartási tanfolyam céljaira 90 P, a jászladányi gazd. népiskola részére háztartási tanfolyam céljaira 100 P-t, a szajoli rk, és a kisújszállási ref. el. iskolának építkezésre 10-10 ezer pengőt engedélyezett.

Wodianer-díjas tanítók. A Magyar Tudományos Akadémia *Lenhossék Mihály* elnöke mellett összes ülést tartott, melyen megjelent *dr. Hóman Bálint* vallás- és közoktatásügyi miniszter is. *Lenhossék Mihály* rendkívüli értékeséggel emlékezett meg a magyar tanítói kar tudományterjesztő és nemzetnevelő munkájáról. Kijelentette, hogy a tanító életformájának szerepe ma annyira nagyjelentőségűvé emelkedett, hogy méltán megérdemli a nemzet részéről az egészen kivételes figyelmet és megbecsülést. A magyar tanítói kar elévülhetetlen becsü kulturmunkáját a Magyar Tudományos Akadémia, valamint a vallás és közoktatásügyi minisztérium a legmelegebb rokonszenvvel figyeli és értékeli. Ennek kifejezésül a Wodianer-díjjal évről-évre kiténtet hat olyan kiváló érdeme tanítót, aki 30—40 évet töltött a nemzet szolgálatában. Ez alkalommal a következők kapták a díjakat: *Tálas Béla* (Diósgyőr), *Rozsonday István* (Sárospatak), *Híazek Nándor* (Koppánymonostor), *Neubauer János* (Sopron), *Szentiványi Béla* (Jászberény) és *Hartvig János* (Kisbudmér). *Hóman Bálint* kultuszminiszternek *Ékcamp Nándor*, az Egyetemes Tanítószövetség alelnöke mutatta be a tanítókat. A miniszter megjegyezte, azért jött el, hogy részt vegyen tanítónak az ünneplésén. A kiténtetett tanítók nevében *Tálas Béla* felügyelő igazgató mondott köszönetet a magas kiténtetésért.

Tanulmányi kirándulások Budapest. A nyári szünetben Budapest rendezendő tanulmányi kirándulások részletes tájékoztatója és munkaterve most jelent meg nyomtatásban. Az érdeklődő olvasóinknak, kíváratra, készséggel megküldi a Tanítók Háza igazgatósága: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 47. az.

A jövő tanévtől egységesek lesznek az iskolai füzetek. A közoktatásügyi minisztérium már ezrendők óta készülődik az ország összes iskoláiban az egységes iskolafüzetek bevezetésére. Ezért a minisztérium kebelében megalakult a Magyar Szabványügyi Intézet, amely többek között előkészíti az iskolai füzetek egységesítésére és szabványosságára vonatkozó terveket. A Magyar Szabványügyi Intézet a napokban tárgyalásokra folytattott a Magyar Papír-és Iroszerkesztők Országos Szövetségének kiküldöttjeivel, melyen megállapították az iskolai füzetek szabványosítási tervét, amelyre vonatkozóan a meg egyezés általánosságában létre is jött, sőt a hivatalos tényezők azt óhajtották, hogy a szabványosítás már az idei iskolai évre életbe lépjen. Ezirányban azonban az érdeklét kereskedők iskolafüzeteket készítő iparosok részéről bizonyos aggályok merültek fel, mert egyelőre kétséges, hogy az egységesítést, illetve a szabványosítást a községi és hitvallásos iskoláknál is meg lehet-e valósítani. Ezért ezt az újítást a jövő tanesztendőre halasztották, amikor is egy a magyar papírpár, valamint a tanulói ifjúság és a szülők érdekeinek szemmel tartásával be lehet vezetni országazerte majd az összes iskolákban a füzetek egységesítést és szabványosítást.

Mennyi elemi iskola van Magyarországon? Magyarország területén 6693 iskola van, melyben 19.563 tanító működik. Eből állami 1253 iskola 5057 tanítóval, 825 községi iskola 3502 tanítóval, 2845 rk. iskola 6724 tanítóval, 129 görög katolikus iskola 240 tanítóval, 10 egyesült rk. és gk. 16 tanítóval, 1096 ref. iskola 3543 tanítóval, 373 ev. iskola 714 tanítóval, 5 egyesült prot. iskola 5 tanítóval, 1 unitárius iskola 1 tanítóval, 27

görögkeleti iskola 28 tanítóval, 146 izr. iskola 326 tanítóval, 20 érdekeltségi iskola 22 tanítóval, 73 magániskola 99 tanítóval, 70 társulati iskola 286 tanítóval. Nyolcosztályu elemi iskolák Budapesten, továbbá Csepel, Rákospalota, Pestszentlőrinc, Törökbálint, Pesthidegkut, Rákosszaba, Sashalom, Keszthely. Tóváros, Dunaalmád, Mezőkovácsháza, Csongrád, Diósgyőr, Ózd, Bodrogkeresztúr Hejőcsaba és Szolnokon vannak.

Nyugtázások: Tagdíjimen. Ferenczy Kálmán, Ferenczy Kálmánne, Ürmössy Ferencné, Brinda Pászkné, Szabó Tivadarné, Bódi Istvánné, Gyarmati Ferencné, Rákos Ferencné, Csernay Károlyné, Csomor Irén, Koltay Anna, Gombkötő Márta, Borbély Vilma, Gyomai György, Szabó Beláné 2—2 pengő Szolnok, Résző Dávidné, Sipos Beláné, Borsódi Vidorné, Petrovay Beláné, Kelemen Margit, Subaly Józsefné, Subaly József, Szatmári Lajos 4—4 P. Nagykőrű, Körmendyné, P. Julia 8 P. Mezőtúr, Kaplonyi József, Kaplonyi Józsefné, Szurgyi Pál, Réper Nándorné, Kovács Nándor, Kovács Nándorné, Renner Lászlóné, Hajdu Lászlóné, Konti Julia, Horváth Lajosné, Oldall Istvánné, Oldall István, Csillik Mihályné, Rákóczifalva, Bakos Dénes, Barócsiné, B. Ilona, Hengártner Józsa, Lörenthey Olga, Nagy Ferenc, Nagy Ferencné, Péterfyné, M. Beatrix, Racskó János, Racskó Jánosné, Riedel Etel, Sztavenyik Vilma, Tálás Ernő 4—4 P. Friedrich Ferenc, Friedrich Ferencné, Karácsonyi Virgíl, dr. Pádárné, K. Irén, Ruzsinszky Jusztinia, Vidra Pál, v. Voloncs Ferenc, v. Voloncs Ferencné 2—2 P. Jászárokszallás, Gébölös László, Zeller Ferenc, Zeller Ferencné 2—2 P. Egy Elemér, Kovács Róza, Bozsikné, K. Margit 4—4 P. Kunszentmárton, Greczmájer Károly, Greczmájer Károlyné, dr. Gergeiy Ferencné 2—2 P. Szolnok, Bér Jenő, Kozák Antal, Tömösközy József, Szöllösy János, Bagolyne, K. Ilona, Somogyi Erzsébet, Kiss Anna, Vass Kálmán, Háló Malvin, Gyöngyösy József, Gyöngyösy Józsefné, Kovács Kálmán, Gőndör Margit 4—4 P. Mezőtúr, Horváth Jolán, Vajay Józsefné, Szathmáry Lajosné, dr. Rimóczy Józsefné, Ferenczy Sándorné, Muhy Mária, Csiky József, Koczka József,

Csiky Ernő 2—2 P. Tenkey József, dr. Kőváry Mitlónné, Hajós István, dr. Bérczy Erőnőné, dr. Tóth Gáborné, dr. Kerekes Sándorné, Viczián Ilona, Gyenes Lajosné, Sebestyén Mária 4—4 P. Szolnok, dr. Pádárné, K. Irén, Vidra Pál, Karacsónyi Virgíl, Ruzsinszky Jusztinia, Friedrich Ferenc, Friedrich Ferencné 2—2 P. Lötösné, Sz. Anna 4 P. Jászárokszallás, Kardos Bertalan 4 P. Szolnok, Bogyo Béla 4 P. Jászfelsőszentgyörgy. Mérki Andor, Nyilas János, Máthe János, Máthe Jánosné, Kozelka Károly, Szöllösiné, J. Vilma 4—4 P. Tiszakürt, Várhelyi Györgyné 2 P. Jászberény Császár Ferencné 1-20 P. Tóhelyi Ferencné 4. P. Szolnok, Bihary Istvánné, vitéz Banyai Kálmán 4—4 P. Veress Mihály, Andersen Aladárné, Zelenka Mártonné, Haám Sándorné, Hunyor Ilona, Nagy Károlyné, Pethes Gyuláné, Greczmájer Károly, Greczmájer Károlyné 2—2 P. Halmágyi Sándorné, Kardos Bertalané 4—4 P. Szolnok, Bakos Jolán 4 P. Tiszakürt, Imrefalvi József 2 P. Várhegyi Györgyné 2 P. Jászberény.

Temetkezési díj cimen: Glódeák Antainé 1-20 P. Mezőtúr, Kaplonyi József es Józsefné 480 P. Rákóczifalva, Egner Ilona 7-20 P. Császár Ferencné 3-80 P. Szolnok.

Aki az Eötvös-Alap Biztosítási Osztályába belép, nemcsak önmagáról és családjáról gondoskodik, hanem sok ismerő önzegyet és árva könnyeit is letörli!

Nyomdai munkákat
szép kiállításban
legelőszöb árért
készít a

▼

Rényi-nyomda

A magyar könyvpiacnak a közeli jövőben
a maga nemében páratlan eseménye lesz a

RÉVAI KIS LEXIKONA MEGJELENÉSE.

Előjegyzési ára . . P 12.-

Megjelenés után . P 18.-

Előjegyezhető:

Garové-utca 15. sz. **Rényi Dezső** „Aratargalomra” is.
könyves-boltjában.

Minden érdeklődő tiszteletpéldányként kapja meg a Magyar Glóbus
c. könyvet, amely tartalmazza Csonkamagyarország összes megyéit.

TELEFON 113.

RÉNYI DEZSŐ

Tankönyvek

Tanszerek

Önnyelvések

Nyomtatványok

SZOLNOK

Görög-u. 15

XXIX. évfolyam.

5-6. szám.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI
NÉPMŰVELÉS

Feloldó szerkesztő:
Greczmayer Károly

Feloldó kiadó:
Csiky Ernő

Szolnok, 1936. május-június hó

RÉNYI DEZSŐ, SZOLNOK

FIAC-TÉR. KÖNYV- ÉS PAPIRÁRUHÁZ TELEFON 113

Raktáron van és azonnal szállítható:

- Iskolai nyomtatványok.**
- 945. Helyreállítási elazórolás
 - 645. Búrorelszámolás
 - 647/a. Állami elemi népiisk. ovodai gondnokok (együttes) költségvetés, költségvetés, költségvetés, költségvetés, költségvetés, költségvetés
 - 647 b. Állami elemi népiisk. ovodai gondnokok (együttes) költségvetés, költségvetés, költségvetés, költségvetés, költségvetés, költségvetés
 - 648. II. Kimutatás beírási díjakról
 - 649. II. Kimutatás egyesességi díjakról, 5%, 3%-os pótdáváltságról
 - 650. III. Kimutatás a kézszén- és terményhozzájárulásáról
 - 651. IV. Kivonat a bérszerződésből
 - 652. V. Kimutatás a pitányról (jövendelő)
 - 653. VI. Kivonat kölcsönös érdekeltségű szervezetekből
 - 654. VII. Kimutatás hitoktórái díjak megállapításához
 - 655. VIII. Kimutatás fűtési és jöved. átalány megállapításához
 - 656. IX. Kimutatás tűzifa mennyiségéről és értékéről
 - 657. Átvételi elismervény anyagokról
 - 658. Napszámjegyzék
 - 946. Népiskolai helyi tanmenet A), B) belv B) külvi
 - 661. Könyvtári költségvetés
 - 662. Könyvtári pénztári napló és számadás kétféle
 - 663. Állami elemi iskolai (kiszéledővonal) anyagszámadási könyv. Kötve, 5 évre
 - 663. Áll. elemi isk. (kiszéledővonal) anyagszámadás*
 - 665. Kimutatás ingyen-tankönyvekről
 - 665. Iskolai pénztári napló A) minta
 - 667. Könyv. isz. számadás
 - 668. Népiskolai költségvetés
 - 668. Isk. alapvető-gyón-számadás
 - 671/b. Statisztikai kimutatás
 - 672. Bérszerződés bérbeveendő épületek számára
 - 675. Postai feladókönyv
 - 688. Javadalmi jegyzőkönyv tanítók részére
 - 690. Elbocsátó-levél
 - 691. Beírási díj kezelési napló*
 - 803. Iktatókönyv
 - 803. Iktatókönyv, tárgymutatóval
 - 800. Tárgymutató
 - 824. Állami elemi iskolai és ovodai számadás, költségvetés, költségvetés, költségvetés, költségvetés, költségvetés
 - 824/a. Állami elemi iskolai és ovodai számadás, bevétel belső iv
 - 824/b. Állami elemi iskolai és ovodai számadás, kiadás belső iv
 - 824/c. Állami elemi iskola iv számadás, költségvetés, költségvetés, költségvetés, költségvetés, költségvetés
 - 829. Elemi iskolai értesítő-könyvecske
 - 830. Népiskolai (elemi) bizonyítvány. Merített papíron
 - 844. Tízévesi bizonyítvány
 - 947. Órarend elvált iskolák számára (I iv = 2 példány)
 - 948. Nyugta tanítói fizetésekről (I iv = 2 példány)
 - 950. X. Kimutatás I. a. Kimutatás

- Letári nyomtatványok.**
- 940. Könyvtári szakleltár (3. sz. minta)*
 - 941. Selejteési jegyzék (5. sz. minta)*
 - 942. Arverési jegyzőkönyv (6. sz. minta)
 - 943. Más intézetnek átadandó tárgyakról kiállítandó kimutatás (7. sz. minta)

Nyomtatványok az 1921. évi XXX. törvények végrehajtásához.

- 1. m. Tanköteles törzskönyvi lapja
- 2. m. Kisebbségi törzskönyvi lap kül- és belső részre
- 3. m. Óvó- és tanköteles korban lévő gyermekek bejelentése
- 4. m. Beküldött gyermekek bejelentése
- 5. m. Végleg elküldött gyermekek bejelentése
- 6. m. Kivonat a születési anyakönyvből
- 7. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (szep. 1-től.)
- 8. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (aug. 31-ig).
- 9. m. Jelentés
- 10. m. Kimutatás iparos- és kereskedőtanonokok számára az előző évi szeptember 1. óta bedíjolt vátozókról
- 11. m. Értesítés tanoncvizonyba lépő tankötelesekről
- 12. m. Értesítés tanoncvizonyból kilépett tanonccokról
- 13. m. Egyéni lap
- 14. m. Értesítés az iskolából kilépő tanköteles gyermekekről
- 15. m. Kimutatás az október 15-ig beírt tanulókról
- 16. m. Felhívás a be nem íratkozott gondviselőkhöz
- 17. m. Kimut. törzskönyvezett tankötelesekről
- 18. m. Feljelentés beíratás elmulasztásával elkövetett kihágásért
- 19. m. Felhívás hivatalból való beíratásra
- 20. m. Értesítés hivatalból való beíratásról
- 21. m. Kötelező nyilatkozat felmentéshez
- 22. m. Orvosi jelentés és engedély
- 23. m. Kimutatás igazolatlanul mulasztó gyermekekről
- 25. m. Feljelentés a negyzésér. vagy ennél több ismételt kihágásért
- 26. m. Feljelentés oktatás meghosszabbítására
- 27. m. Feljelentés magánvizeletre jelentkezés tárgyában
- 28. m. Nyilvántartó-napló kitöltés bűnténiszámlákról*
- 29. m. Nyilvántartó-napló kitöltés bírád pénzeiről*
- 30. m. Felvételi napló*
- 31. Haladási napló*
- 32. m. Mulasztási napló
- 33. m. Anyakönyvi napló
- 34. m. Bíróság
- 35. m. Számla büntetés-pénzeiről*

Onálló gazdasági és gazdasági ismétők-iskolák számára.

- A vállas- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium 1922. évi 139.109. sz. rend. előirt 1-41. mintájú nyomtatvány
- 703. Félelvi jelentés
- 33/a. Anyakönyvi napló
- A felvétel, mulasztás és haladás céljaira
- 729. Bizonyítvány állandó menházakat vezető dajkák részére

Kiszéledővonalak számára.

- 727. Haladási napló puha kötésben az
- 728. Bizonyítvány nyári menházakat vezető dajkák részére
- 729. Bizonyítvány állandó menházakat vezető dajkák részére

Iparos- és kereskedőtanonciskolák számára.

- 740. Előmeneteli és mulasztási napló*
- 751. Anyakönyvi törzslap
- 752. Iparos-tanonciskolai bizonyítvány
- 754. Értesítő (ellenőrző) könyvecske
- 757. Kereskedőtanonciskolai bizonyítvány
- 758. Zárószámadás

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendeleteknek megfelelően készülték és azok használatra kötelezők.
 A nyomtatványokat előnyösen számítótól nettó árban számítjuk és postai díjmentesen küldjük meg.
 A megrendelésnél ajánlatos a nyomtatvány megnevezése előtt álló raktár- vagy mutatószámot is, valamint a kötés vagy beíratás is pontosan megjelölni.
 A megrendeléseket beérkezésük napján késedelem nélkül elintézzük.
 A *-gal jelölt nyomtatványokhoz külön iv (boríték) is kapható.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉSA vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség, s a vármegyei iskolánkülsi népművelési bizottság
HIVATALOS KÖZLÖNYE.Lapkiadónok: Jász-Nagykun-Szolnok
Vármegyei Áll. Tanítóegyesület.Tegnapotól Rényi Dezso hányattörésében,
Szentkuthy (Herczeg-Fé.)FELELŐS SZERKEZTŐ:
GRÉCZMAJER KÁROLY.FELELŐS KIADÓ:
CSIKY ERNŐ.

Megjelenik hetenhavonként.

Előzetési díj és költségek Csiky Ernő
egyesületi pénztárosa, a pap szállítás díszébe
számlázva közleményes a köznevelési elnökség
Szolnok, utócai iskolai hirdetőtábla. Helyre-
hozni nem szabad vissza.

Jegyzőkönyv.

Felvetett Szolnokon, 1936. évi május
hó 30-án a Jász-Nagy-Nagykun-Szolnok Vár-
megyei Tanítóegyesületnek a vármegyeháza
disztermében tartott LVI. rendes közgyűléséről.

Jelen voltak: Ferenczy Kálmán vm. egy-
elnök, Dr. Kovács János tanügyi titkár, tan-
felügyelő Berkényi Károly az Egyetemes
Tanítószövetség elnöke, Galla Andra az Áll.
Tanítók Orsz. Egy. elnöke, P. Szabó Polikárp
ferenczrendi plébános, Csömög Gáspár rk. lel-
kész, Dr. Stolmár László székesfevárosi gyak-
isk. igazgató, Kerék Péter upesti áll. isk. igaz-
gató, Keszthelyi István egy. tiszteletbeli elnök,
Tenkey József, Soós József és Renner József
alelnökök, Tóhelyi Ferenc titkár, Csiky Ernő
pénztáros. A vármegye tanitósága részéről
megjelentek névsora mellékelve van.

Ferenczy Kálmán megnyitó-beszédében az
egyesület célját méltatja és a vidéki kartársak
beszervezésére buzdítja a megjelenteket. Nagy
elismeréssel szól a körzeti szakfelügyelők pionír
munkájáról s kéri a kartársakat, hogy lelkes
munkájukban támogassák a felügyelőket kik a
magyar tanitóság presztizsét viszik pajzsalkon a
küzdelemben. Majd hazafias érzelmeiktől hevítve,
az elkeseredés hangján tiltakozott a francia
békejavaslat ellen, s a következő határozati
javaslatot terjesztette a közgyűlés elé:

„A Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei
Általános Tanítóegyesület LVI. évi rendes köz-
gyűlése hazafias lelkesedésének teljességével
csatlakozik Herczeg Ferenc mozgalmához, s
tiltakozik a francia békejavaslat ellen, amely a

magyar feltámadás reményességét bimbójában
akarta lefagyasztani. A Pesti Hírlappal hirdetik
a trianoni kényszerbéke 16 esztendő fordulója
előtt, hogy a megcsontított Magyarország min-
den polgára mozduljon meg és híressé világgá,
hogy mi reménykedünk, hogy mi élni akarunk,
hogy igazunk tudatában állunk a felfegyverzett
világ lelkiismerete elé és kérünk „Igazságot
Magyarországnak!”

A közgyűlés a javaslatot egyhangú lelke-
sedéssel fogadja s megbizta az elnökséget, hogy
a határozatot francia nyelven, a francia tanítók-
szövetségének küldje meg.

Elnök szíve egész melegével üdvözlé Dr.
Kovács János tanügyi titkárt, mint a tanitóság
barátját.

A szeretet meleg-hangján üdvözlé Keszthelyi
István tiszteletbeli elnököt, kit az Eötvös-Alap
küldött ki.

Szeretettel üdvözlé az egyházak, iskola-
székek és gondnokságok kiküldöttait s szíve
teljes melegével köszönti a vármegye megjelent
tanitóságát.

Üdvözlések után elnök a szabályszerűen
összehívott közgyűlést megnyitja. A jegyző-
könyv vezetésére Orosz György egy. jegyző,
a jegyzőkönyv hitelesítésére pedig Tenkey
József és Tarján József kartársakat kéri fel.

Dr. Kovács János tanügyi titkár az üdvöz-
vözlésre a következőkben válaszolt:

Mélyen tisztelt Elnök Ur!

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Ez az első alkalom, amikor a vármegye
tanitóságának közgyűlést személyesen üdvözöl-
hetem. Felemelő érzés az, — szemről-szembe

állni mindazokkal a kedves ismerősökkel, akiknek ügyét oly régen, közel két évtizede intézni szrencsém van.

Hálásan köszönöm melyen tisztelt Elnök urnak hozzám intézett szives üdvözlő szavait. Én ezt az üdvözlőt mind magam, mind a hivatalból távol levő Bihary István kir. tanfelügyelő ur nevében és az egész hivatal nevében is a legmelegebben viszonzom.

Kedves Kartársaim! A kir. Tanfelügyelői hivatal mindenkor a legnagyobb szeretettel, odaadással pártatlansággal, igazságszeretettel igyekszik szolgálni az Önök minden irányu ügyeit és érdekeit. Nagyon természetes, hogy azt a jövőben is ugyanolyan szeretettel és odaadással fogjuk folytatni. Tesszük ezt egyrészt kedves kartársaink iránt érzett szeretetből és nagyrabecsülésből, másrészt pedig azon meggyőződésből indítatva, hogy aki a tanító-ság érdekeit és törekvéseit támogatja az ugyanakkor a művelődést és ez által a nemzet érdekeit is szolgálja!

Én egy látom, úgy hiszem kedves kartársaim, hogy a tanító lelke a nemzet lelke, a nemzet élő lelkiismerete. Ha a nemzet ezt a lelket meg nem becsüli, akkor önmagát nem becsüli meg, ha pedig megbecsüli, önmagát becsüli meg.

Isten áldása legyen az önök munkásságán, nemes törekvésein és a közgyűlés összes tagjain!

Keszthelyi István a hozzá intézett melegszavakat hálásan köszönve, a már 61 éve működő Eötvös Alap és a maga nevében az üdvözlést szeretettel viszonzozza.

Az elnök sajnálattal bejelenti, hogy Bihary István tanügyi tanácsos ur hivatali elfoglaltsága miatt nem jelenhetett meg a közgyűlésen.

Elnök közben megjelent Berkényi Károly és Galla Endre tanítóvezéreket meleg szavakkal köszönti és kéri őket, mint a tanító-ság érdekében kifejtett önzetlen tevékenység reprezentánsait, hogy dolgozzanak továbbra is a magyar tanító-ság érdekében, mely tanító-ság rövidesen a produktív boldogulás síkjára fogja állítani a magyar nemzetet.

Szeretettel üdvözlö az előadók és megjelenésükért hálás köszönetet tolmácsolja.

Elnök Kiss Gábor h. polgármester költői-szárnyalásu üdvözlő levelét olvassa fel.

Szolnok, 1936. május 30.

Mélyen tisztelt Elnök Ur!

Kedves Barátom!

Mióta abba a megtisztelt és szerencsés helyzetbe kerültem, hogy bölcs elnöklésed alatt működő vármegyei tanítóegyesület célkitűzéseit és szellemét közvetlenül megismerhettem, évről-évre örömmel várom azt a napot, midőn a Ti sereglétek ideje eljő, s boldog voltam, hogy én is Köztetek lehetek.

Örömmel készültem erre a találkozásra most is, a körülmények azonban úgy alakultak, hogy ez évben nem lehetek megtisztelt vendégetek. A polgármester urat elfoglaltságai Szolnokról elszóltották, s így én, mint ezidőszerinti egyedüli helyettese, hivatali helyemet nem hagyhatom el.

Engedd meg tehát, hogy mai gyűlésekhez ez uton küldjem üdvözlőtem Hozzád és az elnöklésed alatt egybegyűlt vármegyei tanító-sághoz, a magyar kultúrafejlesztés amaz apostolaihoz, akik nehéz viszonyok között, csüggedés nélkül, régi időknél fenkölt példája szerint munkálják a jövő legszebb vetését: a vármegyei oktatásügyet.

Isten áldása legyen terveiteken és tanácskozásaitokon. Dús eredmények koronázzák a vármegyei kulturmagyarság díszes seregszemlét, vezesse szándékaitokat továbbra is a buzgóságnak, a testvéri harmóniának és önmagát fogyasztó önfeláldozásnak az a tisztult és emelkedett szelleme, mely előkelő és kivételes helyet biztosít Nektek a magyar oktatásügy életében.

És addig is, míg Veled és Veletek legközelebb találkoznom adatik, engedd meg, hogy hűséggel, testvérként és szeretettel küldje legszívesebb köszöntését Hozzád és Hozzatok

igaz tisztelőd és őszinte barátod

Kiss Gábor.

Elnök Tóhelyi Ferenc titkárt felkéri, hogy eredetben csatolt titkári jelentését olvassa fel.

Igen tisztelt Közgyűlés!

Egyesületünk célja, hogy vármegyénk minden jellegű tanítóját a magyar népművelés és a tanítói érdekek szolgálatára egységre forrasssa; egységével beilleszkedjék az ETSz, keretébe s a 20.000 magyar tanító összforrásából áradó lüktető erőt a magyar népművelés, a magyar célkitűzés érdekében áldosbassa.

Legutóbbi közgyűlésünk követő Egyetemes Tanítószövetség-tanácsi gyűlésen újalakult a Szövetség elnöksége. A tanító-ság régi kiválósága: Rákos István kir. tanácsos lemondásával Berkényi Károlyt, a Szövetség volt alelnökét tüntette ki az egybegyűlt kiküldöttek bizalma amikor elnökké s amikor a tanító-ság másik kiválóságát, Sugár Bélát, főtákkárá választotta. Vezetéssel szernyaló erővel indult meg a Szövetség munkája. Munkatervével a tanügyi sajtó elismerését s a követő munka pedig csodálatunkat váltotta ki. Lenyűgöző az a hősi munka, amire a vezetőség vállalkozott. A trianoni guszakötésűt Csonkamagyarországi tanítóvezetőinek eszményi eligondolása és áradhatatlan munkája megalkotta a különböző bizottságokat, megszervezte Budapestet s az ország több városában a Tanítók Egyetemét, valamint a budapesti nyári tanulmányi kirándulást; kidolgozza a nemzettanulmányosást, tárgyalja a tanító-ság anyagi serelemét s a husvétii igazgatósági gyűlés eredményeként kimondott határozatokat, melyek anyagi természetű kívánásait foglalták magukban, feltesztelt legfelsőbb hatóságunknak. Berkényi Károly elnökünk közben áradhatatlanul járja az országot s jelenik meg a tanítógyűléseken, hogy a tanítói közösségeket megjelenséssel s szólása emelkedett lelkiéleti erejével megérintse s további áldozatos munkára serkentsen. Amellett, hogy Egyetemes Szövetségünk, az ország minden tanítójának sorsára feltűgyel mindenkor kész arra is, hogy a külföldi tanítói szervezetekkel kapcsolatot találjon, a külföldi közvélemény figyelmét hazánk sorsára irányítsa s a bennünket ért igazságtalanság felismerésére vezesse. Német, angol és lengyel kartársak készülnek országos szervezetek révén nyári tanulmányutra, hogy hasznukat megismerjék.

Az országos tanítói közösség céljait munkája egyesületünk is. Tevékeny részt vettünk a Szövetség nyári tisztújító szövetség-tanácsi gyűlésén, valamint az év folyamán tartott karácsonyi és husvétii igazgatósági gyűléseken.

Megtekintettük a múlt év szeptember 20.-i kunszentmártoni tanügyi kiállítását, melynek sikeres megrendezése vitéz Iványi Károly kunszentmártoni állami igazgató-tanító s a vele együtt munkálkodó tiszai alsójárású tanítók érdeme.

Feltesztettük a Temetkezési Alosztály átdolgozott szabályzatát, melynek jóváhagyása után azonnal hozzáfogunk a megfelelő propaganda elvégzéséhez. Asonban más most hangsúlyosuk, hogy az új szabályzat oly altruista alapon létesült, melybe belépni a jo-

gosult részére nyereség, s a kős iránt buzgólkodó tanító részére pedig erkölcsi kötelesség.

As év folyamán két választmányi gyűlést és több elnökségi értekezletet tartottunk. Ünnepi össetalálkozására magasztosult december 7.-i választmányi gyűlésünk, mikor a tanítói egység mellett hűségnyilatkozatot hangzott el Szentiványi Béla kir. tanítóegyesületi s Bodor Lajos ref. tanítóegyesületi elnökök alkáról. Nyilatkozatukban ünnepies ígéretet tettek, hogy minden igyekezetükkel azon lesznek, hogy egyesületük minden tagja belépjen a vm. i ÁTE-be.

Egyesületi munkánk eredményé egy kedves szó-kas felújítása is, melyet Szolnokon május 16-án kezdtünk meg. Elhatároztuk ugyanis, hogy minden kartársunk nyugalomba vonulását a helyi körülményekhez viszonyítva ünnepejlük meg. Ezt tettük most, Bacskó Gyula szolnoki állami igazgató-tanító társunk 40 évi munkás szolgálatainak méltatásával. Ünnepi vacsora keretében nyújtottuk át a szolnoki tanító-ság emléktárgyat. Velünk együtt ünnepelte Bacskó Gyulát s kir. tanfelügyelőség, a vármegyei ÁTE és a 20.000 magyar tanítót képviselő ETSz. is. És a kir. tanfelügyelőség igaz, bensőséges tanító-ünnepe volt. E helyről s Isten áldását kérjük Bacskó Gyula tagtársunkra, mint egyesületünk kiváló tisztetére és kedves családjára.

Ünnepi megemlékezésünk kapcsolódjék be most pedig a Magyar Tudományos Akadémia teljes ülésebe, mely szívtén a közel múltban zajlott le. Lenhossák Mihály, az Akadémia alelnöké, a magyar tanító kulturmunkáját méltatta ünnepi, elismerő beszék kíséretében s nyújtotta át az 500 P. s Wodanis díjat a hat kiválasztottnak; köztük Szentiványi Béla Jászberényi rk. igazgató-nak. Örvendünk minden elismerésnek, mely magyar tanítót ér, de különöcön felgyorsul s szívvel-résünk, ha sükébe hazánk fia ül a kitüntetést élvezők között. Amikor est a kiténtetést jelen közgyűlésünkön is bejelentem, egyuttal meleg egygüztérő szeretetünket is tolmácsoljuk kiváló tagtársunknak, Szentiványi Bélának. A tanító-ság régi törekvése éltia megvalósításához ebben s tanévben, amikor a közoktatásügyi igazgatásról szóló 1935. VI. t.-c.-kel lépette a szakfelügyeleti reform. Ennek kapcsán a vallás és közoktatásügyi Miniszter Ur Bihary István kir. tanfelügyelő tanügyi tanácsossá nevezte ki vármegyénkben 16 kartársat bizott meg az iskola-felügyelet ellátásával. Ehelyett is szerencsekívánatunkat tolmácsoljuk a kivételéhez és a megbízásukhoz. Kívánjuk, hogy est az újítást a szakszerűség teljes érvényesítésére kövesse.

Éssel a reformmal kapcsolatos a vármegyében több helyütt megrendezett szemléltetői esztékek kiállításán, Bihary István tanügyi tanácsos, kir. tanfelügyelő érdeme, hogy a tanítói ötlet és leleményesség eredményé kiálphetett a maga helyeskövetéséből és ismeretlenségéből s egy-egy szemléltetői kiállítást tan-

teameiben a nyilvánosság elé tárulhatott. Néztünk, csodálkoztunk és tanultunk. A látottak megeléjénítették tanítói vértörésünket, Örvendünk a rokon gondolatoknak, csodálattal adóztunk az új meglátás ötlet-szerű, vagy megfontolt megvalósításának. Köszönjük a tanácsos urnak, hogy ehhez az élményhez juttatott bennünket, hogy segítségünkre volt szemléltetni a tanítói közösségben egyénenként rejlő értékeket s különös hálnak, amiért ezt nemcsak a tanítóság, hanem a nagy nyilvánosság elé tártai is szíves volt.

Halottakat búcsuztatunk. Most is, mint minden esztendőben, jelentjük elszomorodott szívvel, hogy a Mindenható elszóltotta körünkből Maliska Károly jászárokszálási áll. ig. tanító és Vértess Károly jászberényi rk. tanító tagtársunkat, valamint egyesületünk ügyészét: dr. Schembek János ügyvédet. Szívünk mélység és részvéte a gyászba sujtott családok iránt kik családókat, kenyérkeresőket vezetettek el az elhunytakban s akik a mi tanító-családunknak is tagjaik voltak. Adjon nekik az Ur csendes pihenést és majdan boldog feltámadást!

Igen tisztelt Közgyűlés!

Bezámolónk végéhez értem. Isten kegyelméből megértük e mai napot, amikor — ha röviden is — áttekinthetünk egy esztendő tanító közösségi munkáságán. Ez alkalommal komoly kérdésünk van vármegyénk minden tanítójához, ovónőjéhez Olyan időket élünk, amikor minden órában bekövetkezhet a változás, mely a világ népet egymással szembe, avagy egymás mellé állíthatja. Háború, vagy béke! A választás nem tőlünk függ! Nekünk mindenképp megszervezetten kell állanunk akár háború, akár béke rejlik az ismeretlen jövő ködfüggönye mögött. A magyar faj széthúzó. Ritkán olvadt a közösség harmonizájába, de akkor a félvilág rettegte karjának súlyát, vagy csodálta keletről hozott intellektusának káprázatos kivirágzását. A mai sorsdöntő órákban nekünk tanítóknak kell példázni a közösségek fegyelmessé, harmonikus életét. Eddig hiányok mutatkoznak. A nagy lelkesedéseket, a kirobbanó tapokat nem követi kívánt mértékben a munkavállalás, a közteberviselés. Pedig ma oly vezetőink vannak, kik önmagukat lán-golják el a tanítói közösség tenger panaszának elhordozásában. Nekünk méltókká kell lennünk hozzájuk! Első teendőnk: a tagdíjak pontos befizetése. Vége a régi nemtörődömségnek, a patópáloskodásnak. Amit kérünk az oly csekély áldozat, amit meg kell hozni minden mást megelőzve minden végleges állásban működő kartársnak. Összehasonlítotuk a tagdíjakat más társadalmi egyesületekkel s a mieink messze elmaradtak ezek mögött. S míg a jól szervezett országok öntudatos tanítói eleget tesznek kötelességüknek, nálunk az igazán csekély tagdíjat csak egy elenyésző kisebbség fizeti minden kérés és felhívás nélkül. Tagtársak!

Még csak annyit, hogy e téren... ne legyen úgy, mint eddig volt!

Megköszönve szíves figyelmüket a Mindenható áldását kérem további munkánkhoz s kérem tisztelettel jelentésem tudomásul vételét.

Szolnok, 1936. május 30. án.

Tóhelyi Ferenc
titkár.

Elnök javasolja, hogy a nagy hozzáértéssel készült értékes munkáért jegyzőkönyvi köszönettel adózzék a közgyűlés.

Közgyűlés elnök javaslatát magáévé teszi és Tóhelyi Ferenc titkár jegyzőkönyvi köszönetben részesíti.

Elnök bejelenti, hogy az egyesület ügyészéi tisztsége halálozás folytán üresedésben van, miért is indítványozza, hogy a közgyűlés Dr. Váczy György ügyvéd urat válassza meg az egyesület ügyészévé.

Közgyűlés elnök indítványát egyhangú lelkesedéssel fogadja és Dr. Váczy György ügyvéd urat az egyesület ügyészévé választja.

Elnök felkérésére — Csiky József — számvizsgáló olvassa fel eredetben csatolt jelentését s felmentvény megadásán kívül javasolja, hogy jegyzőkönyvi elismerést szavazzon a közgyűlés az agilis pénztárosnak.

Közgyűlés a szokásos felmentvényen kívül jegyzőkönyvi elismerést szavaz Csiky Ernő pénztárosnak.

Elnök Csiky Ernő pénztárost kéri, hogy pénztári jelentését és költségvetését ismertesse.

Csiky Ernő pénztáros bejelenti, hogy a mérleg aktív. Azután tételenként olvassa fel a számadását. A mérlegre a következők:

Egyleti pénztár:

Bevétel: 1.222 P 05 fillér

Kiadás: 1.190 P 07

Maradvány: 31 P 98 fillér

Tanítói Otthon:

Bevétel: 10.211 P 54 fillér

Kiadás: 3 P 60 fillér

Maradvány: 10.207 P 94 fillér

Áll. Tanítók Országos Egyesületének Jász-

Nagykun-Szolnokvármegyei Köre:

Bevétel: 66 P 88 fillér

Kiadás: 54 P 40 fillér

Maradvány: 12 P 48 fillér

Temetkezési Alosztály:

Bevétel: 506 P 79 fillér

Kiadás: 34 P 82 fillér

Maradvány: 471 P 97 fillér

Pénztári számadás eredetiben csatolva.

Csiky Ernő felolvassa a választmány utasításai alapján összeállított költségvetést, mely szerint:

Bevétel:

1. 1935—36. tanévi egyenleg 31 P 98 fillér

2. Folyó évi tagdíjak és előfiz. 1796 P — fillér

3. Hátralékos tagdíjakból 1918 P — fillér

Összesen: 3745 P 98 fillér

Kiadás.

1. Hátralékos Szövetségi tagdíjra 1935—36. tanévről 157 P 40 f

2. Hátralékos szerkesztői díjra 100 P — f

3. Hátralékos 5 % os kezelési díj 60 P — f

4. Népművelés nyomai költségeire 700 P — f

5. Vármegyei és járasköri-gyűlés kiadásaira 100 P — f

6. Nyomatványok, írószer, papír 60 P — f

7. Levelezésre, bélyeg, lev. lapra 50 P — f

8. Postatakarék és pénztári ill. díj 40 P — f

9. Pályadíjra 60 P — f

10. Elnöki utitartalányra 100 P — f

11. Titkári tiszteletdíjra 40 P — f

12. Szerkesztői tiszteletdíjra 100 P — f

13. 5 százalékos kezelési díjra 89 P 80 f

14. Jegyzői tiszteletdíjra 16 P — f

15. Szövetségi tagdíjra 314 P — f

16. Vegyes kiadások 50 P — f

17. Segélyezésre 50 P — f

18. Koszorúra 50 P — f

19. Tartalékolásra 1608 P 78 f

Összesen: 3745 P 98 f

Elnök ismerteti a választmány javaslatát, mely szerint az iskolafelügyelők az iskolalátogatások alkalmával szólítsák fel a hátralékban lévőket kötelezettségük teljesítésére és ha ez nem vezetne eredményre, akkor a Népművelésben tevések közé a hátralékban lévők névjegyzéke.

Közgyűlés a választmány javaslatát elfogadja.

Soós József indítványozza, hogy a Népmű-

művelés előállítás költsége bővítessék ki oly összeggel, hogy az ne kéthavonként, de minden hónapban megjelenhessen.

Csiky Ernő pénztáros jelenti, hogy az előirányzott összeg is biztosítandó a Népművelés havonkénti megjelenését, ha a tagdíjak rendszeren befolyának.

Tudomásul szolgál.

Elnök a közben megérkezett P. Szabó Polikárp ferencendi plébánost szívből ískadó meleg szeretettel köszönti.

Azután Berkényi Károly az Orsz. Szövetség elnöke emelkedett szólásra. A hozzáintézett meleg szavak köszönése után ismertette a tanítói sérelmeket és az együttesen buszította a megjelenteket megrázó és apitativ erőjű felszólalásában.

Galla Endre Áll. Tanítók Országos Egyesületének elnöke beszédében az áll. tanítóság szeretetét és üdvözlét tolmácsolva párhuzamba állította a mult és jelen tanítóságát.

Elnök a gyűlést 10 percre felfüggeszti.

Elnök a gyűlést 11 óra 10 perckor ismét megnyitja és felkéri dr. Stolmár László székelyfővárosi gyak. isk. igazgatót előadásának megtartására. Az élet irásáról tartott mindvégig élvezetes, nívós előadás meggyőzően igazolta, hogy a zsinór írásmód, az írástanítás, időszerte modern problémáit megoldja. Az új írásmód hívta van egy gyakorlatias értelme s értelmesége mellett, szemet-lelket gyönyörködtető íráskultúra megalapozására, mely egyes tanulóknál szellemi és testi fejlődésükkel párhuzamosan egyre tökéletesedik. Ez az írás jótékony forradalmat idéz elő a tanításban. Elnök, hogy hosszú időre megszűntet minden vitát, mivel a vita fölélegessé válik.

Az értékes előadást élénk vita követte, melynek lezárása után elnök felhívja a kartársakat, hogy a zsinórírás gondolatával foglalkozzanak, ahol megoldhatónak találják, minél előbb vezessék be.

Az agilis előadónak a szép és gyönyörködtető előadásért hálás köszönetet fejezi ki.

Soós József kartárs egy zsinórírás tanítási tanfolyam felállítását szorgalmazza.

Elnök felkérésére dr. Stolmár László igaz-

gató ígéretet tesz, hogy illetékes helyen eljár és minden lehető elkövet, hogy egy olyan kartárs kiküldetésével, aki már évek óta tanítja a zsinórirást, a szóban levő tanfolyam beállítassék.

Elnök felkérésére Kerék Péter újpesti áll. igazgató tartotta meg „Adják vissza a tanítót az iskolának” c. előadását. Kiváló szónoki készséggel, olyan költői előadást nyújtott, hogy zugott a taps és az elismerés moraja.

Elnök a nagyértékű tanítólelkeket megkapó előadásért köszönetét nyilvánítja.

Elnök bejelenti, hogy a jelíges pályázatra több pályamunka érkezett be. A bíráló-bizottság javaslata alapján a választmány indítványozza, hogy a 60 P.-ös pályadíj 2 egyenlő részre osztva a két nagyon értékes „Hóvirág” és „A szív megszólal” jelíges pályamunkák szerzőinek egyenlő arányban adassék ki, míg az „Árpád apánk ne féltsd ősi nemzeted” című mű íróját kiváló dicséretben részesítse a közgyűlés.

Közgyűlés a 30—30 P.-ös jutalmat „Hóvirág” és „A szív megszólal” munka szerzőinek ítéli s az „Árpád apánk ne féltsd ősi nemzeted” írójának kiváló dicséretét fejezi ki.

Elnök megállapítja, hogy az egyik 30 P.-ös jutalmat Turai Kálmán tiszaderzsi kántortanító, a másikat vitéz Asztalos Sándor nagyrevi közs. tanítók nyerték. Az „Árpád apánk ne féltsd ősi nemzeted” szerzője pedig Balogh Antal törökszentmiklósi rk. tanító.

Közgyűlés a kitüntetett kartársakat lelkes ünneplésben részesítette.

Módos Jenő kartárs indítványozza, hogy a közgyűlés határozza el, hogy a jövőben a járásköri gyűlések ősszel tartassanak meg. Indítványát meggyőző indokokkal támogatja.

Soós József kartárs jelenti, hogy a tiszaföldvári járáskör, a járásköri énekversenyt a járásköri közgyűléssel egyidőben mindig tavasszal tartotta meg eddig. Kéri a közgyűlést, amennyiben a járásköri gyűlések megtartását a jövőben öszre halasztaná el a tiszaföldvári járáskörrel tegyen kivételt s az elmondottak figyelembevételével határozza el, hogy a jövőben is tavasszal tartassék meg a járásköri közgyűlés Tiszaföldváron.

Közgyűlés a járásköri gyűlések ősszel való megtarthatása mellett határoz. A tiszaföldvári járásköri gyűlés megtartását pedig tavaszra tűzi ki.

Elnök köszönetet mond az Alispán urnak, hogy a vármegyeháza dísztermét rendelkezésünkre bocsájtotta.

Köszönetét tolmácsolja a megjelent vendégeknek, az előadóknak és a kartársaknak a munkás együttlét alkalmából s a közgyűlést berekeszti.

A közgyűlés a Himnusz éneklésével ért véget.

K. m. f.

Ferenczy Kálmán
elnök.

Orosz György
egy. jegyző.

Tóhelyi Ferenc
titkár.

Hitelesítjük.

Tarján József
Tenkey József

A vázlatkészítésről.

Soós József körzeti iskolafelügyelő előadása a szolnoki szemináriumon.

(Folytatás).

Fogalmazást két hétben iratunk egyet, itt csak az előkészületnél írunk vázlatot, de figyelemmel vagyunk arra, hogy alkalmat adjunk tanítványainknak szabadon választott írástémák fogalmazására. A többi órán javíttatunk, ilyenkor a fogalmazványok értékeit nevelő célokra aknázzuk ki, a fogalmazványokban rejlt szöveget, helyest, követendőt kiemeljük és csak azután kerül a hibák javítására a sor.

Helyesírás-és nyelvi magyarázat minden órájára készítünk vázlatot. A vázlatkészítésnél figyelemmel vagyunk, hogy a nyelv tényeknek helyesen megválasztott példamondatból kell kiindulniok és ebből rávezetjük a tanulót a nyelvtörvényeknek a beszédben való szerepére. Kerestetünk, alkottatunk hasonló eseteket, amelyek szó és írásban gyakoroltatunk. A begyakorlóírás lehet tollbamondás, másolás, emlékezetből való íratás.

Számolás és mérésnél azokról az egységekről készítünk vázlatot, amelyek keretében a számolás és mérési műveletek egyes cseleiteit szemléltetjük. A számolás-mérés órán nem számolhatunk tisztán csak elvont számokkal, az elvont számolásnak is gyakorlati példából kell kiindulnia. Fordult elő eset, hogy az első félévben csak elvont számokkal számoltak, gyakorlati példára csak a második félévben tértek át. Ez az eljárás helytelen.

Dr. Stólmár szerint a számolás-mérés tanításának általános vázlata a következő: *Uj anyag tanítása esetén: Előkészítés áll: a) Állandó bemelegítő gyakorlatokból. Ezek egyszerű, soralkotás, tízes rendszer, helyérték, becslés, mértékek (idő és érték mérő, pénz is). b) Áthajlás az új anyagra: Érdeklődés keltés vagy probléma. c) Célkitűzés. II. Tárgyalás. a) A megértés munkája. A szemléltetés, érzékeltetés, öntevékenység munkájának módjai. b) A fokozatos elvonás módja. c) A gyakorlás módjának, fogásainak megállapítása. d) Az alkalmazás módja. Konkrét feladat, példa megoldása a tanultak alkalmazásával. Tehát a tárgyalás menete: A megértés, elvonás, a gyakorlás és az alkalmazás. Ezt követi a III. Összefoglalás, amely áll: a) A tanult ismeret világos, összefoglaló megállapítása, kifejezése, értékelése. b) Esetleges nevelői hatások biztosítása. c) Feladatokból.*

A megértett anyag alkalmazása esetén az előkészítés áll: a) Állandó bemelegítő gyakorlatokból (mint az új anyagnál) b) Az egységes tárgykör beállítása, a belőle fakadó problémák. Érdeklődéskeltés a tárgykör iránt. c) Rövid világos célkitűzés. A tárgyalás áll: példák megoldása és alkotása, részlelcélok.

Az összefoglalás áll: a) A végzett munkából vonható tanulságok, azok értékeléséből. b) Erkölcsi igazságok, nevelői hatások. c) Esetleges feladatok.

Egy-egy napi példáinkat helyes, ha mindig egy tárgy köréből merítjük, így a tárgyalás anyagánál a tárgykört jelölöm meg, amelyből példáimat alkotom.

A földrajz, történelem, polgári jogok és kötelességek órája is megkívánja az óránkénti

vázlatkészítést, kivéve azon órákat, amikor összefoglalunk, kirándulunk szemléletgyűjtésre. A földrajz vázlatkészítésénél megfelelő kapcsolatot teremtünk az előző egység és az új anyag között. Az anyag tárgyi célja az érdekesség, szemléltetés, hasznosság, gyakorlatiasság elve legyen, az alaki cél pedig a nemzeti öntudat, hazaszeretet mélyítését szolgálja.

A történelem tanításánál az órák iránti kegyelet, a hazának tartozó áldozatkész kötelességteljesítés, nemzeti önrzet, összetartás és nagyjaink sorából ideálok választása legyen szemünk előtt, mint alaki cél.

A polgári jogok-és kötelességek vázlatkészítésénél a gyermek allampolgári öntudatát, nemzeti érzését keltjük fel és mélyítjük.

Természettan, gazdaságtan, háztartástan vázlatunk mindenkor előzőleg gyűjtött szemléletek, tapasztalatok, élményekből induljon ki. Gondosan örködve arra, hogy az anyag értékes jelenségeit kiemeljük és a gyakorlatiasság elvét szolgáljuk. Bő alkalom nyílt a vallásos érzés ápolására is.

Természettan-és vegytan tanulmányok vázlatunk arról, hogy a tanuló lelkében kutatási, alkotási vágyat oltunk és tanításunk a gyakorlati élethez kapcsolódik.

Az egészségügyi vázlaton domborodjék ki, hogy a levont eredmények mennyiben függnek az egyén, a család, a közeg életmódjával.

Írás és rajzvázlat felesleges minden órára külön készíteni. Az anyag csoportosítása szerint készítünk egy-egy vázlatot, amelyben rámutatunk a helyes vonalvezetés módjára, szemlélet utáni gyakorlatokra, díszítő tervezetések módszeres eljárására.

Mintthogy az énekóra menete is majdnem mindig ugyanaz kivéve az elméleti oktatást, — amelyről esetenként vázlatot készítünk, egy-egy hallási és hangjegy utáni énektanításról készítünk vázlatot, a többi óránál. ha csak valami fontosabb mozzanatot nem akarunk kiemelni a kidolgozott előző vázlatra hivatkozunk.

Ugyanez áll a *kézimunkára, a testnevelésre is*. Bevezető és levezető gyakorlatokat csak általánosságban jelöljük meg, csak a változó főgyakorlatot részletezzük és a játékokat

nevezzük meg, amelyeknek minden testnevelési órán szerepelnie kell.

Kedves Kartársaim!

Ime bemutatam az utasítás alapján kidolgozott vázlatkészítés menetét, mely azonban nem kényszerzubbony akar lenni, hiszen a valóság és közoktatásügyi miniszter ur egyéni szabadságot biztosított e téren, csak utmutatásul szolgál, miként alkalmazkodhatunk az utasítás alapján, a tanítási egységek biztos fellépítésén. E pár hónapi vázlatkészítés meggyőzött mindnyájunkat arról, hogy nem végeztünk hiába való munkát, mert kötelező előkészületünknek írásba való foglalása által bizonyos öntudatos fellépést, határozott nyugalmat nyertünk. Érték ez, mely a tanítás eredményét is csak fokozza. Irányító az anyag csoportosítására, mert az esetleg helytelenül összeállított tananyagbeosztásunkat is helyre igazíthatjuk azzal, hogy a hasonló tárgy anyagot összegyűjtjük, így egyszerre több szempontból való megvilágítással azt érthetőbbé, fogékonyabbá tesszük tanulóink részére. És végül ott van a vigasztaló záradék, mely így szól: A rendszeresen kidolgozott előkészület éveken át felhasználható minden újabb lemásolási kötelezettség nélkül is... újabb adatok kiegészítésével, időről-időre való javítgatással. bővitéssel. Ha tehát lelkiismeretesen elkészítjük, mindig tökéletesebb, értékesebb lesz, mint a csiszolt kristály, minél több a csiszolási felület, annál szebb, ragyogóbb!

Most pedig engedjék meg, hogy a tiszaföldvári belterületi állami elemi iskola tanítótestülete által kidolgozott egy-egy tanítási tervezet, melyet kéresemre elkészíteni sziveskedtek, bemutassam.

Adja Isten, hogy ezen munkánkkal is Isten és a Haza javát szolgáljuk!

HIVATALOS RÉSZ

1329-1—1936. szám.

Valamennyi gazdasági irányu továbbképző Iskolák tők. Igazgatóságának, illetve Tanítójának
Állomáshelyén

A gazdasági irányu továbbképző iskolák

felügyelőitől arról értesültem, hogy az iskolalátogatás alkalmával az iskolai költségvetés és üzemterv legtöbb helyen hiányzott, mert vagy jóváhagyás alatti állanak, vagy az államsegély kérvényhez csatoltattak.

Felkérem a Tek. Címet, legyen gondja a jövőben arra, hogy úgy az üzemterv mint a költségvetés eredeti példánya az iskolánál megmaradjon, hogy látogatás alkalmával ellenőrizhető legyen. Üzemterv készítése minden évben főlősleges, mert az csak akkor változik, ha a gazdasági viszonyok nagyobbmértvű megváltozása új üzemterv készítését kívánja. Az eredetiről mellékletként annyi készíthető, amennyi szükséges.

Szolnok, 1936. május 25-én.

A kiadmány hitelűl:

vitéz *Bányay s. k.* Dr. *Kovács János s. k.*
ber. dilt. el. isk. igazgató. tanügyl. titkár, kir. tanfelügyelő.

EGYESÜLETKI ÉLETK

Az Eötvös-alap közgyűlése.

A Magyarországi Tanítók Eötvös-alapja, a Tanítók Ferenc József háza nagytermében tartotta hatvanegyedik közgyűlését. *Rákos István* kir. tanácsos, elnök megemlékezett a hetvenéves *dr. Bárczy Istvánról*, az egyesületnek nyolc éven át volt elnökéről, aki az Eötvös-alap fejlesztésében feledhetetlen érdemeket szerzett. *Háros Antal* főtitkár beszámolt az Országos Osztóbizottság határozatáról, melynek alapján a közgyűlés 94 tanítócsaládot kilencezer pengő jutalom-segélydíjjal támogatott. Majd *Gergely István* számtartó nagyedzázados munkáját méltatta a közgyűlés. *Péterhidi József* igazgató felszólalása után *Gundhy Károly* ellenőr terjesztette be a zárszámadásokat és költségvetéseket, *Szarvas Ede* pedig a számvizsgáló-bizottság jelentését. A közgyűlés *Berkes Ottó* tankerületi főigazgatót, *Móra István* polgári iskolai igazgatót és *Havas István* polgári iskolai szakfelügyelőt az Eötvös-alap tiszteletbeli tagjává választotta.

Az Egyetemes Tanítószövetség szövetségstanácsi gyűlése.

Július 4-én sereglettünk össze Budapesten,

hogy megbeszéljük bajainkat s orvoslást találjunk a közöny, a nemtörődömség ragályoszerű elhatalmasodása ellen.

Berkényi Károly elnöki megnyitójában fájó szavakkal ecsetelte a nemtörődömség tüneteit. Szónoki megnyilatkozásaiból kicsendült a vezéri jalkiáltás: „Mi lesz velünk? Ki törődik majd a magyar tanítóval, ha a tanító sajtó közönségét, erkölcsi erejének egyetlen megnyilatkozási formáját, elsovasztja azzal, hogy nem teljesíti köteleességét és nem fizeti a minimálisra csökkentett 2 P évi tagdíját. Reméli, hogy sikerül a nemfizetőket jobb belátásra készíteni s ezzel a szövetség célkitűzéseit szolgálja. Ha reményében csalódna, úgy elhagyja a helyet, melyre egy esztendővel ezelőtt a közbizalom állította.

Bejelentette, hogy *Sugár Béla* főtitkárrel együtt tisztegett *Hóman Bálint* öngyermektársánál, aki meghallgatta a tanítói sérelmeket és kijelentette, hogy minden erejével igyekszik azokat orvosolni. Igéretet tett a terményjárándóságos tanítók helyzetének gyökeres változtatására, a tanítói internátusok fejlesztésére s bejelentette, hogy 75 áll. és 171 nem állami tanító előtt nyitotta meg a VII. fizetési osztályt. Elnök javaslatára a gyűlés táviratilag üdvözölte a Miniszter Urat.

Sugár Béla főtitkári jelentése a gyűlés egyik legkimagaslóbb eseménye, a jelenlévők felejtethetetlen élménye volt. Országos érdeklődést váltott ki egy évvel ezelőtt a tanítói lélek sugárzó lélekhulláma, a szebb és jobb jövőt vágyó és azt munkáló Munkaterve. Ennek a Munkatervnek egy évi munkásságát ismertette várásos erejű, lendületes stílusával. Szerettük volna, hogy hallja a 20.000 magyar tanító az apostoli beszámolót s a lüktető lélekerőtől megittasulva fogjon mindegyik a munkához: a közösségérti köteleesség részvállalásához. Zúgó taps jelkes éljenzés követte a főtitkári jelentést.

Marikovszky Gyula pénztári jelentése jalkiáltása volt a közönségnek. A számok igazolták, hogy mily gyengék, mily kicsinyek vagyunk! Bizony ott már lesorvadunk a husz-ezerről néhány ezerre. Kevesen viseljük a terhet, pedig valamennyien aratásra vágyunk.

Nemcsak a 20.000, hanem az a közel 10.000 állatlant is, kiknek érdekeit szintén minden emberit megtesz az ETSz.

Bajnok Géza a kat. tanítószövetség képviselőiben üdvözölte a szövetség elnökségét s hívta meg a hajduszarobozói gyógyház megnyitására.

A gyűlés folyamán a bizottságok elnökei tartottak rövid, igen élvezetes beszámolót munkájukról, célkitűzéseikről. Így *Háros Antal*, a pedagógia biz. elnöke, kihangsúlyozta, hogy a mai rendelet-tömegek elnyomják a tanítói egyéniség szabad kivirágzását. *Moldoványi Gábor* az anyagi- és propaganda biz. elnöke ajánlotta a vidéki propaganda bizottságok megalakítását. *Csernay Máttyás* a tanyai bizottság elnöke, a tanyai tanítók életét festette ízei híven s tett javaslatot, mellyel a tanyai tanító-kérdés volna megoldhatóvá. *Molnár János*, a külügyi biz. elnöke, az életről megvilágításban tárgyalta a lehetőségeket, melyek adottak arra, hogy a világ tanítószövetsége megismerje a magyar kérdést, a magyar igazságot s szolgálja a gyermek s a tanító érdekeit.

Meg kell jegyezni, hogy sajnálunk amiért ezeket a közérdeklő jelentéseket oly társasági stílusban tudtuk csak meghallgatni. Vágyunk az, hogy az összesereglésünk tárgysorozata egy összejáratásban, mint — s ezt hangsúlyozom — lebonyolításában arányos legyen. Elég a maximum 3 órás gyűlés s ezen a főhelyet a közérdeklő kérdések foglalják. Kell hozzászólás, de rövid és a tárgyra vonatkozó.

A hosszúra nyúlt és eredetileg egy tárgyra irányított — anyagi bajaink — gyűlés után érezzük, hogy egy szebb, egy boldogabb kor szak kibontakozását éljük. Átformázva *Szechenyi* mondását: „Tanítói közélet nem volt, hanem lesz!”

BAJTÁRSÁK!

A nyári pihenés idején kérünk Benneteket, hogy gondoljatok a tanítói közösségek sorsára. Egyesülésben van az erő! Hirdeljétek szóval, de nem valljátok sokan cselekedettel, kötelezettség teljesítéssel. Pedig csak a közösségi munkák azok, amelyek minden tagért munkálkodnak s ha a tag elhagyja a közösséget, akkor meg-

szünik a közösség hatalmas ereje, a tagot védő a tag boldogulásáért lobogó harci tüze és a tag fogja azt igazán megszenvedni.

Bajtársi szeretettel kérünk benneteket a következőkre: 1. Ne turljetez tagdíjhátralékot! 2. Egyéni erőteket használjátok fel, hogy vidékeitek minden tanítója lelkes tagja legyen a vm-i Általános Tanítóegyesületnek s egyuttal ajánljátok figyelmükbe a legaltruistább intézményüket, melyre büszkéek lehetünk, mert szinte egyedülálló, a *Temetkezési Alosztály*.

Bajtársi üdvözléssel

Elnökség.

A jutalmat nem nyert pályamunkák átvehetők Szolnokon, Rényi Dezső könyvesboltjában a jelégék bmondása utján. Elnökség.

IRODALOM

Magyar Tanítók Évkönyve 1936—37. évre.

Szerkesztette: *Bene Lajos*. Az évek óta sorozatosan megjelenő értékes évkönyv 6. évi száma hagyta el a napokban a sajtót. Az ország tanítóóságának osztatlan érdeklődése kíséri e szak-könyvek megjelentését, amelyek egyaránt foglalkoznak a haladó oktatás- és neveléstudományal, a tanítóóság összeségét érdeklő törvényekkel és rendeletekkel. Ez a kötet is méltán sorakozik a többiek mellé. Tartalmából kiemeljük a következőket: A szokásos hónap-tári rész után találjuk, a minden tanítónak nélkülözhetetlen határidő kimutatást, az összes hazai tanügyi hatóságok, hivatalok és iskolák címjegyzékét, a tanügyi alkalmazottak teljes névjegyzékét; Magyarország összes tanítóinak, tanítónoinek, óvónőinek névsorát és az újabb tanügyi rendeleteket. Majd a vázlat készíttéssel foglalkozik több értékes cikkben, melyeknek szerzői közül felemlítjük Drodzy Gyula, dr. Stolmár László, Ferenczi István, Kiss József, Szalatsy Richard, Méczár Miklós, Csekő Árpád, Szemes Gábor, dr. Kontárik Gyula és Kmettykó János közismert kiváló szakembereink neveit. Találunk ezeken kívül részletes óratervezet kidedovodai foglalkozáshoz és részletes tanmenetet az általános továbbképző is-

kolák részére. A több mint félezer oldal tartalmazó könyv a Dante kiadásában jelent meg izléses vászon kötésben. Ára: 5 P. A kitűnően szerkesztett munkát kartársaink figyelmébe ajánljuk.

A *Magyar Népdal Családfája*. *Tiboldi József* az ismert zeneirő a „Magyar Népdal Családfája” címen egy kb. 160 oldalas munkát rendez sajtó alá, amely a magyar irodalomban régóta észlelt hiányt igyekszik pótolni. Végig kíséri a magyar népdal fejlődését az ősidőktől kezdve napjainkig, a népdal családfájának szemléltető összeállításával kapcsolatban. Külön fejezetek foglalkoznak a magyar népdal eredetével, stílusával, az ősmagyar hangsorokkal, ritmussal, tempóval, az ősmagyar hangsorokkal, a minden kérdéssel, mely a népdalkultusszal kapcsolatban felmerülhet. A szöveg között 101 magyar népdal dallamát és szövegét is közölni fogja. A könyv szeptember hó folyamán jelenik meg. Ára 8 P. lesz. Akik most előfizetésben rendelik meg 6 P-ért kapják, mely összeg azonban csak az átvételkor lesz fizetendő. Előjegyzés a szerzőnél Pestszenterzsébeten, Vas Gereben-u. 11.

MIREK

Lapunk mai száma rajtunk kívül eső okból kissé késve jelenik meg, melyért szives elnézést kérünk. Olvasóinknak és munkatársainknak kellemes pihenést, testi és szellemi fel-frissülést kíván a Szerkesztőség.

Tanügyi előléptetések és kinevezések; A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Horváth Zoltán és dr. Stömpl János ideiglenes minőségű tanügyi fogalmazó gyakorlatokat tanügyi segédfogalmazókká nevezte ki. Kinevezte továbbá: Tarján József szolnoki áll. isk. igazgatót, Hajós István szolnoki áll. tanítót, Tóth József csépai, Lámor János szolnoki, Bartucz Mihály csépai, Verrasztó János kisujszállási, Maczkó Ferenc jászapáti romkat. Szabó Andor törökszentmiklósi, Balogh-

Iren kisujszállási, Papp Borbála karcagi, és Bagaméry Lajos tiszasasi ref. tanítókat a VII. fizetési osztályba. Vajay József mezőtúr-tassibirtoki, Oldalné Schneider Ilona rákóczi-falvai, Simon Lajos törökszentmiklósi-kengyeltenyő-szigeti, Bányai László cibakházai, Dercsenyi Ilona Jászárokszállási, Vidra Pál Jászárokszállási, Ruszti Béla tiszavárkony-vasuttanyai és Gulyás Károly kunszentmárton gyalpusztai állami segédtanítókat rendes tanítókká. Tóthné Székely Vilma törökszentmiklós-alatki, Zubek Mihály jászberényi, Gacsályiné Balig Iren jászárokszállás-gyorokparti, Szakáll János tiszaföldvári pusztahéki, dr. Gönczy Gecy Ilona mezőtúr-törökhalomi, Flórenczné Gady Ilona tiszaföldvári és Kovács Kálmán mezőtúr-csiederberek helyettes áll. tanítókat segédtanítókká.

Áthelyezések. Páll József áll. tanítót Felsőszőlőkről Jászárokszállásra, Göbölös László áll. tanítót Kunszentmártonból Sajószentpéterre, Friedrich Ferenc és Friedrich Ferencné áll. tanítókat Jászárokszállásról Kecskemétre, Lőrincz János áll. tanítót a mezőtúr-szárzalaposi áll. iskolától Mezőtúr belterületre, Illyés Margit áll. tanítónőt Tiszaföldvár belterületől Ószőlőre, Barcsay Mária áll. tanítónőt Tiszaföldvár-Virághegyről a farkasfalvi áll. el. iskolához, Elekes Kálmán áll. tanítót Törökszentmiklós-Sürdülőből Szigetvárra és Nagyné Kövegy Piroška áll. tanítónőt a tiszaföldvári-ószöllői áll. el. iskolától a tiszaföldvári belterületi áll. iskolához helyezte át a miniszter ur.

Rendes tanítókká választották meg: Tarnóczy Alfonz jászapáti rk. és Szabó Gabriella jászakiséri közs. tanító illetve tanítónő.

Nyugdíjazás. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur saját kérésükre nyugdíjazta: Stenczel Kálmánné kenderesi rk., Gusztin Mihály jászfényzaruai rk., Scheffer Vilmos és Lerner Sándor jászfelsőszentgyörgyi rk., Timpfi Ferenc köteleki közs. és Koós Elemérné mezőtúr ref. tanítókat illetve tanítókat.

O. T. B. A. orvosi bizonyítványok. A miniszter ur rendeletet adott ki, mely szerint az Országos Tisztviselői Betegsegélyző Alap orvosi által kiadott orvosi bizonyítvá-

nyok nem tekinthetők hatósági orvosi bizonyítványoknak, mert az O. T. B. A. orvosok nem hatósági orvosok.

Rendület készül a gyümölcsfák kötelező gondozásáról. A földművelési minisztériumban behatóan foglalkoznak a gyümölcsfák védelmének és gondozásának kötelezővé tételével. Az erre vonatkozó tervezet már elkészült. Szigorú ellenőrzést fogják gyakorolni a téren és tervbe vették, hogy azoknál a gazdáknál, akik nem hajlandók a kötelező tisztogatásokat és gondozásokat elvégezni, a hatóság végeztesse el a költségeket. Közadók módjára behajtják a hanyag gazdákon.

Az ovodák a belügyminiszter hatáskörében. A képviselőház törvényjavaslatot fogadott el, melynek értelmében az a hatáskör, melyet az 1891. XV. tc. a kultuszminiszternek biztosít, az 1936 évi július hó 1-től kezdve a belügyminiszterre száll át. A kidedovás nem öncélú nevelő intézmény — mondja a törvényjavaslat indokolása. — hanem szociális gyermekvédelmi szervezetbe tartozó *nevelési intézmény* s ezért a belügyminiszter fennhatósága alatt van a helye. A kidedovást egész személyzetével együtt átvette a belügyminiszter azzal, hogy a kidedovás keretében folyó nevelő tevékenység ellenőrzését továbbra is a kultuszminiszter gyakorolja.

Pályadijak kitézése. A Magyar Tanítóegyesületek Egyetemes Szövetsége pályázatot tűzött ki tanyák, falvak, városok állapotrajzának megírására. A pályázat célja az, hogy minél több, nem a múlt történetét, hanem a jelen helyzetet feltűntető munka álljon rendelkezésre, amelyek rámutatnak a mai élet erkölcsi, szociális, gazdasági, közgazdasági és népi problémák gyökereire. A pályázaton résztvehet minden okleveles magyar tanító, az állástalanok is. A pályaművek 1936. szept. 30-ig az Elnökség címére küldendők. (Budapest Magyar utca 38.) Az első díj 100 P. a második és harmadik díj 50—50 P.

A különleges postai díjak megszűnése. A kereskedelmi miniszter a 98.442/1936. X. 4. sz. rendeletével a faluzó és tanyai levél-

hordók által szedett eddigi kézbesítési díjakat megazúntette. A rendes postai díjon felül tehát ezután semmitéle külön díj nem jár.

Nincs több népkönyvtár. A földművelési minisztérium értesíti a gazdaköröket, hogy az összes rendelkezésre álló gazdasági népkönyvtárakat már kiosztotta. Egyelőre — feledzet hiányában — nincs módjában az erre vonatkozó kéréseknek eleget tenni.

**A zenebarát tanítók figyelmét felhívjuk a Várad István szerkesztésében megjelenő Magyar Zenealbum c. folyóiratra, mely a magyar dalkultúra fejlesztésén kívül céljával tüzte ki azt is, hogy a nótaköltéssel és szövegírással foglalkozó ifju nemzedéknek szárnyat adjon a nyilvánosság elé való repülésre. Értékes, többnyire országos nótapályazaton díjat nyert nótákat közöl minden számában, mely havonként jelenik meg. Évi előfizetése 3 P. Szerkesztőszé-
ge: Budapest, Horn Ede utca 13.**

Az Eötvös Alap az elmúlt évben a tagok közvetlen pénzübeli megsegítésére 8725 pengőt fordított. Ezenkívül a Tanítók Ferenc József Házában és a Péterfy Leányotthonban elhelyezett főiskolai hallgatóknak köztartási segély címen 3540 pengőt adott, fedezte ezenkívül a keszthelyi Rákos István Internátus és Üdülöház bevételi hiányát 7440 pengőt. Mennyit adhatna, ha minden magyar tanító tagja volna az Eötvös Alapnak?

A magyar fajta szarvasmarha jelentőségével foglalkozik a „Mezőgazdaság” legújabb száma. Cikküket közöl még a gabonamagvak tápláló értékéről, a lisztbábokról, a gyümölcsfarakról, az újszülött állat gondozásáról, a legyek irtásáról a nutria, a pulyka tenyésztéséről, a szakaszos legeltetéséről, expressz hizlalásról stb. A dusan illusztrált szaklapból a „Mezőgazdaság” kiadóhivatala, Budapest, Földművelésügyi Minisztérium, díjtalanul küld e lapra való hivatkozással egy alkalommal mutatványszámot.

Az idei esős időjárás és a gyümölcsbetegségek kérdését tárgyalja a Növényvédelem és Kertészet legújabb száma. Cikkeket közöl még az almamoly elleni védekezés vitás kérdéseiről, a szőlő ezévi speciális műveléséről, a gyümölcsfák egy új metszsmódjáról, a hangyák elleni védekezésről, a szőlő zacskózásáról, a kajszinbarackfák gutaütéséről, a cserebogárpajor irtásáról stb. A dusan illusztrált, színes gyümölcsképet is közli két szaklapból a Növényvédelem kiadóhivatala (Budapest, V., Földművelésügyi Minisztérium) egy alkalommal e lapra való hivatkozással díjtalanul küld mutatványszámot.

Olcsóbb lett a nikotin. A pénzügyminiszter rendelettel újabb szabályozta a Gazdanikotin árát, a dohánygyáraknál, beváltóhivataloknál és áruaktáraknál 500 gr os, vagy ennél nagyobb csomagolásban való vásárlás esetén 14 P kg-ként. Könnyebb beszerzés végett a gyógyszerárakban is kapható eszentul kb. 20 százalékkal magasabb árban vagyis 16 P 60 filléret kg-ként. A gazdanikotint a gyógyszerárak és „mérleg-
legy” ellenében szolgáltatják ki.

Rhi az Eötvös-Alap Biztosítási Osztályába belép, nemcsak önmagáról és családjáról gondoskodik, hanem sok özvegy és árva könnyeit is ledöli!

Nyugtázások: Tagdíj címen! Madarász Lipót 4 P, Teleyk Ella 4 P, Szolnok, Kovács Imre 3 P, Mérti Teréz, Jankó Károly, Jankó Károlyné, Elekes Kálmán 4—4 P, Sajtos Imre 2 P, Sáringér János 4 P, Törökzentmiklós, Kovács Róza 2 P, Göbölös László 2 P, Zeller Ferencné 2 P, Zeller Ferenc 2 P, Kunszentmárton, Hajdú Ferenc 4 P, Szolnok, Schafferné, F. Gizella 4 P, Koós Etel 4 P, Jászladány, Markóth Dezső, Markóth Dezsőné, Vida Gyula, Vida Gyuláné, Kálmán Katalin, Bercsényi Mária, Kiss Sándor, Turi Margit, Nagyné, K. Pirosta, Tyepliczky István 2—2 P, Homok, Mihályfalvi József, Ratkay Lajos, Török Lőrinc, vitéz Fodor Béla és Béláné 4—4 P, Farkas Jenőné, Nagy Julianna, Teleyk László, Lőrincz Béla, Turi Lajos 2—2 P, Turkeve, Balássy Ferenc, Balássy Ferencné, Baloghné, F. Ida, Bárti Antal, Bárti Antalné, Érpárti Mária, Hajagos Józsefné, vitéz Iványi Károly, Kovács Ilona, Ledniczky Andrásné, Martikány István, Rosznyák Gézané, Schallern Jenőné, Schmidt Pálné, Szabó József, Vas József 4—4 P, Kunszentmárton, Török Jolán 2 P, Szanda, Várhegyi Gyöngyéné 1 P, Imrefalvi József 2 P, Borkóles Béla 2 P, Jászberény, Nagyné V. Gizella 4 P, Jászladány, vitéz Voloncs Ferenc és Ferencné 2—2 P, Jászárokszállás, Pongó Sándorné, 4 P, Szajol, Fogarassy Mihály és Mihályné 4 P, Baumgarten Nándorné, Mohács László, Vass Andor, Bányai László, Vass Andorné, Nagy Tiborné, Ragyina Margit, Busay Mária, Mohács Katalin, Gál János 2—2 P, Csihakháza, Angyal Sándor, Angyal Sándorné 4—4 P, Grencsmájér Károlyné 2 P, Grencsmájér Károly 80 f, Szolnok, Kovács Róza 2 P, Göbölös László 2 P, Egy Elemér 4 P, Boesikné, K. Margit 2 P, Zeller Ferencné 2 P, Kunszentmárton.

Temetkezési díj címen: Pongó Sándorné 6 P, Szajol, Bencze Ida 4 P, Kispeszt.

A vármegyei ált. tanítóegyesület Temetkezési Alcaztálya jótékony intézmény. Minden tanítótársunk saját érdekében csatlakozzon, ha tagnak belép.

РЭНЫІ ДЕЗСӨ, СЗОЛНОК

Telefon 113.

Legnagyobb vállalat

Piac-ár.

Közigazgatási ügyvédi,
iskolai, közjegyzői, pénzügyi
és más hivatalos nyomtatványokból,
irodai felszerelésekből, tárgyakból és
irodageresztől készült könyvek gyára.
Dobozgyűjteményben kerülnek az egyszerűen legjobb
kereskedelmi, patent, zsebkönyv és könyvesbolti dobozok.
A vidéken legjobban betervezett könyvtárszolgálatunk készíti a
legtartósabb kivitelű könyvtárolókat, a leggyorsabb
a legkényesebb írást is lehetővé tevő művekig.
Könyvnyomtatásunk elegáns, találatos kivitelben, a
legolcsóbb árak mellett készíti a
könyveket, réplapokat, táblázatokat,
lakóadalmi és béli meghívókat
és minden fajta könyv-
nyomtatási munkát.

Кönyvnyomda. Üzleti könyvek gyára.

Кönyvnyomda

Тантсэрэн

Ifjúsági és tanítói könyvtárak
számára alkalmas könyvek
kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók

Rényi Dezső
könyvesboltjában, Szolnok.

A Dármegyei Tanítótestület által kiadott „**ÉRTESELTŐ**
КОНЬВЕДЛШЕ” kapható. 1924. Ára netto 18 fillér.

TELEFON 113.

RÉNYI DEZSŐ

Tanhangyak
Tanszerek
Hővezetési
Nyomatványok

SZOLNOK

15
Görög-u.

KÖNYV- ÉS PAPÍRÁRUHAZ TELEFON 113.

XXIX. évfolyam. **9-10. szám**

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYE

NÉPMŰVELÉS

Felolvasó szerkesztő: **Királdi Károly**
Felolvasó kiadó: **Csiky Ernő**

Szolnok, 1936. szeptember-október hó.

RENYI DEZSŐ KÖNYVNYOMDÁJA SZOLNOK.

RÉNYI DEZSŐ, SZOLNOK

PIAC-TÉR. KÖNYV- ÉS PAPIRÁRUHÁZ TELEFON 114.

Raktáron van és azonnal szállítható:

- Iskolai nyomtatványok.**
- 953. Helyreállítási elszámolás
 - 948. Batorelszámolás
 - 647/a. Állami elemi népisk., óvodai gondnoks. (együttes) költségvetés, költségvetés, óvodai gondnok s. (együttes) költségvetés, bev.
 - 648. I. Kimutatás beirattási díjakról
 - 649. II. Kimutatás egyenestőljáról, 3%-os pótdáváltságról
 - 650. III. Kimutatás a készpénz- és terményhozzájárlásról
 - 651. IV. Kivonat a bérszerződésből
 - 652. V. Kimutatás a pénztárnyilv. tervszelvényéről
 - 653. VI. Kivonat kölcsönkötéséről, tervezetéről
 - 654. VII. Kimutatás hiteltörlesztési díjak megállapításához
 - 954. VIII. Kimutatás fűtési és itoldai átalány megállapításához
 - 656. IX. Kimutatás tüzifü. megállapításáról és értékéről
 - 657. Átvételi elismervény anyagokról
 - 658. Napesámjegyzék
- Iskolai nyomtatványok.**
- 659/6. Népiszkolai helyi tanmenet A), B)
 - 661. Könyvtári költségvetés
 - 662. enztári napó és számadás
 - 662. Könyvtári pénztári napló és számadás
 - 663. Állami elemi iskolai (megelődovodai) anyagszámadási könyv. Kötve, 5 évré
 - 663. Áll. elemi isk. (kisdovodai) anyagszámadás
 - 665. Kimutatás ingyen-tanoknyvekről
 - 666. Iskolai pénztári napló A) minta
 - 667. Köz. isk. számadás
 - 668. Népiszkolai költségvetés
 - 669. Isk. alapvető-számadás
 - 671/b. Statisztikai kimutatás
 - 672. Bérszerződés bérbeendő épületek számára
 - 673. Posti feladókötény.
 - 688. Javadalmi jegyzőkönyv tanítók részére
 - 690. Elbocsátó-levél
 - 691. Beirattási díj kezelési napló
- Leltári nyomtatványok:**
- 940. Könyvtári szakleltár (3. sz. minta)
 - 941. Selejtérési jegyzék (5. sz. minta)
 - 942. Arverési jegyzőkönyv (6. sz. minta)
 - 943. Más intézetnek átadandó tárgyakos kiállításod kimutatás (7. sz. minta)

- Nyomtatványok az 1921. évi XXX. törvények végrehajtásához.**
- 1. m. Tanköteles törzskönyvi lapja
 - 2. m. Klárólevél törzskönyvi lap átkötéséhez
 - 3. m. Öv- és tanköteles korba lépő gyermekek bejelentése
 - 4. m. Beküldött gyermekek bejelentése
 - 5. m. Végleg elküldött gyermekek bejelentése
 - 6. m. Kivonat a születési anyakönyvből
 - 7. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (szep. 1-től)
 - 8. m. Kivonat a halálzási anyakönyvből (aug. 31-ig)
 - 9. m. Jelentés
 - 10. m. Kimutatás iparos- és kereskedőtanonok számában az előző évi szeptember 1. óta bedíltolt változásokról
 - 11. m. Ertesítés tanoncviznyba lépő tanoktelesekről
 - 12. m. Ertesítés tanoncviznyból kllépett tanonokokról
 - 13. m. Egyéni lap
 - 14. m. Ertesítés az iskolából kllépett tanoktelese gyermekekről
 - 15. m. Kimutatás az október 15-ig beirt tanulókról
 - 16. m. Felhívás a be nem iratkozott gondviselőjéhez
 - 17. m. Kimut. törzskönyvezett tankötelesekről
 - 18. m. Feljelentés beirtás elmulasztásával elkövetett kihágásért
 - 19. m. Felhívás hivatalból való beirtására
 - 20. m. Ertesítés hivatalból való beirtásról
 - 21. m. Kötelező nyilatkozat felmentéshez
 - 22. m. Orvosi jelentés és engedély
 - 23. m. Kimutatás igazolatlanul mulasztó gyermekekről
 - 25. m. Feljelentés a megvédő, vagy ennél több ízben elkövetett kihágásért
 - 26. m. Feljelentés az oktatás meghosszabbítására
 - 27. m. Feljelentés magánvizgálatra felkészítés tárgyában
 - 28. m. Nyilvántartó-napló kirótt büntetéspénzekről
 - 29. m. Nyilvántartó-napló kirótt bírátpénzekről
 - 30. m. Felvételi napló
 - 31. Haladási napló
 - 32. m. Mulasztási napló
 - 33. m. Anyakönyvi napló
 - 34. m. Bűrszámolás
 - 35. m. Pénznapló büntetéspénzekről

- Önálló gazdasági és gazdasági ismétő-iskolák számára.**
- 703. Félévi jelentés
 - 33/a. Anyakönyvi napló
 - A felvétel, mulasztás és haladás céljaira
 - 727. Haladási napló puha kötésben az
 - 728. Bizonyítvány nyári menházakat vezető dajkák részére
 - 729. Bizonyítvány állandó menházakat vezető dajkák részére
- Kisdovodók számára.**
- 750. Előmeneteli és mulasztási napló
 - 751. Anyakönyvi törzslap
 - 752. Iparostanonciskolai bizonyítvány
 - 754. Ertesítő (ellenőrző) könyvecske
 - 757. Kereskedőtanonciskolai bizonyítvány
 - 758. Zárószámadás

- Iparos- és kereskedőtanonciskolák számára.**
- 774. Felvételi napló
 - 775. Mulasztási napló
 - 776. Kölségvetés
 - 777. Felvételi napló
 - 778. Tanulmányi napló

A jegyzékben felsorolt nyomtatványok a fennálló törvényeknek és miniszteri rendeleteknek megfelelően készültek és azok használata kötelező.

A nyomtatványokat előnyösen számított nettó áron számíthatjuk és postai utánvétellel küldjük meg.

A megrendelésnél ajánlatos a nyomtatvány megnevezése előtt álló raktár- vagy minasztási- is, valamint a külső vagy belső ívet is pontosan megjelölni.

A megrendeléseket beérkezésük napján késedelem nélkül elintézzük.

A *gal jelölt nyomtatványokhoz külső ív (boríték) is kapható.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI

NÉPMŰVELÉS

A vármegyei tanítóegyesület, a kir. tanfelügyelőség, s a vármegyei iskolánküli népművelési bizottság HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Laptulajdonos: Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Tanítóegyesület.	FELELŐS SZERKESZTŐ: KIRÁLDI KÁROLY.	Megjelenik hálhaponként.
Figyelmeztető: Dezső köznevelési tanács, Szolnokon (Hosszút-ter.)	FELELŐS KIADÓ: CSIKY ERNŐ.	Előzetes díj és előfizetés csak azok számára engedélyezett, akik a lap kiadására vonatkozó közzétételre előzetesen engedélyt kértek a vármegyei tanítóegyesületnél.

Jöjj el Szentlélek Isten...

Igy szállt fohászunk a Mindenhatóhoz az új iskolaév kezdetén és új tervek, fogadalmak, elhatározások simultak a kegyelmet esdő imához. Tanító és tanítvány gyermeki alázattal borult le a láthatatlan Erő szentsége előtt s ismerte be por voltát, elenyésző parányságát. Minden iskolaév elején megisméllődik ez a bensőséges hitvallás, de talán sohasem volt még oly szükség erre, mint most, amikor a Föld istentelenjei szédítő mélységek felé vonszolják az anyagiasságba süllyedt emberiséget. Istent és parancsolatait mellőzők a pokol erőit szabadítják fel s pusztuló romhalmaz hirdeti tomboló dühüket, vadállati kegyetlenség lelkellenségüket.

A kereszténység vezetői borzadva szemlélik a pusztulást s szeretnének a szenvedő emberen segíteni. És mi, kik a gyermeki lelkek formálása folytán kapcsolatban vagyunk a társadalom minden rétegével, fokozott erővel esdjük a Szentlélek, az Isten segítségét, mert tudjuk; hogy minden emberi akarás megsemmisül, ha Isten akaratával ellenkezik. Mi Istenem át akarjuk alakítani a magyar jövőndé lelkét és Istenen keresztül élesztjük a feltámadásba vetett hitet. Tatár, török és német dúlás közepette évszázadokon át Isten volt reménységünk, bizodalunk. Most is hozzá esdünk, Benne bizunk és kérjük szent kegyelmét, hogy nevelő munkánkat segítse és áldása kíséje. (If.)

Gömbös Gyula.

Magyarország ismét szegényebb lett. Elvezetette kiváló képességű nagy fiat, vitéz jákfai Gömbös Gyulát, akinek erős karja, bizakodó lelke vezette az utóbbi négy éven át sokat szenvedett hazánk hajóját. Hatalmas energiáját akkor állította a nemzet szolgálatába Magyarország bölcs Kormányzója, amikor erre a legnagyobb szükség volt. Felismerte benne a törhetetlen akaratot, a kiváló szervező erőt, aki a haza szebb jövőjébe vetett mélységes hitét át tudta sugározni a nemzet minden egyes tagjába. Bizott a jövőben rendíthetetlen hittel s új munkára tudta serkenteni a csüggedőt. Élénken emlékezünk a rádióban elmondott hatalmas beszédére, mely új energiát sugárzott. bizakodást keltett a gazdasági válság szomorú napjaiban. Munkára, vállvetett közbs munkára hívta fel az ország lakosságát osztály és felekezeti különbség nélkül, a haza szebb jövője érdekében.

Minden magyar szívét megdobogtatta a határozott és félreismerhetetlen célküzde, a trianoni bekeszerződés revíziójának követelése. Bizakodással hallgattuk, reménykedésrel figyeltük munkáját. S hogy ma a legnagyobb és leghatalmasabb nemzet képviselője mellettünk emelte fel szavát a népek tanácsában az ő négyéves munkájának elvitathatlan érdeme. Örök álomra hunyó szemek látták a haza szebb jövőjének hajnalhasadását.

A magyar tanítóság szívéhez nagyon közel

állott jákfai Gömbös Gyula. Szeretettel és büszkeséggel tekintettünk fel rá, aki vér volt ami vérünkéből. Büszkén hirdette, hogy csodálatosan magasan ívelő pályája a szerény tanítói lakból indult el. Ismerte munkánk nehézségeit, értékelt és megbecsülte tanult és tudta azt. Szeretettel szorította meg volt tanítója kezét miniszterelnök korában is s előtte mindig nyitva volt szíve és úri házána ajtaja.

Nagy szíve most megszünt dobogni...

A haza nagy fiát, a magyar tanítószáz igaz barátját s jóakaróját veszítette el benne. (k)

Egyöntetűség.

Írta: Kárpáti Károly iskolafelügyelő.

Amidőn 1925-ben az Új Tanterv megjelent, a magyar tanítószáz nagy lendülettel vetette bele egész lelkét a tantervi cél megvalósításába. Valóságos forradalmat okozott az Új Tanterv szelleme. Megindultak az előadóképző tanfolyamok, egymást érték az értékes pedagógiai szemináriumok, amelyeknek megtartásában vármegyénk tanítószága kiválóan értékes vezető és mellett alaposan kivette részét, annak dacára, hogy ezekről magaslati cikkeket a vármegye határára túl nem jelentek meg. De dolgozott becsülettel, szerényen és értékesen. Az Új Tantervvel kapcsolatosan új tananyagbeosztások készültek, amelyekben a tananyagmódszeres elrendezésén kívül benne vannak a kapcsolatos kirándulások, szemléltetés, nevelői vonatkozások. Mily mássá lett az egész népoktatás! Mégis mit láthatunk most, az Új Tanterv megjelenésének 11-ik évében? Megtorpant a tanítószáz? Vagy annyira vérvé vált az Új Tanterv, hogy a tantervet már nem is kell kezébe venni, mert hiszen ugyis tudom, mi van benne? Mikor aztán 1932-ben megjelent a Tanterv és Utasítás, amelyet várva vártunk, sokan meg sem szereztek. Akadtak olyan kar-társak is, kik ha megszerezték is, nem nézték át. Ez igen súlyos állítás! De bizonyítják azok a Tananyagbeosztások, amelyek volt alkal-mam eddig megnézni. De iskolalátogatásom során is meggyőződtem erről. Az 1925-ös Tan-

terv és az 1932-ben megjelent Tanterv és Utasítás között nemcsak az órarendben, tan-tárgyi elnevezésben, hanem a *tananyagban is van és pedig lényeges eltérés*. Itt nincs helyem, hogy az összes eltéréseket leírjam. Ezt mindenki maga megnézheti, ha kezébe veszi mindkettőt és összehasonlítja. Csak a legnagyobb külömb-ségre mutatok rá. Ez pedig az V.—VI. osztá-lyok *természettan és vegytan anyagánál van*. Az 1925-ös tantervben az V. osztálynak csak vegytani anyag van felvéve, a VI. osztálynak pedig csak természettani anyag. Az 1932-ben megjelent Tanterv és Utasítás pedig a VI. osztá-ly természettani anyagából többet beosztott az V. osztály vegytani anyagába és pedig az V. osztály „A levegőről tanult rész után tanítja: Légköri nyomás, barométer. (Héron labda, szódavizes üveg, lopó, görbeszívó, szivattyus kút, fecskendő, fújtató). Szelek. Léghajó, repülő-gép. Majd „A víz”-ről tanultak után: Közle-kező edények. Hajcsöves tűnemények. Archi-medes kísérlete. Végül: Hőmérő. Fagyás, ol-vadás, forrás, párolgás. Fűtés. Lecsapódás. A gőz feszítő ereje. A gőzgép, robbanó motorok, A VI. osztály anyagából ezek mind kimarad-nak, de kimarad még: A testek kiterjedese. áthatatlansága, líkacsossága. A három halmaz-állapot. Kisebb eltérés, de amely szintén el-kerülte soknak a figyelmét, az hogy a termé-szetrajzból a III. osztály anyagából „A ló” ki-maradt és új „A galamb”. A IV. osztály anya-gából kimaradt „A galamb”, új „A ló”. Tehát a két osztály ezeket megcseréli.

Tanításunk alapja és mértéke a Tanterv és Utasítás. Tehát nemcsak az egyöntetűség kívánja, hogy egyforma anyagot tanítsunk, hanem az előírt köteleesség is. De vajjon meg van-e a *kívánatos egyöntetűség a módszerben is?* Bizony nincs meg. Hogy meglegyen, ve-gyűk elő a Tanterv és utasítás Módszertani részét. Oly alapos munka ez, hogy mindenki-nek biztos segítője és utmutatója. Pl. a 318. oldalón a százalékszámításról ezt mondja: „A százalékszámítás alapgondolata az, hogy vala-mely összeg 1%-a az összeg századrésze”. Majd az utasítás ez: „Eljárás az, hogy előbb az összeg 1%-át, azután a keresett %-át szá-

mlitjuk ki”. Szabad-e tehát akkor így számítani ki a következő feladatot:

256 P. 4 százalék mellett mennyit jöve-delmez?

$$100 \text{ P } 4 \%$$

$$256 \text{ P } x \%$$

$$100 \text{ P } 4 \%$$

$$1 \text{ P } 4$$

$$100$$

$$256 \text{ P } 4x 256 = 1024 = 1024 \text{ P}$$

$$\frac{100}{100} \quad \frac{100}{100}$$

Mennyivel egyszerűbb és helyesebb az utasítás szerint. Tehát így:

$$256 \text{ P } 4 \% \text{ ? P-t jövedelmez}$$

$$1 \% = 2.56 \text{ P.}$$

$$4 \% = 2.56 \times 4 = 10.24 \text{ P.}$$

Csináljuk ezt tehát mindnyájan egyöntetűen. Más eltérések a számtannál: Van akinek nö-vendékei az írásbeli összeadásnál az összeade-ndók között, kivonásnál a kisebbítendő és ki- vonandó között, szorzásnál a rész-szorzatok között *üres sorokat* hagynak. Ez az áttekintés, az összetartozandóságot nagyon zavarja. Igaz, hogy a többség helyesen, vagyis üres sorok kihagyása nélkül dolgozik. Csinálja mindenki így! Legyen egyöntetűség! Idetartozik az is, hogy írásbeli számolásnál a maradékot írjuk le. Így biztosabb a számítás. Az írásbeli kivonást ne a kisebbítendő, hanem a kivonandón kezdjük.

Van-e egyöntetűség a szépírásnál? Szerin-tem a szépírára szánt kevés időt nagyon ki kell használni. Ugy is azon panaszkodunk, hogy egy szépírási óránk van s ez kevés. Ugy van, nagyon kevés! De még kevesebb akkor, ha azt mondjuk a gyermekeknek, hogy ebből vagy abból a betűből, azaz mint, melyik van soron, írjatok egy sort vagy két sort. A gyorsabb író hamar leírja s addig ül összedugott kézzel, míg a lassu író is leírja. Tehát sok időt tölt el tétlenül. Pedig nincs olyan gyermek, akire ne férne rá az állandó írásgyakorlás. Mit csinál-junk tehát? A tanító táblái magyarázata és előírása után, amikor hozzáfognak a növendé-kek az íráshoz, *mindaddig írjanak, amíg az osztálytanító minden növendék betűalakításai*

formáját meg nem nézte. Így a gyermekek állandóan írnak, el vannak foglalva, külön fe-gyelmezésre nincs szükség s a *tanítónak* lez ideje ellenőrizni a betűk alakítását, ami a szép-írás alapja s ekkor nem történik meg, hogy ugyanazon betűt többféleképpen alakítják. A szépírásokat is *összük dolgozókatra*, mert így mutatja az egy órán elvégzett munkát s meg van az ellenőrzés.

Megemlékezem itt a palatábláról is. Tegyük már a muzeumba a palatáblát! Van olcsó két- filléres írka. Irassunk abba kezdetből írónal. Ezt nem kell különösen indokolni. Csak arra mutatok rá, hogyha az iskolalátogató olyankor megy iskolát látogatni, amikor meg az első osztályosok nem írnak tintával írkába, nem láthatja meg, hogy hogyan írnak a növendé-kek év kezdetétől, hiszen majdnem félévi ír- suknek semmi nyoma. Amit látogatás alkalmával írunk a palatáblára, az éppen arról győzi meg, hogy higiénikus szempontokra egyszerűen kiter az osztálytanító tanításában, de azt már nem tudja megtiltani, hogy a palatábláról meg-nyalazott újjal ne töröljék, amit összeul írtak s az így bepiszkolt ujjait meg be nyalják! Tehát ha vizet prédikálunk, vizet is igyunk! Egyöntetűség! A palatáblát ne használjuk még játékos rajzolásra sem. A tanító leleményesség talál elhasznált rajzpapírokat, amelyeknek egyik oldala még tiszta, feldarabolja kisebb részekre s azokat osztja ki: Azokra rajzolgassanak írónal! Itt álljunk meg! Rajzolás! Lehet-e jó raj-zolást kívánni akkor, ha a gyermek puha fe-delő rajzfűzetbe a padra dőlve kénytelen rajzolni. Ugyehogy nem? Helyes rajzolatát módszere, ha a rajzoló a padban egyenesen ülve, a pad szélén ferdén tartott rajzpapíron rajzolhat. Te-hát csak a rajztábla segítségével. De ez már tényleg drága az elemi iskolában. De drágák a használatos rajztömbök is. Csináljassunk ol- csóbbat, amely álljon egy *kartontáblából és rajta- lévő rajzpapírból*. Ez nem kerül sorba. Ha a helybeli könyvkereskedőket biztosítjuk, hogy bizonyos mennyiséget megvásárlunk, akkor *ők* azt olcsón fogják előállítani. Ha mi meg tudjuk csinálni, meg lehet csinálni másutt is. Mindad- dig, míg a gyermekek a rajzpapírosra ráhajolva

- Murgács:** (Átszellemült arccal lassan kihuz a ruhája alól egy kicsiny iskolában használatos nemzeti lobogót. Cca félméter hosszú. Kezében meglobogtatja, majd hirtelen görcsös botlára buzza és magásra tartja.) Ide nézzetek! Látjátok ezt! Tudjátok mi ez?
- Mind:** (Meglepdődötten, suttogvá). Magyar zászló! Nemzeti zászló!
- Murgács:** (Folytatva). 15 éve rejtetem az iskola kis magyar zászlóját. De ma éjjel — igen — itt — magyar zászló fog lengeni — itt magyarok vannak, magyarok Istene most néz ide! (Szemből könnyet töröl ki, miközben jobb kezével magásra tartja a lobogót). Szegény árva hazám!
- Zelenyik:** (Murgács beszéde alatt többszörösen keresztet vet magára.) Kis Jézusom, pan uscitél, ha ezt meglátják. Csak csendesen, kis Jézusom, de szép. (Oda lép a zászlóhoz s a lobogó szegélyét magához huzva megcsókolja. Tettét a többiek is követik. Esalatt)
- Pista:** (Ki csendesen imádkozott a sirnál, a sír elé lép. Eleinte suttogó, csendes hangon, majd hangja egyre erősödik s a végén már dörgővé válik). Nem bírom ezt tovább, történiék akármí, de Petőfi verse nélkül nincs március. (Szavalni kezd.) Talpra magyar stb. . . (A helyzet olyan, hogy Pista szaval, a Murgács föltartott lobogója kissé hátrébb, a feje fölött leng.)
- Zelenyik:** (Bár folytonos keresztvetés mellett egyre csendesíti.) Kis Jézusom csendesebben. (A szavaltat vége felé a többiekkel ő is együtt zúgja egyre hangosabban) A magyarok Isteneré esküszünk stb.
- A többiek:** (Magásra emelt kezekkel ismétlik a refraint, a hadirokkant féltérde ereszkedve.)
- Janó:** (A szavaltat ideje alatt felébred, körülnéz, többször megdörzsöli a szemét, majd a zászló láttára hirtelen felugrik és hátralép. Ismét megdörzsöli a szemét. Félre) Magyar zászló! Tyű Janó, van neked egy nagy szerencse! De nézd Janó jó! Murgács uscitél, meg Zelenyik, meg pán Trnka és még mennyien! Szegény cseh haza! Ha ezet nagyságos pán zsupán tudja, milyen nagy veszedelem van a cseh haza . . . Biztosan csinálnak ezek összeesküvés Jano fog kicsi hallgatozni, aztán fogok szaladni nagyságos pán Zsupán Holnap lesz Jano sok finnyes koronácska. (Egész idő alatt a bokor mögött takarva van a többiek szemé előtt.)
- Murgács:** Fogjad őcsém, a te karod erősebb. (Odaadja a zászlót.)
- Pista:** (átveszi a nyújtott zászlót, feje fölött meglobogtatja és magásra tartja.) Nem is veszi ki kezemből, míg élek egyetlen cselák sem. Isten engem úgy segítjen!
- Murgács:** (Lehajtott gondolkodó fővel a szavaltat he-
- lyére lép s lassan, vontatottan beszélni kezd, szavai eleinte halkak, akadozók, körül látszik, hogy nem készült előre a beszédre, később egyre élénkebben és hangosabban beszél.) Kedves Bajtársaim! Szeretett véreim! Mély, nagy elfogódottsággal állok ezen szent sír mellett, hogy nektek, kik itt nyugosztok ebben a sírban, — hogy nektek, akik harcoltatok és meghaltatok ezért a szent Hazáért, nagy férfias ígéretet tegyek. Csak magam beszélek, de tudom, hogy itt, akik körülöttem vannak, akik eljöttek ide, hogy virágaikat, koszorújokat letegyék dicső hamvaikra, igen, tudom, hogy ők is velem éreznek s amikor ígéretemet szent eskűvel fogom megerősíteni, az én Istene, a magyarok Istene előtt, akkor ők is kezűket esküre emelve, utánam suttogják szent esküvésüket. A szegény pirja ég arcainkon, hogy nektek szeretett halottaink, nem tudunk szabad magyar földben nyugalmat adni. Hogy azt a szent földet, melyért véretek hullott, bitang áruállással engedjük idegen kezekre jutni. Megháborítva ezzel békés nyugalmatokat. Érzem — kötelességemet és érezzük itt mindnyájan s szent ígéretet teszünk, hogy amíg a szívünkben egyetlen csepp vér marad, amíg a szívünk utolsó dobban, mindent megteszünk, hogy sirotok nyugalmát ismét megszerezzük. Igérjük, hogy utolsó lehelletünkig azért fogunk küzdeni, hogy Ti drága honvédek ujjra magyar földön, magyar szabad ég alatt pihenhesetek mindaddig, míg Csaba vezér a feltámadás kürtjét megtújja felettünk Esküszöm az égnek, a magyarok Isteneré, hogy ígéretünket megtartjuk. Isten engem úgy segítjen!
- Többiek:** (Az eskü szavainál égnek tekintett szemekkel, esküre emelt kézzel, egyesek leterdelve mormolják). Isten engem úgy segítjen!
- Jano:** (Megdöbbenve attól, amit látott, szökni akar, de sietségében megcsuszik, térdre esik és ezzel zajt csap. Többen odanéznek, Bálint és az egyik paraszt elfogják Janót).
- Bálint:** (Miközben a többiek elé hurcolják Janót) Megfogtunk jó madár! Kémkedni akartál, mi! (Ijedt líhegással beszél.)
- Zelenyik:** (Folyton keresztet vetve). Kis Jézusom, kis Jézusom, mi lesz ebből?
- Egyik, másik ember:** (Botját levegőbe emelve, ütésre készen) Agyon kell ütni az árulót, üssük agyon!
- Trnka:** (Kezével elhárítja a botokat). Na nézd! A Jano kölyök! Hát te mit keresel erre?
- Murgács:** Ne bántások a fiut! Ha végeztek vele, az az csak újabb bajt hozna rá. (Janohoz) Gyere ide fiam!
- Bálint:** Már én tanító ur nem eresztem el, nem bízom az ilyen gyors lábu fickóban. Ha ez feljelent, ugyancsak hüvőre tessz nek minket.

- Murgács:** Beszélj fiam, mit csináltál itt.
- Jano:** (Aki eleinte nagyon meg volt ijedve, de halva, hogy nem merik őt bántani, felbátorodva, dacosan.) Hallgatóztam. Maguk itt összeesküvést csinálnak a szegény cseh haza ellen. Ez nem szíp. Üssön agyon Janot, Jano nem flioi, de a szegény haza nem enged elvenni. Nagyságos pan zsupán fogja minden megtudni, akkor lesz maguknak nye dobre. Viszik magukat Prága város, ott megvan nagy tömlőc.
- Trnka:** Le kellene lökni valami szakadékkba.
- Murgács:** Ne bántások őt, ő nem tehet róla, hogy ilyenek nevelték az iskolában. Megpróbálom észretériteni, ha sikerül meggyőzni, akkor leszünk a legnagyobb biztonságban.
- Bálint:** (Egyre togvá a fiut gallériánál). Kár a szót vesztegetni!
- Murgács:** (Mint tanító korában, odahajol a gyerekekhez, szeliden szól hozzá.) Hol születél, Janó fiam.
- Jano:** Zolyomban. Ott volt az enyim apám uraságnál kocsis. De gyütt a nagy háboru, a gaz magyarok Jano apját kergették a háboruba és ott meghalt. Jano most árva, Janonak most van rossz dolga . . .
- Murgács:** (Közbeszólvá) Látod fiam, te Zolyomban születél, tót vagy. Apád is tót volt és nem cseh. Apád nem is tudott csehből. — Szereted te a csehekét? Kaptál te már a csehekőtől mást, mint verést? A csehek fiam betörték ide, erőszakkal elvették ezt a földet, azóta van itt a tótnak nyomorusága, szegénység. Azelőtt ez az ország sok-sok száz évig a magyaroké volt, akkor az összes tótoknak jó dolguk volt, apádnak is. Látod, mi is tótok vagyunk és mi emlékszünk arra, milyen volt amikor még a magyarok itt voltak. Menynyivel jobb volt, akkor. A magyarok szerették a tótokat. Ha ez megint Magyarország lesz, akkor a tótoknak ismét meglesz a boldogságuk.
- Jano:** (Bizonytalan hangon.) Lehet pan uscitél, elhiszek én aztat, de nekem már nem lesz boldogság, akkor nem lesz. Az enyim apám a magyarok kergették a háboruba, ott meghalt, a magyarok harcoltak a cseh testvér ellen. A cseh uscitél mondta is, ha a magyarok bejönnek, minden tót le fognak gyilkolni. Én azt nem akarom.
- Hadirokkant:** (Erélyes mosdulattal a fiuhoz biceg s karjánál fogva maga elé rántja a fiut.) Ide néz Jano! Látod ezt a kart? (Hiányzó félkezére mutat.) Ismersz engem? Tudod miért vagyok rokkant? Nézd a lábam is meg van löve. Most is be van kötve. Tudod hogy hol hagytam a karom? Tudod hogy hogyan lötték át a lábam? Nem! Hát hallgass ide! Engem is a magyarok küldtek a háboruba. De nem kellett kétszer
- mondani, mentem én szívesen a mikor az ellenség betört ebbe az országba. Akkor jött az a sok-sok magyar katona segíteni kiverni az ellenséget. Már a határon voltunk, futott az ellenség, mi nagyon fáradtak voltunk, lepihentünk. Tőlünk jobbra a csehek voltak, mi meg apadtunk. A csehek? Nem védelmetek ezt a szép országot, hanem mialatt apadtuk a te apádéval, aki freiter volt ott fekdőt mellettem, azok a bitang gaz csehek átszöktek az ellenséghez, megadták magukat és elmondták, hogy tájéznák bátran, mi alszunk. Az ellenség cseh áru is miatt ránk tört. Volt olyan intózatos csata, olyat még soha sem láttunk. De sokan meghaltak! Ott lötték le az apádat is. Az Isten nyugoszálja a csugból csak magam maradtam. A többi mind elveszett. Én is megbeszéltem egy kézigónát elszakította a karomat, egy golyóval meg a lábamat lötték át. Micoda csata volt az! Látod, ha a magyarok nem segítenek, akkor most volna ez az ország sem a miénk, én is meghaltam volna. Látod Jano fiam, nem a magyarok, hanem a csehek okosták azt hogy apád meghalt! A nagy háboruban a csehek miatt sok-sok dőtköt legény, meg magyar katona meghalt. Aki meg nem, az is sebesült és beteg. Akkor gyütték a csehek, az Isten verje meg őket ott ahol vannak. Ők erősek voltak, ő közülük alig haltak meg a háboruban. Sokan voltak, csak úgy beszéltek az országba. Mentek volna ők tovább is, de gyávák féltek a Horthy-katonáktól. Igen Jano őcsém! Hiába nézel, így lett ez most nagy Csehszág! S így lettünk mi tótok, te is meg én is, meg mindnyájan koldusok, hogy akik emlékeznek rá, azok mind sírva várják a magyarokat. Hát most mehetsz őcsém, Jano! Menj! Nem bántunk, jelents fel minket, mond el a mandátoknak, hogy mi szerettük a magyarokat, hogy mi vissza akarjuk őket hívni. Menj hát! Hát még mindig nem mégyss?
- Jano:** (Hadirokkant beszéde alatt egyre jobban lehajtja a fejét. Az utolsó szavaknál már fűdőkötő zokogásba tör ki, kabátja ujjával törli a szemét). Apám — édes apám!
- Többiek:** (A hadirokkant beszéde alatt bólogtatnak). Igen! Ugy van! Ott voltam én is! Láttam! — (Közbeszólások hangzanak el).
- Murgács:** (Látva a helyzetet). No Jano fiam, miért sírsz, miért nem szaladsz a szupánhoz.
- Jano:** (Hirtelen letűli a könnyeit, feléngedő arccal felugrik). Ha én ezt tudtam volna! Nem! Jano nem megy! Jano itt marad! Jano már nem haragzik a magyarokra, Jano már szereti őket.) (Majd időközben a Pista kezében felhagyatott zászlót hirtelen alkáhos emeli, megcsókolja).

Murgács: (Ége emelt arccal.) Hála neked magyarok Istene, hogy ismét eggyel több lett szent ügyünk katonája.

Trnka: Mond Jano fiam, tényleg kémkedni akartál?
Jano: (Tiltakozva.) Nem pan Trnka! Hadruska adott Janonak egy pofont, azt mondta, számár vagyok. Jano volt nagyon szomorú s elindult világba. Új gazda akarok keresni. Erre felé mentem. Ugy láttam, mi meg van itt.

Egy gazda: No öcsém Jano! Ha nincs gazdád, nekem olyan legény kell, mint te. Gyere hozzám, majd megegyezünk!

Bálint: Csodálatosak az Istennek utjai.

Murgács: Mind ilyen szelíd jó lélek, csak az a baj, hogy kivették a mi kezünkéből!

Pista: (Fejét rázva.) Nem hiszek én az ilyen hirtelen megtérésnek!

Jano: A fiatal ur bennem nem bizza. Jano van becsületes. Jano eddig nem tudta mit kell csinálni, Jano most tudja. (Hirtelen letérdel, keblére teszi jobb kezét.) Bizony Isten, az én szegény apám sirjára esküszöm, hogy ezután mindig fogom szeretni a magyar és igérek, hogy pan Trnka vagy pan Murgács akarmi parancsolja, azt én mindent megcsinálja. Éljen Magyarország!

Mind egyszerre: Éljen Magyarország! (Pista meglobogtatja a zászlót).

Bálint: (Megnézi az óráját.) Szent Isten! Kedves barátaim, nekem mennem kell, hogy elérjem a vonatot. Hosszu az út még odáig. Mennem kell Magyarországra. Ég veletek. (Murgáccsal kezét fog, Pistától, Trnkától búcsúzik. (Többiekhez.) Az ég áldjon benneteket, soha sem fogom ezt az éjszakát elfelejteni és ha haza érek, megmondom nektek, hogy nyugodtak lehetnek, az ős haza még nem vezett el, idekint is egyre szaporodnak a magyarok. Az isten áldja meg a magyarokat. — (Táskáját felvéve, menni akar).

Hadirokkant: Mondja el a fiatal ur odaát, hogy bár szuronyal fojtják torkunkra a szót, azért mi a szabadság ünnepét még is megünnepeltük s vigye magával legszebb dalunkat. (Éneklj.) Hazádnak rendületlenül . . .

Bálint: (Integetve eltávozik az ének alatt.)

Többiek: (Kalapjukat, kezüket lengetve a távozó után, lassanként mind átvéve az éneket, együtt fújják.) Hazádnak rendületlenül . . . (Ének közben a függöny lemegy, az ének a függöny mögől tovább hallatszik.)

V E G E .

Rhi az Eötvös-Alap Biztosítási Osztályába belép, nemesah önmagáról és családjáról gondoskodott, hanem soh özvegy és árva hönnyelt is lelőrt!

HIVATALOS RÉSZ

2892—1936. sz.

Valamennyi állami, községi, izr. és magán eliskola Tek. Igazgatóságának, Iskolaszékének.

A vallás- és közoktatásügyi Miniszter ur 2969—1936. eln. sz. rendeletével (megjelent a Néptanítók Lapja f. évi augusztus hó 1.-i számában) Horváth József dr. tanügyi segédtitkár „Határidő mutató” c. munkáját engedélyezte és hozzájárult ahhoz, hogy azt a népoktatási intézetek ott, ahol arra fedezett van, megrendeljék.

A Határidő-mutató falra felüggeszthető nagy iv papíron készült. Alkalmas arra, hogy a tanügyi tevékenységben állandó figyelmeztetőül szolgáljon a határidőkre vonatkozólag. Erre való tekintettel figyelmebe ajánlom azt a Tek. Címnek. A Határidő-mutató ára: 1 P.

Megrendelhető a szerzőnél: Makó, Kir. Tanfelügyelőség.

Szolnok, 1936. augusztus hó 26.

Hivatalfőnök szabadságon:

Dr. Horváth Zoltán
tanügyi segédfoglalmazó.

2127—1936. szám.

Valamennyi állami, községi és nem állami elemi és önálló gazd. népiskola Tek. Igazgatóságának, Állomáshelyén.

Konkrét esetekből kifolyóan, összhangban az 1930. évi XLVII. t. c. 2. és 5. §-ai alapján kiadott 865—1—70, 1931. számú VKM. körrendelet 9. pontjában, — nem különben a 73.813—1934. számú VKM. körrendeletben foglaltakkal, továbbá a tanítók érdekében eddig is érvényesített méltányossági szempontok figyelembevételével — tudomásvétele és a tanárokkal leendő közlés végett értesitem Igazgató urat, hogy a VKM. ur 1936. szeptember hó 7.én 77.816—1936. szám alatt kelt rendeletében közölte velem, miszerint a katonai szolgálat nemcsak az esetben számítandó be a segédtanítói szolgálat idejébe, ha a tanító rendes, vagy segédtanítói minőségben vonult be katonai szol-

gálatra, hanem akkor is, ha a katonai szolgálat a helyettes (kisegítő) és segédtanítói szolgálat közé esik, feltéve, hogy a kétféle szolgálat között nincs 30 napot meghaladó megszakítás. Ez a segédtanítói szolgálat rendszerezése tárgyában alkotott, törvényes felhatalmazással kiadott vonatkozó rendelet szelleméből s intencióiból és a jelen VKM. körrendelet elején hivatkozott 73.813—1934. számú körrendeletben foglaltakból is következik, de méltánytalan is volna, ha az egyébként egyfolytában teljesített tanítói szolgálat (helyettes,) kisegítő (és segédtanítói szolgálat) azért tekintenék megszakítottnak, mert a tanító a két szolgálat közötti időben katonai szolgálatának tett eleget.

Szolnok, 1936. szeptember hó 18.

Hiv. főnök távol:

Kovács János

tanügyi titkár, kir. tanfelügyelő.

Kartársak szives figyelmébe! Tervezések elkerülése céljából az elnökség ezúton is közli, hogy minden állami, községi, társulati, uradalmi, izraelita, magániskola és ovoda rendes és segédi minőségben alkalmazott tanítója vagy ovónője hivatalból kötelezett tagja a Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Általános Tanítói Egyesületnek. Évi tagdíj 4 P. Tagdíj ellenében minden tag megkapja az egyesület hivatalos lapját a Népművelés. A lap visszaküldése tehát senkit nem mentesít a tagdíj fizetése alól. A tagdíjak Csiky Ernő áll. isk. igazgató egyesületi pénztáros Szolnok, Thököly-utí áll. iskola címére küldendők. Az évi tagdíjak tanévenként és nem polgári évenként iratnak elő.

Elnökség.

IRODALOM

Testnevelési kézikönyv.

Cserezyák Ignác testnevelési tanár és Kántor Imre áll. tanító — Az elemi népiskolai testnevelés gyakorlati kézikönyve — I. részben az elemi iskola I-II. osztályának a testnevelését dolgozták ki oly sikerűlten, hogy nincs

oly tanító kinek testnevelési munkáját ne könnyítené meg a mű tanulmányozása.

A könyv általános részében s gyakorlati nevelő ad igen értékes és ötletes tanácsokat. Előnye, hogy az osztatlan iskolai tanítónak is ad megoldási lehetőséget. Különös értéke pedig az, hogy a két osztály egész évi anyagát abban a szellemben dolgozza fel, amelyben azt a mai testnevelés sugallja. A harminikus testnevelésnél a jó kedély ebrentartásról sohasem feledkezik meg s alkalmas játékok, dalok közbeiktatásával (az utóbbiak korát is hozza) a testnevelési órát a gyermek részére kedves élménnyé varázsolja. A tanító részére pedig teljesen megkönnyíti. A mű ára 2 P. Megrendelhető: Cserezyák Ignác testnevelési tanárnál Magyaróvár. (tf)

Magyar Tanítók Évkönyve kedvezményes áron.

Sokan fordultak az évkönyvek szerkesztőjéhez azért, hogy az évkönyvet 5 P. bolti ár helyett 3 P. kedvezményes áron szerezhessek meg. A szerkesztő módot talált arra, hogy ezeket a kívánságokat, amíg a készlet tart (kevés van minden évfolyamból), kedvezményes áron, kötetenkint 3 pengőért megküldje. Az 1931—32. tanévi évkönyvben az általános tájékoztatás mellett, mely kiterjedt, kiemelkedő rész minden tárgyának felekre beosztott részletes tanmenete. Az 1935—36. tanévi részletesen foglalkozik az iskolai ügyekkel, beiskolázással, tanítók személyi ügyekkel, választással, helyettesítéssel, szabadságokkal, illetmény ügyekkel, államsegély kéréssel, lakás és lakbérrel, családi pótlékkal, hadipótlékkal, — nyugdíjazási kérdésekkel, a nyugdíj összeg, özvegyi segélypénz megállapításával, betegsegélyezéssel, költségvetés, számadani ügyekkel, általában minden olyan ügygel, ami az iskolát és tanítót közelről érdekli. Az 1936—37. tanévi a legújabb rendeleteket ismerteti, tartalmazza az ország tanítóinak, tanítónőinek, ovónőinek teljes névsorát a szolgálati idő felosztásával, a tanügyigazgatás tisztviselői, köznevelési iskolafelügyelők nevét és beosztását: tájékoztatásokat nyújt a tanítási változatok készítésére, az ált.

továbbképzőiskola hetekre beosztott tanmenetet hozza. Aki az évkönyvek bármelyikét meg akarja szerezni, annak az árába 3 P.-t és a postaköltségre 61 fillért, összesen 3 P. 61 fillért Bene Lajos, Budapest, 39.365. sz. postatakarékpénztári csekkszámlára küldjön be és a szerkesztő a kívánt könyvet bérmentesen megküldi.

A Magyar Kórus októberi száma most jelent meg. Az értékes egyházzenei folyóirat szövegrészében P. Szedő Dénes, Johnner D. Kerényi György, Deák Bárdos György, Hajnal István értékes cikket találjuk. Zenei mellékletei: 7 bicínium, Lassus. Rothenbucher, Kerényi György és Bárdos Lajos kétszólamu énekei, Liszt: Cantatibus organis, Szent Cecília-napi antifona, Karácsonyi pásztortánc (Kodály gyermekkórusa) Bárdos: Karácsonyi bölcsődal, Christus vincit (korális). Kiadóhivatal: Bp. I. Fery Oszkár-u. 55. Évi előfiz: 9 P. Egyes szám: 2 P. 40 f.

MIREK

Kitüntetés. A Magyar Vöröskereszt Országos Elnöksége a Budapesten rendezett elsősegély és balesetvédelmi nemzetközi értekezlet alkalmából Bihary István tanügyi tanácsosnak, vármegyénk népoktatásügyének közszeretben álló, kiváló vezetőjének — a balesetvédelem és mentésügy terén szerzett érdemei elismeréséül — A Magyar Vöröskereszt mentésügyi kongresszusának emlék-diszjervényét adományozta. Örömmel és jóleső erzéssel vettük e hírt, amelyben céltudatosan keresztülviitt közegészségügyi munkájának elismerését látjuk. A Magyar Vöröskereszt Ifjúsági csoportjainak megszervezésével nagy szolgálatokat tett nemcsak a nevelés ügyének, de száz és száz szegény, jobb sorsra érdemes kicsiny magyar szeméből törülte le a nélkülözés fakasztotta keserű könnyeket.

A Magyar Vöröskereszt Elnökségének ez

ujabb szép elismerése örömet kelt mindnyájunkban, akik az ő fáradhatatlan buzgóságának közvetlen szemlélői és tanúi vagyunk. — Az ő öröme a miénk is, — mindnyájunké. Szíves örömet követi őt a vármegye minden tanítója azon az uton, amely az iskolai élet homlokterébe a nevelés életfenntartó gondolatát, az egymás iránti szeretet kifejlesztésének szükségességét állítja.

Az egészségesebb, a szebb, a nemesebb és boldogabb nemzedék érdekében kifejtett munkájának szép elismerése mellé odahelyezzük tanítóit lelkünk nagybecsülését és meleg szeretetét is.

Névváltozás. Lapunk felelős szerkesztője, *Greczmayer Károly* isk. igazgató, iskolafelügyelő, családi nevét, belügyminiszteri engedéllyel *Királdi*-ra változtatta.

A beiratási díjak beszállítása. A VKM. ur külön rendeletben szorgalmazza az 1930. VII. tc. szigorú végrehajtását, vagyis hogy a beiratási díjak 50 százalékát a Népiszkolai Tanítói Alap javára okvetlenül be kell fizetni. A rendelet be nem tartása esetén a legszigorubb megtorlást helyezi kilátásba.

Kinevezés. Vitéz *Bányay Kálmán* ber. áll. isk. igazgató, iskolafelügyelő, a váci rom. kat. egyházmegye, dr. *Nagy Lajos* karcagi ref. isk. igazgató, iskolafelügyelő, a tiszántúli ref. egyházkerület hármas bizottságának tagjává neveztetett ki. — A megítéltelő megbízásokhoz gratulálunk!

Áthelyezés. Ferenczy Ella Jászfelsőszentgyörgyről Pilisszentkeresztre, Borbély Vilma Szolnokról Magyarlakra, Csontos Sándor Dévaványáról Szolnok-Alcisiba, Kiss Kálmán Tiszavárkonyról Debrecen Köntösgátra, vitéz Rakolczai Gábor Dunakilitiről Kunszentmártonba, Farkas Mária Törökszentmiklós Sűrűdőlől Orgoványra, Liszy Pál Törökszentmiklós-Ujballáról Orgoványra, Andor Ferenc Kalocsáról a jászladányi önálló gazd. iskolához, Csillikné, Koroknay Karola áll. ovónő Rákóczi-falváról Sümegre, Burgerné Deli Jolán áll. ovónő Rákóczi-falvára helyeztetett át. Áthelyez-

tek továbbá Szász József cibakházai áll. tanító Pándra, Hidegkuti Róza piriceis. tanítónő Dévaványa-Sártóra, Vágó Elemér dévaványafudéri áll. tanító Debrecen kult.-re, Faragó Sándor nyirmihálydi h. tanító Debrecen-Köntösgátra, Kovács Kálmán Mezőtur-Csiderberek-ről Cegléd kult.-re.

Az Ifj. Vöröskereszt Csoportok múlt tanévben még fokozottabb munkát fejtettek ki megyénkben. Örvedetes szaporodást mutat a csoportok száma mely a lefolyt évben az előzőnek kétszeresére emelkedett, úgy hogy a 184 iskolában 282 volt a működő ifjúsági vöröskereszt csoportok száma. Ebből 114 állami iskolában 186 csoport működött, 22 közs. iskolában 22, 25 ref. iskolában 47 csoport, 9 rk. iskolában 11, 10 uradalmi iskolában 10 csoport, és 4 izr. iskolában 6 ifjúsági vöröskereszt-csoport működött. A játékonnykodásban, a felebaráti szeretet ápolásában is bőven kivették részüket. Reggelivel, tízóráival ebéddel segélyeztek összesen 15.394 tanulót. Kiosztottak 1.171 szeretetsomagot, pénz-segélyként 517 P. 20 f-t, babot 62 kg-t, borsót 23 kg-t, lisztet 554 kg-t, zsírt 71 kg-t, szalonnát 39 kg-t, cukrot 5 kg-t, mézet 18 kg-t, és szappant 15 kg-t. A működő Vöröskereszt Csoportok működése minden dicsőretet megérdemel, mert az anyagi juttatásokon kívül nagy nemzetnevelői munkásságot fejtnek ki, igyekezőn megvalósítani azokat a vallás-erkölcsi, egészségügyi és szociális célkitűzéseket, amelyek végezt életreihavattak.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi Miniszter ur *Buday Gusztáv* szolnoki gazdasági szaktanitót, a szolnoki önálló gazdasági iskolához igazgatóvá nevezte ki. Gratulálunk!

Tanító választás. *Doroszlai Elek* okl. tanító a fegyverneki községi, *Horváth János* okl. tanító a kunhegyesi ref. iskolához s. tanítóvá választatott meg.

Érdekes számok. A tanév kezdetével 8992 iskolában kezdődött meg a tanítás Magyarországon. 1.600.000 tanuló kezdte meg a munkát. A beiratás és a tanulók felszerelése

kb. huszmillió pengőt forgatott meg. Az állam és a többi iskolafenntartó kb. százmillió pengőt fordít egy tanévben a 6—18 éves nemzedék oktatására. Egy-egy tanítási nap 434.156 P-be kerül, amelyből maga az állam 1911 iskolában 141.652 P-t költ naponta. A statisztika rendkívül érdekes képet ad arról, hogy a világháború óta az egyes nemzeteknél mennyire fejlődött a közművelődés fejlesztése. A középiskolai tanulók száma Oroszországban 180 százalékkal, Japánban 134 százalékkal, az Egyesült Államokban 104 százalékkal emelkedett. Utánuk a sorrend a következő: Olaszország 100 százalék, Franciaország 51 százalék, Ausztria 46 százalék, Anglia 43 százalék, Magyarország 20 százalék, Németországban viszont 29 százalék a csökkenés, mert ott a kötelező oktatás színvonalát emelték s a drága középiskolák inkább csak az egyetemek előkészítői. Az egyetemi hallgatók számának 76 százalékos emelkedésével Olaszország vezet. Utána a sorrend: Németország 41, Ausztria 40, Franciaország 38, Egyesült Államok 29, Japán 21, Anglia 19, Magyarországon a zárt-szám miatt nagyon mérsékelte a szaporodás, összesen 11 százalék. A nőhallgatók száma Magyarországon az utolsó kilenc év alatt rohamos emelkedést mutat. 56 százalék az emelkedés, ami a létszámnak azonban csak 15 százaléka, míg az Egyesült Államokban az egyetemeken és főiskolákon több a nőhallgatók száma, mint a férfiaké. A gyengébb, nem ugyanis a teljes létszám 62 százalékaival van képviselve.

A leventekötelezettség szabályozása. Dr. Hóman Bálint kultuszminiszter rendeletben szabályozta a leventekötelezettség kötelezéseit. A rendelet kimondja, hogy tartoznak heti három órán át az évről legalább nyolc, legfeljebb kilenc hónapján át ténylegesen részt venni és az őket érdeklő népművelési előadásokon résztvenni. Megállapítja a rendelet azt is, hogy a leventekötelez ifjú mulasztást követ el, pénzbírság helyett dorgálásnak és megfédésnek van helye.

A gyümölcsfa piaci árusítása. Darányi Kálmán földművelésügyi miniszter rendeletet adott ki, amely szabaddá teszi a rózsza forgalmát, de megtiltja a gyümölcsfának piacon való árusítását és kötelezővé teszi a jeltablázást az egész faiskolai forgalomban.

Segédtanítói kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Kalas Zoltán jászberényi, *Nedeczky Margit* kunszentmártoni, *Petres László* és *Csumitta Margit* jászárokszállási és Várnagyiné *Somogyi Mária* pusztakengyeli áll. helyettes tanítókat segédtanítókká nevezte ki.

Helyettes tanítói minőségben folytatólag megbizattak a következő okl. tanerők: Incze Tibor (Jászberény), Kalas Zoltán (Jászberény), Ujházi Irén (Jászberény), Hajmásy József (Jászberény), Gadányi József (Jászárokszállás), Csumitta Margit (Jászárokszállás), Fekete Kálmán (Jászberény), Tóth Jolán (Jászberény), Antal Mária (Jászladány), Horváth Ferenc, Szobonya Lajos és Kuhn András (Kisujszállás), *Nedeczky Margit* (Kunszentmárton), Révész Endre (Kunszentmárton), Nagy Kálmán (Tiszaföldvár), Csaplár Pál (Szelevény), Varjassy István (Szelevény), Poór Ernő (Szelevény), Kerényi Sándor (Rákóczi falva), özv. Kovács Lászlóné (Rákóczi falva), Gerencsér Béla (Nagytrén), Kálló Mária (Nagykőrű), Békés László (Mezőtur), Vágó Róza (Mezőtur), Szőke Ilona, Andók István, özv. Acsayné Mohai Margit, Rihcweiszné Kosztolányi Sarolta és Fátyol Jenő (Törökszentmiklós), Dollák Árpád (Tiszasüly), Mantuánó Janka (Tiszaföldvár), Nagy Kálmán és Doktor István (Turkeve), Várnagyiné Somogyi Mária (Törökszentmiklós), Máthé Gábor és Jancsó Aladár (Mezőtur), Almássy Sára (Jászdózsza).

Kisegítő tanítói minőségben alkalmaztatott: Gulyás Anna az abádszalóki r. k. és Kabdebó Matild a jászfelszentgyörgyi tanyai áll. el. iskolához.

Első ízben alkalmazott helyettes tanítók lettek: Dobos Ferenc és Kiss Bálint a dévaványai kült., Hargitta Péter a jászladányi kült. Kontra Sándor a cibakházai, Monori József a törökszentmiklói, Móró Ferenc a jászárokszállási, Bajkán Lajos a kenderesi kült.

Szendics Ilona a jászárokszállási kült. áll. el. iskoláknál.

Megválasztottak: Tóth Kálmán, Cs. Kovács Imre és Nagy Jenő okl. tanítók a karcagi ref. el. iskolához.

Az állami tanítók közgyűlése. Az Állami Tanítók és Óvónők Országos Egyesületének központi választmánya a jubiláris taggyűlést előkészítő negyedéves gyűlést tartott. *Galla Endre* elnöki megnyitójában megemlékezett *Gömbös Gyula* miniszterelnök haláláról. Vitéz *Csorba Ódon* főtitkár beszámolt az elnökség működéséről és a körök tevékenységéről. Bejelentette, hogy a körök egyhangulag kérik a helyettes tanítói minőség megszüntetését és egyöntetűen sürgetik a mindennapi tankötelettségnek a tízennégy évig történő meghosszabbítását. A választmány kéri, hogy a készülő gondnoksági utasítás kiadása előtt az egyesület véleményét hallgassák meg. A VII. fizetési osztályba való kinevezéseknél kizárólagosan a tanítói érdem kerüljön előtérbe. Minden érdemes és jól minősített tanító időben kerülhessen a VII. fizetési osztályba.

Nyugtázások: Tagdíj címen: Szentiványi Béla 4 P. Kun Lajos 4 P. Jászberény, Méhes Gyula 4 P. Dévaványa, Nyilas György 4 P. Jánoshida, Hevesnagykunsági ref. Tanítóegyesület 50 P. Kisujszállás, Szalay Irma 5 P. Pusztakengyel, D. Mészáros Gyula és Gyuláné 8 P. Szolnok, Rab Ilona 14 P. Besenyszög, Schicszler Hugó 2 P. Szajol, Bathó Róza, Benyovszky Jolán, Benyovszky Ida, Báthory Vilmosné, Blénesy Jánosné, Józsy Ferencné, Jankovics Béláné, Koháry Ilona, Keszthelyi Ferenc, Kis Károlyné, Magyar Károlyné, Németh Mária, Perényi Margit, Ring Károlyné, Ring Károly, Mocsári József, László József, Ruzs János, Skoda Mária, Skoda Ilona, Szegedy Jánosné, Szentiványi Béláné, Szentirmay Kálmánné, Vásárhelyi Mária 4—4 P. Kis Károly 2 P. Jászberény, Csernyiné, K. Mária 2 P., Császár Ferencné 3 P. Szolnok.

Temetkezési díj címen: Czifra Sándor 4 P. 80 f., Dr. Bérczy Ernőné 31 P. Szolnok, Madarász Anna 6 P. Budapest.

ΡΕΝΥΙ ΔΕΖΣΟ, ΣΖΟΛΝΟΛ

Τελεφων. 113.

Λογισθηκό τακτικό

Πλατ.-Με.

Κοιζαγχατάσι άγυνέδι,
Κολαί, Κόσιγεγυτά, Πένταγυ,
έσ μεταβυταλοσ Πυομιατρώνυοκόβλο,
Μεταί Πραγρελέκόβλο, Ιργέπεκόβλο έσ
τρογέρας Πέκόβλο, Ιζιέλι κόνυρεν άγυνέδι.
Δεδοζομύομιατρίοκινέκ άσ είσμερην λογίοβλο
Κερεκελεμί, Ραίονί, Ραίονί Πυογυαζερέζετι Δοβομύ.
Α υίαζέκην λογίοβλο έσμερην λογίοβλο έσμερην Κασίσι α
λογίοβλο έσμερην λογίοβλο έσμερην Κασίσι α
α λογίοβλο έσμερην λογίοβλο έσμερην Κασίσι α
Κόνυρομύομιατρίοκινέκ άσ είσμερην λογίοβλο,
λογίοβλο έσμερην λογίοβλο έσμερην Κασίσι α
Κόνυρεκέτι, Ρόπλοπέκίσι, Κόνυρεκέτι,
Κόνυρεκέτι έσ άδύλ Κόνυρεκέτι,
έσ μέτρων άσμερην λογίοβλο,
Πυομιατρίοκινέκ άσ είσμερην λογίοβλο.

Κόνυρομύομιατρίοκινέκ άσ είσμερην λογίοβλο.

Κόνυρομύομιατρίοκινέκ άσ είσμερην λογίοβλο

Κόνυρομύομιατρίοκινέκ άσ είσμερην λογίοβλο

Ιφυσάγι έσ τανιτόι Κόνυρομύομιατρίοκινέκ άσ είσμερην λογίοβλο
σζάμάρα άσμερην λογίοβλο Κόνυρεκέτι
Κεδβεζό φίζετέσι φελέτελεκ
Μελέτι Κασίσι α

Ρένυι Δεζσό
Κόνυρομύομιατρίοκινέκ άσ είσμερην λογίοβλο, Σζολνόκ.

Α Δάρμεγγεφελ Τανιτότέστέκίσι άσ είσμερην λογίοβλο „ΕΡΤΕΣΤΕΛΟ
ΚΟΝΥΡΕΚΕΤΙ” Κασίσι α. Ας άσμερην λογίοβλο, άσ είσμερην λογίοβλο.

XXIX. évfolyam.

11-12. szám

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI NÉPMŰVELÉS

Felolós szerkesztő:
Királdi Károly

Felolós kiadó:
Csiky Ernő

Szolnok, 1936. november—december hó.

RENYI DEZSŐ KÖNYVNYOMDÁJA SZOLNOK.

TELEFON 113.

RENYI DEZSŐ

Tanhangyak

Tanszerek

Időgyűjtések

Programok

RENYI DEZSŐ SZOLNOK

15

szágos egyesülettel, egy-egy ma természetesenek talált beosztás eléréséért.

Nem volt irigylésemelőt helyzete az elnöknek és vezetőségnek akkor sem! Két malomkő közé szorulva végezte kemény munkáját, mert az államkincstár ajtóinak őrzői akkor is ridegszívű számemberek voltak s akkor is ismert válasz volt a „nincs rá fedezet”. Sokszor jöttek haza keserű szívvel, lehangoltan a minisztériumokban deputációzó elnökök és tanítóvezérek. De legyőzték a csüggedést s másnap új munkába fogtak, dolgoztak, cikkeztek, agitáltak, hogy a nemzet napszámosa megkapja az ő megszolgált bérét, hogy nyugod lélekkel lépjen a tanterembe, hogy szárnyaló lelkét ne huzza le a sáros földre az anyagi gond.

A mai nehéz idők küzdelmes éveit a jóléti intézmények megalapozása, kiépítése foglalja le. Es a harc a meglevők megtartásáért. Mert ma már ezért is küzdeni kell, hogy négy évtized keserves munkájával elért eredménye meg tartható legyen. És nem rajtuk múlik, hogy a tanítószág sokszorosán megszolgált kenyéréből mégis letörnek egy-egy darabot.

Háládatlan szerep ez, de végzik kitarással, köszönetre, elismerésre nem számítva, végzik a jobb, szebb jövő reményében. Dolgoznak fáradhatatlanul a magyar kultúra és a magyar tanítószág érdekében.

Az állami tanítószág hálájával emlékezik az Egyesület régi vezéreiről, Bacs Györgyről, az alapítóról, dr. Vargóczy Jánosról, Blázsik Mihályról, Kozma Lászlóról, Brózsik Pálról; Osztie Béláról és a többiekéről kiknek nevei mellett Galla Endre, Berkenyi Károly, vitéz Csorba Ödön nevei az újabb fellendülés korszakát jelzik, s amely nevek arany betűkkel vannak feljegyezve nemcsak a jubiláló egyesület évkönyveiben, de a magyar népoktatásügy történelmének lapjain is.

Siker, Isten áldása kísérje az Egyesület nemes munkáját, hogy jövője méltó legyen az eredményekben gazdag múltjához!

Királdi Károly.

A vármegyei ált. tanítóegyesület Temetkezési Alosztálya jótékony intézmény. Minden tanítótársunk saját érdekében cselekszik, ha tagnak belép.

A népoktatási törvények egyes végrehajtási utasításainak módosítása.

A vallás-és közoktatásügyi miniszter ur elrendelte az egyes népoktatási törvények végrehajtási utasításainak nevezetesen a kir. tanfelügyelői, az áll. el. isk. gondnoksági és közs. iskolaszéki utasítások módosítását. Szükségessé vált ez azért, mert az említett utasítások egyes részletei időközben részint elavultak, részint az újabb törvények és rendeletek következtében változást szenvedtek.

Vitéz dr. Bessenyei Lajos tankerületi kir. főigazgató ur kezdeményezésére és rendelkezése folytán a tankerület vezető kir. tanfelügyelői a főigazgatósággal együtt, Szolnokon egybegyűltek és a f. évi december 4-én és 5-én a tiszparti áll. iskola tanácstermében együttes értekezletet tartottak az utasítások módosítása ügyében. Résztvettek az értekezleten vitéz dr. Bessenyei Lajos tankerületi kir. főigazgatón kívül dr. Hoffmann István tanügyi tanácsos, főigazgató-helyettes, továbbá Bihary István szolnokvármegyei, dr. Testlery Károly szabolcsvármegyei, dr. Jakab László biharvármegyei, dr. Szücs János szatmárvármegyei vezető kir. tanfelügyelők és dr. Kovács János szolnokvármegyei beosztott tanfelügyelő, tanügyi titkár utóbbi ugyanis mint jegyzőkönyv-vezető.

Az értekezlet mindhárom utasítást egymástól elkülönítve tárgyalta úgy, hogy egy-egy utasítás tárgyalása fél-fél napot vett igénybe. Az utasítások módosítására vonatkozólag, javaslat kidolgozására, a három utasításnak megfelelően, három előadó már több héttel előbb ki volt jelölve, úgy hogy az értekezlet már kész javaslatokat tárgyalt és ezeket szakaszonkénti megvitatás után fogadta el.

Az előadók aztán a javaslatokat az értekezleten történt megállapodásokhoz híven átdolgozzák és az átdolgozott javaslatokat a debreceni tankerület: kir. főigazgató urhoz felterjesztik, a kultuszminiszter urhoz leendő továbbítás végett.

Az egész országból ekként mindenünnen felterjesztett módosító javaslatok felhasználásával azután a kultuszminisztérium fogja a három utasítást átdolgozni és kiadni. (dr. K. J.)

EGYESÜLETI ÉLET PÁLYAZAT.

A Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Általános Tanítóegyesület a következő pályázatot hirdeti meg:

Hogyan lehetne az osztatlan iskola tanító-ját helyhez kötni s az osztatlan iskola nevelő-oktató munkáját minél eredményesebbé tenni.

Pályázati feltételek:

1. Csak egyesületi tag pályázhat.
2. A pályamunka a papír egyik oldalára idegen kézírással írt, vagy inkább gépelt legyen.
3. A pályázat jelíges. A jelige többszörös papírburkolatban helyezendő borítékba.
4. A pályadíj 30 (Harminc) P. melynek ellenében a pályamű az egyesület tulajdonába kerül.
5. A dicséretre ajánlott pályamunkák szerzőit szintén megnevezzük.
6. Határidő: 1937 március 1.
7. A pályamunkák az egyesületi titkár címére küldendők. (Tóhelyi Ferenc Szolnok-Cukorgyár.)

Szolnok, 1936. december 14-én
Ferenczy Kálmán s. k. Tóhelyi Ferenc s. k.
elnök. titkár.

Választmányi gyűlés Szolnokon.

Vármegyei Általános Tanítóegyesületünk Szolnokon, december 14-én tartotta szokásos téli választmányi gyűlését a vármegyeházán.

Ferenczy Kálmán elnöki megnyitójában hazafiai örömmel emlékezett meg Mussolini milánói beszédéről s Kormányzó Urunk olaszországi utjáról. Fájó kegyelettel búcsuztatta az ősz nagy magyar halottját, vitéz jákfai Gömbös Gyula miniszterelnököt s a napokban elhunyt Száva Lajos jászladányi állami igazgató tagtársunkat.

Tóhelyi Ferenc titkári jelentésében a világhelyzettel foglalkozott s evangéliumi alapon tárgyalta a ma szociális problémáinak a tanítót érintő vonatkozásait. Örömmel jelentette még, hogy az Áll. Tanítók Országos Egyesülete nemrég lezajlott jubileumi közgyűlésén Ferenczy

Kálmán szolnoki felügyelő-igazgatót; egyesületi elnökünket, alelnökévé választotta.

Csiky Ernő pénztáros sajnálattal jelentette, hogy a késedelmes tagdíjbefizetés miatt pénztári helyzetünk kedvezőtlen. Javaslataira a választmány ezuton is kéri az érintett tagtársakat, hogy küldjék be az elmaradt tagdíjakat.

A kedvezőtlen anyagi helyzet folytán az egyesület egy darab 30 pengős pályamunkára hirdet ezidén pályázatot, melyet bővebben lapunk más helyén ismertettünk.

A járásköri gyűlések idejéről április havát, közgyűlésül pedig április elejét jelölte a választmány. Ajánlott tétel: — A tanító szociális tevékenysége.

Hosszabban tárgyalta még a választmány a veszprémi tanítóegyesület Balaton menti (örvényesi) parcellázási tervét s megbizta az elnökséget, hogy ez ügyben tárgyaljon a szervező egyesülettel s tegyen jelentést a legközelebbi választmányi gyűlésen. (I. f.)

A temetkezési Egylet tagjainak figyelmébe!

Felkérem a Kartársakat, hogy Bacskó Gyuláné tagtársunk elhunytá alkalmából a temetkezési Egylet pénztárába személyenként a 7 éven felüliek 1 P 20 fillért, a 7 éven aluliak pedig 60 fillért befizetni szivesek legyenek.

Szolnok, 1936. évi dec. hó 1.

Csiky Ernő s. k.
egyes pénztáros.

Az Állami Tanítók és Övönök Országos Egyesületének jubileumi gyűlése

Az Állami Tanítók és Övönök Országos Egyesülete negyvenéves fennállásának megünneplésére december 3-án jubileumi taggyűlést tartott Budapesten a Zeneakadémia nagytermében. Az ünnepi gyűlésen a kultuszminisztert ifj. báró Wlassics Gyula államtitkár képviselte. Megjelentek továbbá a kultuszminisztérium részéről Hertelendy Jenő és Kósa Kálmán miniszteri tanácsosok és Boreczky Elemér miniszteri osztálytanácsos.

A Hírszékgye eléneklése után Galla Endre

elnök magasszárnyalású megnyitó beszédében ismertette az Egyesületnek a magyar tanügy, és a tanítószegély érdekében a lefolyt negy évtized alatt kifejtett munkásságát. Negyven év előtt — mondja beszédében a magyar tanítói egység megteremtése, a tanító tekintélyének, a társadalmi életben való súlyának növelése, erkölcsi és anyagi érdekeinek képviselete és támogatása volt a kitűzött cél. A tanító feladata a gyermek oktatása és nevelése. Ma azonban az emberiségnek szemünk előtt tomboló világnézeti harcában az állami tanítónak fokozott éberséggel kell őrt állania a gondjaira bízott nép mellett. A magyar falvak és tanyák világában gonoszlelkű, idegen pénzzel megfizetett, alapostolok járnak, akik a szenvedést, vörös rém szolgálatába akarják állítani. A magyar tanítószegély fogadalmat tesz, hogy minden rendelkezésére álló erővel igyekszik megóvni a magyar lelkeket.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után vitéz Csorba Ödön főtitkár ismertette az Egyesület történetét, mely után a kultuszminiszter megbízásából ifj. Wlassics Gyula báró üdvözölte a jubiláló egyesületet. Pogány Frigyes ny. h. államtitkár és Kalász tankönyvkiadó vállalat, Rákos István kir. tanácsos, az Eötvös Alap, Ösz Béla tanfelügyelő a székesfevárosi tanítószegély, Berkényi Károly az Orsz. Tanítószövetség, Padányi Frank Antal a tanítóképző intézeti tanárok, Rákosi Zoltán a polg. iskolai tanárok egyesülete képviseletében mondtak üdvözlő beszédeket, majd a különböző tanügyi egyesületek vezetői fejezték ki szerencse kívánataikat.

Az ünnepi gyűlés hódoló táviratot küldött Horthy Miklós kormányzó öfömméltóságának s táviratban üdvözölte Mussolini miniszterelnököt.

Ezután egyhangú lelkesedéssel tiszteletbeli taggá választotta az egyesület báró Wlassics Gyula és gróf Zichy János volt kultuszminisztereket és Hóman Bálint vallás- és közoktatásiügyi minisztert.

Azután a központi választmány javaslatára, Kerék Péter titkár felszólalása után, elhatározták, hogy a felekezeti tanítók módjára,

az állami tanítók is befizetik fizetésük egy százalékát a Kecskeméti Faragó Béla Árvaházba, hogy abban az állami tanítók gyermekei is elhelyezést nyerhessenek. A jövőben gyógyhelyen vagy hegyvidéken árvaházat létesítenek.

Az ünnepi taggyűlés után a képviselői közgyűlés után a képviselői közgyűlés következt, amelyen főtitkári jelentés, számvizsgáló bizottság jelentése, a költségvetés és alapszabálymódosítás letárgyalása után a bírálóbizottság terjesztette elő javaslatát. Pályadíjat nyert Baráth Béla, Bökényi Dániel pályamunkáját dicsérettel jutalmazták.

A képviselői közgyűlés utasította az elnökséget, hogy az emelkedő drágaságra való tekintettel a fizetéslevonások megszüntetése, az állástalan tanítók elhelyezése, a helyettes tanítói intézmény megszüntetése, a tanközelítésségnek két évvel való meghosszabbítása érdekében illetékes helyen sürgősen járjon el. A gyűlés foglalkozott a helyettesi évek beszámításával és kérték, hogy a VII. fiz. oszt.-ba ne 10, hanem 15 százalék neveztessek ki. A tanítói állások betöltésénél első sorban a tanítógyermekekre legyenek figyelemmel. A fiú osztályokban a III. oszt.-tól felfelé férfi tanítókat alkalmazzanak.

A tárgysor utolsó pontja a tisztújítás volt. Egyhangú lelkesedéssel választották Galla Endrét elnökké, vitéz Csorba Ödönt főtitkárrá, Berkényi Károly volt alelnököt díszelnökké. A tisztikar többi tagjai megmaradtak. Alelnökök lettek: Ferenczy Kálmán, Bódy Ottó, Varga Lajos és Zeke Gábor.

A gyűlés, mely után ünnepi ebéd volt, a Hímnusz hangjaival ért véget.

Pályázat. A VKM. a 6041:1936. évi sz. rendeletével „Hogyan készülök elő az egyes tantárgyak metodikai egységeinek tanítására?” címen irodalmi pályázatot hirdet, amelyre csak a helyettes és segédtanítók pályázhatnak. A legjobb pályamunka 100 P. az utána következő kettő 50—50 P. az ezek után következő négy pedig 25—25 P. jutalomban részesül. A pályázat határideje 1937. febr. 1. A Néptanítók Lapja Szerkesztőségébe kell a pályamunkákat beküldeni.

A legszebb ajándék.*

Itta: Vitéz Asztalos Sándor.
Szindarab anyák napjára három képben.

SZEMÉLYEK:

Fazekasné szegény ösveggy viciné
Ilonka 10 éves } gyermekei
Őcsi (Jóska) 8 éves }
Kulcsárné a szomszédasszony
Pista }
Boriska } a házmesterné gyermekei
Manci }
Böske }
Eszti }
Jolán } iskolatárnsók a IV. elemiben
Juliska }
Tercsi }
dr. Kisfalussy, a méltóságos ur
Mari, a kis szolgáló 15 éves
Kati, kis szolgáló Mari barátnője
Rendőrkapitány
Földes, írnök a rendőrségen.

I. KÉP.

Szín: Egy utca, vagy parkrészet. A színen hátul kissé jobbra egy pad, ezen ül Mari és zokog. Idő délelőtt.

I. JELENET.

Mari, később Kati.

Mari: (a padon ül, mellette egy kopott bevásárló kosár, egy színes zsebkendővel töröli a szemét és szepregve sír)

Kati: (balról jön ugyancsak bevásárló kosárral) Hát te? Talán megverték Kirugtak?

Mari: Nem is tudom. Képzeld, azt mondta az a . . . majd mit mondtam . . . hogy elloptam a pénzt. Pedig esküszöm neked, hogy nem loptam el . . . (ujból zokog)

Kati: Kukuljak meg, ha egy szót is értek az egészből. Ne böjg má!

Mari: De mikor azt mondja, hogy én elloptam.

Kati: Mit loptál el?

Mari: (még erősebben sír) Hát te is azt mondd?

Kati: Te, hagyd már abba azt a sirást, mert megrángatom a hajadat! Hát ki mondta, hogy loptál? És mit?

Mari: A nagysága.

Kati: Melyik nagysága?

Mari: Hát az a házvezetőné. Mert ő az oka mindennek. Mondtam, hogy ez a kosár rossz, de azért erővel rám beszélt. Aztán itt van ni, még a mézárósnál meg volt. Ott váltottam az öt pengőt. Aztán már nincs. Ha láttad volna. Majd megpofozott. Ugy kiabált, hogy ha a méltóságos ur ki nem jön, hát a vízbe öltöm magam.

*30 P-s pályadíjjal jutalmazott pályamunka.

Kati: Aztán mért vagy itt? És sok pénz volt?

Mari: Visszajöttem. Már vagy tizszer végig mentem, amerre eggel jártam a mézárósnál hazáig, de csak nem találom.

Kati: Hát te azt kerested? Hóhó! Hol van az már? Mi az, bugyellásis volt?

Mari: Az. Egy barna. Nézd a. Itt esett ki, ebből a vacak kosárból. A pénzt, azt nem bírtam, ha a fizetésemből is levonná, de hogy asszondja, hogy én elloptam. De ő az oka. Ilyen rongy kosarat, úgy tátogat mint a tömött liba.

Kati: A méltóságos ur mit mondott?

Mari: Nem hitte. Össze is szidta. Ő tudja, hogy én nem vagyok olyan. Gondoltam, hátha megtalálom?

Kati: Okosabb, ha hazamész. Itt hibba böjg. Ki tudja ki vette föl. Én is fölvenném, ha bugyellásit találnék. Gyere inkább haza. Aztán, ha te gazdasszony beszélsz, hát oda se halgass.

Mari: (szedelőzködik és sóhajtra indul) De nem lehet ám. Ugy ordítja az ember fölébe, hogy még a siket is meghallaná.

Kati: Osztan sok volt benne?

Mari: Tíz pengőn feül, mert csak a húszat fizettem és tizenöt pengőt kaptam. Cukrot kellett volna befőzéshoz vinni.

Kati: Tyhó! Akkor te nem is kapsz elején fizetést . . .

Mari: (nevetve) De a méltóságos ur nem enged. Olyan tinom ur.

II. JELENET.

Néhány pillanatig a szín üres, csak balról közelgő iskolás lányok zivaja hallék. Ilonka, Manci, Böske, Tercsi táskákkal jönnek, a színen megállanak. Manci: Az semmi! Nekem három pengő és húsz fillérem van a malacomba. Egész nyáron gyűjtöttem.

Tercsi: Az is valami? Nekem volt már tíz pengőm is. Egyszer kaptam a keresztapámtól.

Böske: Ugyan ne lóddts. (a színre érnek)

Ilonka: (táskáját lóbbálva) Könnyű pektek, de én honnan vegyem? Egész nap a házmesternénél vagyok. Mindig a Dódival kell játszani. Nem kapok én onnan semmit. Még dolgozni sincs időm. Amit kapnék, azt is anyámnak adja. Azt mondja, neki nagyobb szüksége van rá . . .

Böske: Én nem is gyűjtöttem. Mit akartok? Elmegyek a Zsiga bácsihoz és csak kérek tőle. Ő bankigazgató. Olyan vázat veszek.

Manci: Nincs is abban semmi dicsőség. Mit ér, ha csak úgy kapod? Én harisnyát javítottam, meg a kilipénzemet tettem félre. Hát neked Tercsi? Mennyi van?

Tercsi: Nem is tudom. (hányagat ledobja magát a padra) Majd megnézem. (kotorász a táskájában, a többiek körülállják).

Ilonka: (szintén leül) Gondoltam arra is, hogy horgo-

mellett van egy boltos, ott lehetne kapni leveinte sapkát. Olyan szép arany korona van rajta! Széles sastollal. Olyan mint a Ferinek van. Ő is leveinte. Gyere már Ilus, gyere, hát siess! Na Mit bámulsz. De milyen bolond volt az aki eldobta.

Ilonka: Ezt nem dobta el senki. Ezt valaki elvesztette. Öcsi: Hát aztán? Az a fontos, hogy mi megtaláltuk. Na gyere Ilus.

Ilonka: Nem lehet Öcsi... Nem szabad. (gondolkodva) Öcsi: Ugyan ne beszélj! Mi találtuk, tehát a miénk!

Ilonka: Mi találtuk, de azé, aki elvesztette, Öcsi: De nem látta senki, hogy mi találtuk meg?

Ilonka: Dehogynem. Hát látta a jó Istenke... Öcsi: (sapkáját forgatja a kezében, szétvetett lábakkal bámul rá) És mi less a sapkámmal? Meg anyusnak a kendő...

Ilonka: Igen, a kendő? De jó lenne! Hogy örülne neki anyus. Nem, nem lehet, nem szabad. Vissza kell adni ezt a pénzt. Emlékszel? Hogy megverte a suszterbácsi Ferit, amikor elvesztette az egy pengő huszát: Hát ha ezt is valamilyen szegény inas vesztette el. A gazdája talán agyon is üti! Gyere, menjünk!

Öcsi: De hová?

Ilonka: A rendőrségre... Anyus is haragudna. Nem is fogadná el a kendőt.

Öcsi: És nekem nem lesz sapkám? Minek is találtuk azt a pénzt, pedig de jó lenne...

Ilonka: Elvisszük a rendőrségre.

Öcsi: Hová?

Ilonka: A rendőrségre. Oda, ahol az a vörös lámpa ég.

Öcsi: A rendőrbácsinak adod? Minek adod neki?

Ilonka: (aki addig összeszedve a könyveit) Hiszen nem neki adom. A tanítónéni mondta, ha valaki valamit talál, azt vigye a rendőrségre. Majd ott, aki elvesztette, keresni fogja.

Öcsi: Még oda is vigyem? Ebben a rongyos sapkába? Csak legalább egy leveinte sapkát vennénk.

Ilonka: Hova gondolsz? Mit mondana a jó Istenke? Gyere már Öcsi.

Öcsi: De ugye, megvartod? Nézd, itt is lyukas, itt is lyukas. (ki dugja a lyukakon az ujját)

Ilonka: Hiszen a múltkor is megvartam, ugye. Na, gyere!

Öcsi: Akkor siessünk! (elmennek)

Függöny.

(Vége a következő számban.)

HIVATALOS RÉSZ

3333—1936. szám.

Valamennyi nem állami elemi iskola és nem állami ovoda és menház Tek. Fenntartójának!

Állomáshelyén.

Felkérem a tek. Cimet, hogy a nem állami tanintézetek nyugdíjintézeti járulékával kapcsolatos u. n. novemberi bejelentést, a szokásos előírt formában, blankettán, vagy annak másolatán pontosan kiállítva, aláírással és pecséttel ellátva, a kir. tanfelügyelőséghez egy példányban legkésőbb november hó végéig okvetlenül betérjeszteni sziveskedjék.

A novemberi bejelentéseket igazgató, vagy tanító (óvónő) nem írhatja alá, hanem csakis az iskola, vagy ovoda fenntartó törvényes képviselője.

A bejelentés homlokán hivatkozni kell az iskola (ovoda, menház) nyugdíjintézeti nyilvántartási számára.

Figyelmeztettük a tek. Cimet, hogy a bejelentésben az alkalmazottak személyi és szolgálati adatait, továbbá az állás elfoglalás és az eltávozás adatait a legpontosabban írja be, nehogy a minisztériumban a hiányokat észrevételezzék, ami felesleges munkatöbbletet okozna.

A novemberi bejelentést azok az intézetek is tartoznak minden évben betérjeszteni, ahol személyi változás nem volt, tehát az egy tanítós iskolák, ovodák és menházak is.

Különböző nyilvántartási szám alatti intézetek egy jelentésben nem foglalhatók. Viszont egy nyilvántartási szám alatti intézeteknek elegendő a bejelentést egy példányban kiállítani akkor is, ha különböző helyen, külön épületben vannak elhelyezve. Azok a fenntartók, akiknek a vezetése alatti több intézet egy közös nyilvántartási szám alá vétetett, csakis azt az egy közös nyilvántartási számot írják a bejelentés homlokára.

Szolnok, 1936. október hó 14.

Bihary István
tanügyi tanácsos
kir. tanfelügyelő.

3310—1936. szám.

Valamennyi elemi, önálló gazdasági és iparostanoncisk. Igazgató urnak és vez. Tanító urnak.

Felhívom a tanítótság figyelmét az Ország-

gos Közegészségügyi Egyesület kiadásában megjelent: „Amit a kutyáról tudni kell” és „A légy az egészség veszedelme” című faliképekre, annál is inkább, mivel egyrészt az országban nagymértékben elterjedt veszetztség és a kutyák által terjesztett fertőző betegségek, másrészt a légyfertőzés folytán tömegesen fellépett járványok a tanulóifjúság sürgős, mielőbbi felvilágosítását teszi szükségessé.

A faliképek egyébként a VKM. rendelete alapján az ország összes iskolái részére segéd-tanesszközül vannak engedélyezve és beszerzésre ajánlva.

A faliképek ára 70/100 cm. méretben, fémlécekkel darabonként 4 P, u. a. lécek nélkül 3 P. Megjegyezni kívánom, hogy a kutyafaliképekről csakis lécezett példányok állanak már rendelkezésükre. Az 1 P-s árkülönbözet, a fémlécezés önköltsége.

Felkérem a Cimet, tegye lehetővé a fent említett faliképek mielőbbi beszerzését. Beszerezhető az Orsz. Közegészségügyi Egyesületnél: (Budapest, VIII., Eszterházy-ut 9.)

Azonkívül is felkérem a tek. Cimet, hogy évenként legalább kétszer: ősszel és tavasszal hívja fel a tanulóifjúság figyelmét a kutyákkal szemben tanusítandó kellő elővigyázatra, a veszetztség veszedelmére, továbbá a légy járványterjesztő és fertőzést elősegítő tulajdonságára.

Mіндеzt a megfelelő tanítási egység keretében is illessze be.

Szolnok, 1936. október hó 29.

A kiadmány hitelélül:

Vitéz Bányai s. k.
ber. áll. el. isk. igazgató.
iskolafelügyelő.

Bihary István s. k.
tanügyi tanácsos, hivatalfőnök.

3351—1936. szám.

Rátkay László a nyolcvanas-kilencvenes évek költészetének egyik tekintélyes képviselője volt. Puritán jelleme megakadályozta, hogy versei életében kötetben jelenhessék meg. Halála után azonban a megjelent és hagyatékában talált költeményeit egy kötetben összegyűjtötték.

A könyv a Petőfi Társaság kiadásában „Rátkay László költeményei” címen megjelent. A költemények nyomdai részét Pitróff

Pál dr. végezte, akit a Rátkay családhoz régi, kedves kötelékek fűznek.

Rátkay László nem szerette a külső fényt, az egyszerűségnek és a lényegnek volt igaz embere. Egész életét beragyogta forró szíve és forró hazaszeretete. S amilyen tisztá volt ez az emberi élet, éppoly ragyogóan tisztá költészete is.

Rátkay László verses kötetét melegen ajánlom mind a tanítói könyvtár, mind jutalomkönyvet a tanulóknak. Megrendelhető az m. kir. Egyetemi Nyomdánál.

Szolnok, 1936. november hó 12.

A kiadmány hitelélül:

Vitéz Bányay sk.
ber. áll. el. isk. igazgató.

Bihary István sk.
tanügyi tanácsos,
hiv. főnök.

IRODALOM

Magyar Tanítók Szabadegyleteme címen a Magyarországi Tanítóegyesületek Egyetemes Szövetsége Budapestben és Debrecenben előadás sorozatot szervezett, amelyen a magyar szellemi kultúra reprezentánsai tartottak előadásokat a hallgatóság részére. Sok, nagyon sok tanítóstestvérünk szeretett volna ezeken az előadásokon résztvenni, hogy tudását gyarapítva, műveltségét fejlesztve, lépést tartasson a haladó élettel, hogy megszerezhesse azt a korszerű felkészültséget amellyel a ma tanítójának bírnia kell, hogy méltó legyen a tanítói névre.

A távolság, az anyagi és egyéb gátló körülmények sokunknak lehetetlenné tették a résztvételt s így nagy halálra kötelezte a Szövetség, illetve Péterhídi József, a Szabadegyletem igazgatója, a tanítótságot, hogy a Szabadegyletemen elhangzott előadásokat összegyűjtötte és a tanulni vágyó magyar tanítótság részére hozzáférhetővé tette.

A vaskos, 400 oldalas kötet valószínűleg kincsébányája az ismereteknek. Értékesebbnél-értékesebb előadások sorozata azokból, a tárgykörök közül, melyek a művelt magyar tanügyi társadalom érdeklődésének központjában állnak. Bölcsélet, neveléstudomány, népművelés, iskolafelügyelet, irodalom, történet, szakaszerű kérdések c. fejezetek alatt kiváló tudósaink és

legkitünőbb szakembereink előadásait élvezhetjük. Ennél szebb karácsonyi ajándékot nem helyezhetett a Szövetség a magyar tanítóság asztalára. A legmelegebben ajánljuk haladnivaló kártársaink figyelmébe. A finom kiállítású könyv ára 4 pengő.

Májusi fagy címen most hagyta el a sajtót Padányi P. Viktor törökszentmiklósi kártársunk új regénye. A tehetséges fiatal író élénk irodalmi munkásságát már régebbi idő óta kísérjük érdeklődő figyelemmel. Eddig is több, rövidebb lélekzetű munkája aratott már megérdemelt sikert s egyik pályadíjas szindarabja lapunk hasábjain látott napvilágot.

Regénye, mellyel újabban ismét magára vonta az irodalomszerető közönség figyelmét, a világéges idején játszódik le. Egy nemesen gondolkodó fiatal élet fejlődése, hazáját rajongással szerető hőslélek ifjú szenvedései viharzanak el előttünk, a miadvégig lebilincselő történet folyamán. A szépen gördülő mondatokból a hazaszeretet éposza bontakozik ki előttünk. Husból-verből való eleven alakok, kitűnő jellemrajzok, megkapó leírások és különösen érdekes cselekmény jellemzik a regényt, amely — mint a szerző mondja — a gyermekek várátára a háború ellen. Fokozódó érdeklődéssel olvastuk végig a több mint 200 oldalas kötetet, mely finom papíron, elegáns köntösben jelent meg. Az ára 4 P. A szerzőnél is megrendelhető.

A Magyar Kórus karácsonyi ünnepi száma gazdag tartalommal a napokban hagyta el a sajtót. 16 oldalon foglalkozik szakkérdésekkel és aktuális témákkal. Kötamellékletei közül kiemeljük Liszt Credrő-ját a Koronázási miséből vegyes- vagy egynemű karra orgonával, továbbá Bárdos: Az angyal énekel. A szép Szűz Mária-ját; Adorna thalamum és a Korális füzetek 18. számát Gyertyaszentelő ünnepének szertartásos énekeit. De több időszerű éneket is találunk Volly, Bárdos és Halmos tollából is. Egyes szám ára 2.40 P. Évi előfiz.: 9 P. Szerkesztőség Bp. Ferry Oszkár-u 55.

Királdi Károly

MIREK

Az Állami Tanítók Országos Egyesülete dec. 3-án tartott jubileumi közgyűlésén vármegyei általános tanítóegyesületünk közszerepében álló elnökét, *Ferenczy Kálmánt* alelnökévé választotta. Örömmel tölt el bennünket az Állami Tanítók Országos Egyesülete tagjainak osztatlanul megnyilatkozó megtisztelő bizalma, mely személyén keresztül egyesületünket is jólesően érinti. Egy szakadatlan munkában eltöltött s a tanítói név megbecsüléseért küzdő közeleti munkásság elismerését látjuk benne. Komoly értéke ő a magyar tanítóságnak országos viszonylatban is s jól esik látnunk ennek, e választásban megnyilvánult, elismerését. De nyereségnek tartjuk az Á. T. O. E. részére is, amely így biztosítja és hasznosítja a tanítói közösség részére értékes munkásságát. Öszinte szeretettel köszöntjük *Ferenczy Kálmánt*, az Állami Tanítók Országos Egyesülete vezérkarában. Kísérje munkáját sok-sok siker és legyen rajta az Isten bőséges áldása.

A Julián-egyesület kultúr munkája. A Julián-egyesület áldásos kultúr munkájáról, Horvátországból való kiűzése óta alig hallottunk valamilyen. Annal nagyobb örömmel olvastuk, hogy a 32 év óta áldásos munkát kifejtő egyesület ma is élénk tevékenységet fejt ki a magyarság megmentése érdekében. Bécsben, Berlinben, Párisban, Milánóban és Gracban elemi iskolai tanfolyamokat, Szóliában magyar iskolát tart fenn. Ezekon kívül Braziliában San Paoloban három tanítója működik. Az egyesület külföldről 400 magyar gyermeket hozott haza nyaralásra. Év-ről-évre nő azoknak a lelkeseknek, tanítóknak a száma, akik a nemes munkába bekapcsolódva lelkesen dolgoznak a külföldre szakadt véreink gyermekeinek a magyarság részére való megmentéséért. Az egyesület munkáját dr. Madarász István pápai prelat, miniszteri osztályfőnök, mint az egyesület elnöke irányítja.

Tanügyi igazgatási és nevelési ügyosztály. A tanügyi igazgatás és felügyelet egyöntetűségének országos viszonylatban való

biztosítására dr. Hömann Bálint kultuszminiszter a kultuszminisztérium kebelében tanügyi igazgatási és nevelési ügyosztályt szervezett. Az új ügyosztály élére dr. Kósa Kálmán miniszteri tanácsost állította, az ügyosztály tagjait pedig az egyes iskolatípusok kiváló szakemberei közül válogatta össze.

Uj üdülőház. A Polgári Iskolai Tanár-egyesület a Sopron feletti erdős hegyoldalon üdülőházat épített. A város a kb. 15.000 P értékű ingatlant ingyen bocsátotta rendelkezésükre. A kultuszminiszter pedig a fenntartására a tanuló járulék szedését ismét engedélyezte.

A gazdasági iskolai helyettes tanítók igazolványa. A vallás- és közoktatásügyi miniszter értesítette a tanügyi hatóságokat, hogy a kereskedelmi miniszter engedélyezte az 50 százalékos vasúti kedvezményre jogosító igazolványok kiállítását a gazdasági iskolákban működő helyettes és óraadó tanítók és azok családtagjai részére is.

Az illetményelőlegek visszafizetése. 1934-ben a kultuszminiszter a tanítók illetményeinek kifizetésére, vagy dologi szükségletekre kölcsönt engedélyezett az Internátusi Alapból az iskolafenntartóknak. Most szigorú rendeletben sürgeti az előlegeknek az államkincstárba való visszafizetését: 1937 április végeig minden iskolafenntartónak vissza kell fizetnie a kiutalt kölcsönt. A rendelet szerint a visszafizetés kötelezettsége kifejezetten az iskolafenntartókra vonatkozik s az a tanítókra át nem hárítható.

Veress János

bátyánk, a fáradhatatlan szervező, a harcos szekely, a magyar tanító példaképe nyugodni tért. Lehunyta szemét, anélkül, hogy szekely hegyeit még egyszer viszontláthatta volna. . . Második hazájába, a nagy magyar síkságra 1879-ben került. Kunszentmárton város választotta tanítójává. Első munkálkodása az akkor négyosztályú iskola fejlesztése volt. Kiváló szervező képessége csakhamar megnyilvánult. 1890-ben iparostanonc-iskolát, 1880-ban tanítói járáskört szervez, megindítja Kunszentmártoni Hírlapot, majd az iskolák államosítása ügyében fáradozik. Ő szervezi meg a kun-

szentmártoni társ. polgári iskolát. Állandóan tervez, agítál, szakadatlanul dolgozik szeretett városa kulturájának emelésén és fejlesztésén. A tanítói egyesületekben is értékes munkásságot fejt ki. 24 éven át volt elnöke Kunszentmárton esperesi körnek, majd a járáskörnek. Értékes választmányi tagja a vármegyei általános tanítóegyesületnek. A kiváló kulturamunkást, a város lakóinak osztatlan részvétel kísérete utolsó útjára. Koporsójánál *vitéz Iványi Károly* el. isk. igazgató és *Gadi Lajos* polg. isk. igazgató mondtak megható búcsúbeszédet. Emlékét kegyelettel őrizzük.

Kitüntetés. *Timpfel Ferenc* köteleki c. igazgató-tanítót 40 évi értékes tanítói munkásságáért a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur és az egri érsek ur elismerő okirattal tüntette ki. Ünnepi egyházközségi, képviselőtestületi díszgyűlés keretében vett búcsút a község lakossága szeretett tanítójától. Ott volt a község apraja-nagyja, hogy részese legyen az ünnepnek, hogy köszöntse azt a férfit, aki a község igazi atyja. Jötevője volt négy évtizeden keresztül. *Radványi plébános* mondta az üdvözlő beszédet, melynek keretében ányújtotta az elismerő okiratokat. Majd *Földvári István, Kálmán József, Bózsó József és Bózsó Ferenc* mondtak üdvözlő beszédeket, kifejezve a község egész lakosságának halálját szeretettel és megbecsüléssel. A magunk részéről is szeretettel köszöntjük öt kitüntetése alkalmából, őszinte szívvel kívánjuk, hogy a jól megérdemelt nyugalmat sokáig élvezze!

Járásköri gyűlés. A törökszentmiklósi esperesi kerület október 15-én tartotta Törökszentmiklóson járási gyűlését, melyen *Bihary István* tanügyi tanácsos, kir. tanfelügyelő és *Királdi Károly* iskolafelügyelő is megjelent. A gyűlést dr. *Bóthy Lajos* érseki tanácsos, esperes ker. tanfelügyelő nyitotta meg. Gondolatokban gazdag, emelkedett hangú beszédben mutatva rá a tanítói munka fontosságára. A gyűlésen értékes előadásokat tartottak *Schmidt Nándor* igazgató-tanító, *Z. Török Mihály* és *Balogh Antal* törökszentmiklósi rk. tanító. A megüresedett elnöki széket *Schmidt Nándor* törökszent-

miklósi igazgató-tanítóval töltötték be. A gyűlést társas ebéd követte, melyen értékes pohárköszöntők hangzottak el.

Iskolafelügyelői megbízás. *Tenkey József*, a központi járás körzeti iskolafelügyelője ezen megbízatásról egészségi okból lemondott. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur a központi járásba *Magyari Károly* jászberényi áll. isk. igazgatót bízta meg az iskolafelügyelő teendők ellátásával. Gratulálunk!

Halálozás. Sulyos csapás érte *Bacsó Gyula* ny. áll. isk. igazgató kartársunkat. Felesége sz. *Radics Margit* 50 éves korában hosszú szenvedés után elhunyt. Nagy részvét mellett kísértük utolsó útjára f. é. okt. 26-án.

A jászladányi áll. ell. iskolák tantestülete külön gyászajánlatot jelent, hogy igazgatója, *Száva Lajos* 48 éves korában visszaadta lelkét teremtettségének. Értékes, nagytehetségű kartársunkat veszítettük el benne, aki nemcsak községe társadalmi mozgalmának irányítója, de a Vármegyei Általános Tanítóegyesület választmányának is mindnyájunk által megbecsült, munkás tagja volt. Emlékét megőriztük.

Igazgatói kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Molnár Árpád* kisújszállási áll. tanítót az igazgatói teendők ellátásával megbízta. Gratulálunk!

Uj helyettes tanítók. A vallás- és közoktatásügyi minisztertől helyettes tanítói megbízatást kaptak: *Huszár Zoltán* a turkeve-turpásztói, *Berényi Margit* a jászberényi külterületi, *Marton Mária* a kunszentmárton-ugari áll. el. iskolához; *Geibinger Sándor* a tiszaroffi rk. iskolához, mint kiegészítő. Továbbá *Kálmán Jolán* a turkeve-turpásztói, *Rigó Lajos* a jászladányi és *Pálfi László* a tiszaföldvár-pusztahéki áll. el. iskolánál.

Felhívás. Az önálló alföldi nemzeti irodalom megteremtésének célkitűzéseivel alapított Tiszamenti Szemle IV. évfolyamába lép s ebből az alkalomból a szépirodalmi, művészeti és tudományos hazai folyóirat szerkesztősége írogárdája felhívja az Alföld minden komoly pennforgatóját, hogy csatlakozzanak az egyre nagyobb arányokat öltő kulturmozgalmukhoz s szépiro-

dalmi, művészeti és tudományos munkáikból küldjenek a lapnak, hogy a tervbevett terjedelmemelés pillanatában kellő mennyiségű és miőségű kéziratanyag álljon rendelkezésre. A prózai munkák legfeljebb 3—4 nyomtatott oktatásváltozatnyi, a versek pedig 2—5 strofa terjedelműek lehetnek, — kizárólag géppel írva. Előre is hálás köszönet minden kéziratért. Mivel pedig nem üzleti vállalkozásról, hanem kulturmozgalomról van szó, a szerkesztőség a beküldendő munkákért nem fizet. A Tiszamenti Szemle szerkesztősége: Fegyvernek 2. Bíró-kastély. —

Csak a VI. oszt. bizonyítvánnyal lehet tanoncnak szerződni. Az új ipartörvény értelmében iparstanoncnak csak az szerződhet, aki az elemi iskola hat osztályát elvégezte. Kivételnek csak akkor van helye, ha valaki önhibáján kívül nem végezte el az V. és VI. osztályt. Csak megfelelő igazolás után adhat engedélyt szerződtesítésére az iparhatóság.

Uj szemléltető eszköz. A méter és részeinek szemléltetésére igen ügyes, részekre szedhető méter szerkesztett *Schmidt Nándor* rk. igazgatótanító. Ügyes megoldással szétbontható a méterrudja 10 dm-es, azok pedig cm-es és mm-es részekre. A kitűnő szemléltető eszköz kivitele is elsőrendű és precíz munka. Az ára nem magasabb, mint egy közönséges méterrudé. Az ügyes találmány szabadalmazása most van folyamatban. Felvilágosítással a feltaláló szolgál. Szerkesztőségünkben is megtekinthető.

Karácsonyi segílyt kérnek a közalkalmazottak. A Közalkalmazottak Nemzeti Szövetsége emlékirattal fordult *Fabinyi Tihamér* pénzügyminiszterhez, melyben valamennyi közalkalmazott, nyugdíjas és özvegy részére megfelelő karácsonyi segíly engedélyezését kéri a kormánytól.

A kötelező zászlóhasználat. A belügyminisztériumban kormányintézkedésen dolgoznak, mely a nemzeti ünnepeken a zászló kitézését a háztulajdonosok részére kötelezővé fogja tenni s véget vet a mai szégyenletes

nemtörődömségnek, mely ebben a tekintetben megnyilvánult. Még nem döntöttek azonban abban, hogy rendelet lesz-e, avagy törvény, mely büntetés terhe alatt kötelezni fogja a háztulajdonosokat, hogy az államsfő születésnapján, névnapján, március tizenötödikén, a hősök napján és Szent István-kor házaikat nemzeti zászlóval díszítsék fel, október 6-án és június negyedikén, a trianoni évfordulón pedig gyászlobogót tűzzenek ki.

Engedélyhez kötött nősülés. Az evangélikus országos zsinat törvényjavaslatot fogadott el, mely szerint az evangélikus iskoláknál működő tanárok és tanítóknak a házasság megkötése előtt egy hónappal az esperestől, illetve a püspöktől engedélyt kell kérniök még abban az esetben is, ha evangélikus féllel kötnek házasságot.

Megszűnt a vasárnapi tanítás a farsori izraelita fiúarvaház elemi iskolájában. A szülők kérésére, a székesfevárosi tanfelügyelőség hozzájárulásával az eddigi tanításmentes szombati napra helyezték át a hittani órákat s így vasárnap nem mennek többé iskolába, hanem a család valamennyi tagja együtt lehet, míg eddig a zsidó iskolát látogató gyermekek nem lehettek szüleik körében.

Gazdasági tanfolyam. A földművelésügyi miniszter Szolnokon ingyenes teli gazdasági tanfolyamot rendezett. A tanfolyamnak 60 hallgatója van. A tanfolyam *Bieber Károly* gazdasági felügyelő irányítása mellett működik. Megszervezése körül *Buday Gusztáv* szolnoki gazd. továbbképzőiskolai igazgató szorgoskodott.

Tanítóválasztás. Ujjonnan alkalmaztattak akövetkező felekezeti, illetve közs. tanítók: *Nagy Erzsébet* a jászdózsai rk., *Francsik József* a jászalsószentgyörgyi rk., *Révfy Gizella* a jászdózsai rk., *Kónya Ferenc* a tiszasülyi rk. és *Baranyi Endre* a tiszaroff-pusztagyendái községi iskolánál. Továbbá *Bakos Ferenc*, *Béres Béla*, *Jankovits Magda* a jászjókohalmi rk., *Zsadoronné Debreczeni Mária* a tiszaderzsi ref., *Bedő Ilona* a kisújszállási ref., *Horváth Bálint* a köteleki rk. és *Kiss Katalin* a jászfényzarui rk. iskolához. Jelen állásukban rendes tanítóvá választat-

tak a köv. segédtanítók: *Bodnár Róza* a kisújszállási ref., *Verrasztó Mária* a kisújszállási rk., *Simon István* a törökszentmiklósi ref. és *Szűcs Géza* a kunmadarasi ref. iskolához.

Áttelevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter átképezte a következő áll. tanítókat: *Oláh Károlyt* Tápióbicskéről Kunszentmártonba, *Matusik Istvánt* ugyancsak Tápióbicskéről Turkevérc, *Halassy Sándort* Nagykovács Csataszögéről Tiszaföldvár-Martfűrc, *Tyepliczky Istvánt* Tiszaföldvár-Martfűrcről Tiszaföldvár-Csataszögére, *Lőrincz Bélát* Turkeve-Turpászáról Turkeve belterületre és *Kraft Bélánét* jászberényből Egerbe.

A tanév befejezésének megrögzítése Az elmúlt évben a kultuszminiszter többszörben úgy rendelkezett, hogy az iskolai tanévet június elején fejezzék be. Az intézkedésnek az volt a legfőbb indoka, hogy a gyermekes családok előbb kezdhették meg nyaralásukat és a gyermekek hamarabb kerülhetnek a szabadba és élvezhetik az egészséges nyári szabad levegőt. A rendelkezés másik indoka és jelentősége az volt, hogy a fürdőhelyek látogatottsága, forgalma is örvendetesen megjavult. A Balatoni Szállodatulajdonosok Egyesülete kérelmet intézett a kultuszminiszterhez, hogy az iskolák nyári szünidejének rendjét ne esetenként szabályozza, hanem intézményesen, hogy az a közudatba is átmenjen és a gyermekes családok előre tudják a tanév befejezésének idejét és a lakások lefoglalása iránt is intézkedhessenek. A kérdést küldöttség nyújtotta át és remélik, hogy mozgalmuk eredménnyel fog járni.

Gyermekelektani intézet. A kultuszminiszter új intézményt állított a magyar közoktatásügy szervezetébe, mely gyakorlati munkásságával nemcsak hazai, hanem európai viszonylatban is értéket jelent. Uj intézményt kapott ezzel a Gyermeklelektani Intézettel a közoktatásügy, mely a szülőknek igen sok nehéz kérdését fogja közelebb vinni a megoldáshoz. A tehetséges gyermekek kiválogatása, az ideges gyermekek iskoláztatása és lelki higiéniai gondozása, a pályaválasztás kérdésének megoldása az új intézet körébe fog tartozni. Hasznos tanácsal és utbaigazítással fog szolgálni a szülőknek és a magyar tanuló ifjúságnak egyaránt.

Kartársak szives figyelmébe! Tévedések elkerülése céljából az elnökség ezúton is közli, hogy minden állami, községi, társulati, uradalmi, izraelita, magániskola és óvoda rendes és segédi minőségben alkalmazott tanítója vagy óvónője **hivatalból kötelezett tagja a Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Általános Tanító Egyesületnek.** Évi tagdíj 4 P. Tagdíj ellenében minden tag megkapja az egyesület hivatalos lapját a Népművelést. A lap visszaküldése tehát senkit nem mentesít a tagdíj fizetése alól. A tagdíjak Csiky Ernő áll. isk. igazgató egyesületi pénztáros Szolnok, Thököly-uti áll. iskola címére küldendők. Az évi tagdíjak tanévenként és nem polgári évenként iratnak elő. Csekk-számla száma **57.480**

Nyugtázások. Tagdíj címen: Schwartz Géza Mezőtúr 8 P, Gárdonyi Jenő Törökszentmiklós 4 P, Horváth Jolán, Vajay Józsefné, Szathmáry Lajosné, Muhy Mária, Ferenczy Sándorné, dr. Rimóczy Józsefné, Csiky József, Koczka József, Csiky Ernő, Ferenczy Kálmán, Ferenczy Kálmánné, Ürmössy S. Mária, Vajay József, Brindáné L. Mária, Bódi Istvánné, Szabó Tivadarné, Rákos Ferencné, Gyarmati Ferencné, Csernay Károlyné, Csomor Iren, Koltay Anna, Farkas Tivadarné, dr. Magay Miklósné, Gyomai György, Csontos Sándor, Módos Jenő, Czifra Sándor, Jancsó Kajetánné, Sztipits Bódogné, Szabó Béláné, vitéz Nagy Ferencné, Polonyi Róza Szolnok, Soós József, Soós Józsefné, Sikolya Albert, Mogyorósy János, Kerekes Eszter, Angyal Mária, Wendl Anna, Kövesy Piroska Tiszaföldvár 2—2 P. Hevesnagykunsági ref. tanítóegyesület 50 P, Boros Katalin Karcag 4 P, Veress Mihály, Szilvássy Eleonóra, Zelenka Marionné, Andersen Aladarne, Pethes Gyuliane, Hunyor Ilona, Nagy Karolyné Szolnok, Fogarassy Mihály, Fogarassy Mihályne, Baumgartenne, K. Maria, Banyai László, Mohacs László, Vass Andor, Vass Andorné, Nagy Tiborné, Nagy Boldizsárné, Busay Mária, Ragyina Margit, Mohacs Katalin, Kardos Katalin, Gál János Czibakhaza, Pentek Józsefné Karcag 2—2 P. Reso Davidné, Subaly József, Subaly Józsefné, Sipos Béla, Sipos Béláné,

Borsódi Vidorné, Kelemen Margit, Szathmáry Lajos, Petrovay Béláné Nagykörtü 4—4 P, vitéz Asztalos Sándor Nagyrév 8 P, Kovács Imre Törökszentmiklós 4 P, Mihályfalvi József, Török Lőrinc, vitéz Fodor Béla és Béláné, Matusik István, Teleky László, Nagy Julianna, Lőrincz Béla, Turay Lajos Turkeve 2—2 P, Kovács Róza, Kazay Margit 2—2 P, vitéz Egry Elemér, Zeller Ferencne. 1—1 P, Zeller Ferenc 2 P, Kunszentmárton. Császár Ferencné 2 P.

Temetkezési díj címen: Nyitray Leona 3 P 20 f., Ferenczy Kálmán, Ferenczy Kálmánné, Vajay József, Bódi Istvánné, Szabó Tivadarné, Gombkötő Márta 1 P 20—1 P 20 f., Brindáné, L. Mária, Gyarmati Ferencné, Koltay Anna 2 P 40—2 P 40 f., Bacskó Gyula 7 P 20 f., Veress Mihály 3 P 60 f., Szilvássy Eleonóra, Zelenka Mártonne, 1 P 20—1 P 20 f., dr. Kerekes Sándorné 2 P 40 f., Gyurkicza Miklós 3 P 60 f., Gosztonyi Sándor 3 P 60 f., Horváth Ferencné, Muhy Sándorné, Muhy Mária Vajay Józsefné, Szathmáry Lajosné, dr. Rimóczy Józsefné, Ferenczy Sándorné, Csiky József, Horváth Jolán 1 P 20—1 P 20 f., Koczka József, Csiky Ernő 2 P 40—2 P 40 f. Szolnok, Bedő Sámuelne 3 P 60 f. Kisujszállás. Janossy Palne 1 P 20 f.

A vármegyei ált. Tanítóegyesület Temetkezési Alosztálya jótékony intézmény. - Minden tanítótársunk saját érdekében cselekszik, ha belép tagjaink sorába!

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen

RÉNYI DEZSŐ, SZOLNOK

Telefon 113.

Legnagyobb raktár

Plac-tér.

Közigazgatási ügyvédi, iskolai, köljegyzői, pénzügyi és más hivatalos nyomtatványokból, irodai felszerelések, irógépekből és írógépszalagokból **Üzleti könyvek gyára.**
Dobozgyártásban készülnek az ismeretlen legjobb kereskedelmi, patent, raktári és gyógyszerészeti dobozok. A vidéken legjobban berendezett **könyvtárolászatok** készíti a legártósabb kivitelű könyvkötéseket a leggyorsabbított a legkényesebb ízlést is kielégítő díszműveket.
Könyvnyomdám elegáns, izlése kivételben, a legolcsóbb árak mellett készíti füzeteket, könyveket, röplapokat, táblázatokat lakodalmi és béli meghívókat és minden fajta **könyvnyomdai munkát.**

Könyvnyomdám. • Üzleti könyvek gyára.

Ifjusági és tanítói könyvtárak számára alkalmas könyvek kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók

Rényi Dezső
könyvesboltjában, Szolnok.

A Vármegyei Tanítóestület által kiadott „ÉRTESÍTŐ KÖNYVÉLSHE” hapható. Ára netto 18 fillér.

TELEFON 113.

RÉNYI DEZSŐ

Tankönyvek

Tanszerek

Könyvhöfésék

Nyomtatványok

SZOLNOK

Görög-e-u. **15**

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI NÉPMŰVELÉS

1936. /29.évf./ . jan-dec. 1-12.szám.

Hiány: 7-8.szám.